

ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวดต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์
ในอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่

ปริญญาณิพนธ์
ของ
อโนทัย อนันตชัยมนตรี

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการนันทนาการ
พฤษภาคม 2547

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

790.069

๑241๑

๘3

ความคิดเห็นของนักทอ่งที่เยวต่อการทอ่งเยวเชิงอนุรักษ์
ในอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่

บทคัดย่อ

ของ

อโนทัย อนันตชัยมนตรี

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการนันทนาการ
พฤษภาคม 2547

๑25062๑

อโนทัย อนันตชัยมนตรี. (2547). *ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ในอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่*. ปรินญาณีพนธ์.วท.ม. (การจัดการนันทนาการ).
กรุงเทพฯ. : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. คณะกรรมการควบคุม :
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พนมศักดิ์ สวัสดิ์พงษ์, รองศาสตราจารย์ ดร.กำโชค เผือกสุวรรณ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมาย เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ในอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยนี้เป็นนักท่องเที่ยวชาวไทย จำนวน 384 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าร้อยละ ค่าคะแนนเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ในอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ทั้งโดยรวมและจำแนกตามตัวแปร เพศ อายุ ระดับการศึกษา และลักษณะการมาท่องเที่ยวอยู่ในระดับเห็นด้วยมากเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบด้านบริหารจัดการโดยทั่วไปอยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด

**OPINION OF TOURISTS TOWARD ECOTOURISM
AT KHAOYAI NATIONAL PARK**

AN ABSTRACT

BY

ANOTHAI ANANTACHAIMONTREE

**Presented in partial fulfillment of the requirements
for the Master of Science degree in Recreation Management
at Srinakharinwirot University**

May 2004

Anothai Anantachaimontree.(2004).*Opinion of Tourists Toward Ecotourism at Khaoyai National Park*. Master thesis ,M.Sc. (Recreation Management). Bangkok : Graduate School, Srinakharinwirot University. Advisor Committees: Asst.Prof. Phanomsak Sawatpong , Assoc.Prof. Dr. Kamchoke Phueksuwan.

The purpose of this research were to investigate the opinion of tourists toward ecotourism at Khaoyai National Park. The sample of study consist of 384 Thai national tourists. The instrument used for collecting data was five rating scale questionnaires. Percentage, arithmetic mean, standard deviation for the data analysis.

The result of the study were as follows:

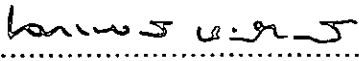
The opinion of tourists toward ecotourism at Khaoyai National Park as variables sex, age, education level and characteristic tourism and overall toward general physical environments of place and facilities general management and personnel were in high agree level. Consideration in each area found that the general management was in the highest agree level.

ปริญญาโท
เรื่อง

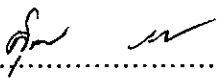
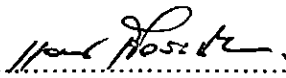
ความคิดเห็นของนักทอ่งที่เกียวต่อการทอ่งที่เกียวเชิงอนุรักษ์
ในอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่

ของ
นายอโนทัย อนันตชัยมนตรี

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการนันทนาการ
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.นภาพรณ์ หะวานนท์)
วันที่...11.....เดือน พฤษภาคม 2547

คณะกรรมการสอบปริญญาโท

..... ประธาน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์พนมศักดิ์ สวัสดิ์พงษ์)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. กำโชค เผือกสุวรรณ)

..... กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(รองศาสตราจารย์สุภารัตน์ วรทอง)

..... กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์แผน เจียรนัย)

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงเรียบร้อยได้ ด้วยความกรุณาเป็นอย่างสูงจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์พนมศักดิ์ สวัสดิ์พงษ์ ประธานกรรมการ รองศาสตราจารย์ ดร.กำโชค เมื่อกสุวรรณ กรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ สุภารัตน์ วรทอง และผู้ช่วยศาสตราจารย์ แผน เจียรณีย์ กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติมในการสอบปากเปล่า ทุกท่านกรุณาให้ความรู้ คำแนะนำ และข้อคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ทำให้ผู้วิจัยสามารถ ดำเนินการทำปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอกราบขอบพระคุณคุณพ่อชาติри อนันตชัยมนตรี คุณแม่พยุ่ง เปลี่ยนสุน ที่กรุณาเมตตา ให้การสนับสนุนและส่งเสริมการศึกษา และให้กำลังใจผู้วิจัยมาโดยตลอดเป็นอย่างดี

ขอขอบพระคุณคุณอาจารย์ บุคลากร คณะพลศึกษา และคณาจารย์จากสถาบันอื่นที่มา ช่วยสอนจนทำให้ผู้วิจัยมีความรู้ความเข้าใจในสาขาวิชาที่เรียนเป็นอย่างดี

ขอขอบพระคุณเจ้าหน้าที่ และบุคลากร อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ และนักท่องเที่ยวทุก ท่านที่ให้ความร่วมมือและกรุณาตอบแบบสอบถามอย่างจริงใจ ขอขอบคุณน้องสาว นางสาว ปัญจรัตน์ อนันตชัยมนตรี น้องชาย นายชัยทัศน์ อนันตชัยมนตรี และภริยา นางสาวอุษา คุ่มทรง ที่ช่วยเหลือและเป็นกำลังใจในการทำปริญญานิพนธ์ฉบับนี้

ขอขอบคุณเพื่อนๆนิสิตร่วมรุ่นปริญญาโท สาขาการจัดการนันทนาการ ภาคพิเศษรุ่น 1 ที่เป็นกำลังใจและช่วยเหลือมาโดยตลอด

อโนทัย อนันตชัยมนตรี

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	4
ความสำคัญของการวิจัย.....	4
ขอบเขตของการวิจัย.....	4
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	6
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	7
/ แนวความคิดเกี่ยวกับความคิดเห็น.....	7
แนวความคิดเกี่ยวกับนันทนาการด้านการท่องเที่ยว.....	10
/ แนวความคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์.....	12
อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่.....	24
/ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	26
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	33
การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง.....	33
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	33
การเก็บรวบรวมข้อมูลและการจัดกระทำข้อมูล.....	35
การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	35
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	37
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	37
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	37

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	73
บทย่อ.....	73
วิธีดำเนินการวิจัย.....	73
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	73
สรุปผลการวิจัย.....	73
อภิปรายผล.....	74
ข้อเสนอแนะ.....	78
บรรณานุกรม.....	79
ภาคผนวก.....	88
ภาคผนวก ก แบบสอบถามในการวิจัย.....	89
ภาคผนวก ข รายนามผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือ.....	95
ประวัติย่อผู้วิจัย.....	97

บัญชีตาราง

ตาราง		หน้า
1	จำนวนและค่าร้อยละของนักท่องเที่ยว ที่มาท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ที่เป็นกลุ่ม ตัวอย่างเกี่ยวกับลักษณะทั่วไป.....	37
2	ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อการ ท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ในอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่เกี่ยวกับด้านสภาพแวดล้อม ทางกายภาพโดยทั่วไปของสถานที่และเครื่องอำนวยความสะดวก.....	39
3	ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อการ ท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ในอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่เกี่ยวกับด้านบริหารจัดการ โดยทั่วไป.....	41
4	ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อการ ท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ในอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่เกี่ยวกับด้านบุคลากร.....	43
5	ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อการ ท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ในอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่เกี่ยวกับด้านสภาพแวดล้อม ทางกายภาพโดยทั่วไปของสถานที่และเครื่องอำนวยความสะดวก จำแนก ตามตัวแปรเพศ.....	44
6	ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อการ ท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ในอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่เกี่ยวกับด้านบริหารจัดการ โดยทั่วไป จำแนกตามตัวแปรเพศ.....	47
7	ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อการ ท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ในอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่เกี่ยวกับด้านบุคลากร จำแนกตามตัวแปรเพศ.....	49
8	ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อการ ท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ในอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่เกี่ยวกับด้านสภาพแวดล้อม ทางกายภาพโดยทั่วไปของสถานที่และเครื่องอำนวยความสะดวก จำแนก ตามตัวแปรอายุ.....	50
9	ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อการ ท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ในอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่เกี่ยวกับด้านบริหารจัดการ โดยทั่วไป จำแนกตามตัวแปรอายุ.....	52

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
10	ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวยต่อการ ท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ในอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่เกี่ยวกับด้านบุคลากร จำแนกตามตัวแปรอายุ..... 55
11	ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวยต่อการ ท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ในอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่เกี่ยวกับด้านสภาพแวดล้อม ทางกายภาพโดยทั่วไปของสถานที่และเครื่องอำนวยความสะดวก จำแนก ตามตัวแปรระดับการศึกษา..... 56
12	ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวยต่อการ ท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ในอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่เกี่ยวกับด้านบริหารจัดการ โดยทั่วไป จำแนกตามตัวแปรระดับการศึกษา..... 59
13	ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวยต่อการ ท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ในอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่เกี่ยวกับด้านบุคลากร จำแนกตามตัวแปรระดับการศึกษา..... 61
14	ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวยต่อการ ท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ในอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่เกี่ยวกับด้านสภาพแวดล้อม ทางกายภาพโดยทั่วไปของสถานที่และเครื่องอำนวยความสะดวก จำแนก ตามตัวแปรลักษณะการมาท่องเที่ยว..... 62
15	ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวยต่อการ ท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ในอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่เกี่ยวกับด้านบริหารจัดการ โดยทั่วไป จำแนกตามตัวแปรลักษณะการมาท่องเที่ยว..... 65
16	ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวยต่อการ ท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ในอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่เกี่ยวกับด้านบุคลากร จำแนกตามตัวแปรลักษณะการมาท่องเที่ยว..... 67
17	ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวยต่อการ ท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ในอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่เกี่ยวกับโดยรวมทุกด้าน..... 68
18	ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวยต่อการ ท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ในอุทยานแห่งชาติโดยรวมทุกด้านตามตัวแปรเพศ..... 69

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง		หน้า
19	ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นของนักท่งเที่ยวต่อการ ท่งเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ในอุทยานแห่งชาติโดยรวมทุกด้านตามตัวแปรอายุ.....	70
20	ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นของนักท่งเที่ยวต่อการ ท่งเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ในอุทยานแห่งชาติโดยรวมทุกด้านตามตัวแปรระดับ การศึกษา.....	71
21	ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นของนักท่งเที่ยวต่อการ ท่งเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ในอุทยานแห่งชาติโดยรวมทุกด้านตามตัวแปรลักษณะ การมาท่งเที่ยว.....	72

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ

หน้า

1	กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	6

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การท่องเที่ยวเป็นกิจกรรมนันทนาการชนิดหนึ่งที่จัดไว้ในประเภทกิจกรรมนันทนาการกลางแจ้ง นับเป็นกระบวนการทางนันทนาการเกิดขึ้นระหว่างเวลาว่าง (Leisure Time) โดยมีการเดินทาง (Travel) เข้ามาเกี่ยวข้อง และเดินทางจากที่หนึ่งอันหมายถึงที่อยู่อาศัยไปยังอีกสถานที่อีกแห่งหนึ่ง เพื่อเปลี่ยนบรรยากาศ และสิ่งแวดล้อม โดยมีแรงกระตุ้นจากความต้องการด้านกายภาพ ด้านปฏิสัมพันธ์และด้านสถานภาพ เป็นสำคัญ

ปัจจุบันมีผู้สนใจและเข้าร่วมกิจกรรมนันทนาการการท่องเที่ยวมากขึ้นเป็นลำดับ โดยเฉพาะการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ (Ecotourism) ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อการศึกษาชื่นชม และเพลิดเพลินไปกับทัศนียภาพ สภาพธรรมชาติ สภาพสังคม วัฒนธรรม วิถีชีวิตของคนในท้องถิ่น บนพื้นฐานของความรู้และความรับผิดชอบต่อระบบนิเวศ (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. 2538 : 14)

จากการร่วมลงนามรับรองแผนปฏิบัติการ 21 ของประเทศไทย ในการประชุมสหประชาชาติว่าด้วยสิ่งแวดล้อมและการพัฒนา (The United Nations Conference on Environment and Development : UNCED) หรือการประชุม The Earth Summit ที่ ริโอ เดอจาเนโร ประเทศบราซิล ในปี ค.ศ.1992 เพื่อการพัฒนาแบบยั่งยืน (Sustainable Development) ทำให้ประเทศไทยต้องปรับเปลี่ยนวิถีทางในการพัฒนาเสียใหม่ให้ปลอดภัยต่อสิ่งแวดล้อมและสอดคล้องกับข้อจำกัดของธรรมชาติมากขึ้น ประกอบกับผลกระทบจากการท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน จึงนำสู่การพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน (Sustainable Tourism) ในแนวทางของ "การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์" (Ecotourism) เพื่อหาความสมดุลระหว่างสิ่งแวดล้อมกับการพัฒนาให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมน้อยที่สุด เพื่อเป็นการอนุรักษ์ทรัพยากรท่องเที่ยวให้คงอยู่ถึงคนรุ่นต่อไป (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. 2538 : 18)

ปัจจุบันแนวความคิดเรื่องการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ได้รับการตอบรับจากฝ่ายต่างๆ มากยิ่งขึ้น การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ซึ่งเป็นหน่วยงานรับผิดชอบด้านการท่องเที่ยว ได้เห็นความสำคัญในแนวคิดนี้ จึงกำหนดนโยบายและแผนพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์อย่างเป็นรูปธรรมขึ้น โดยมุ่งเน้นเป้าหมายหลักที่อุทยานต่างๆ ของประเทศ ทั้งทางทะเลและภูเขา โดยร่วมมือกับกองอุทยานแห่งชาติ กรมป่าไม้

อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่สวยงามมากทั้งสภาพภูมิทัศน์ น้ำตก ภูเขา สัตว์ป่า กิจกรรมการท่องเที่ยวที่หลากหลาย จนเป็นที่รู้จักอย่างดีของนักท่องเที่ยว และได้รับความนิยมเป็นอย่างมาก งานสถิติพบว่า จำนวนนักท่องเที่ยวที่เข้ามาใน

อุทยานแห่งชาติ ในปี พ.ศ.2545 มีจำนวนทั้งสิ้น 826,840 คน (อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่. 2545 : 4-5)

จากการที่อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ เป็นอุทยานแห่งชาติที่มีชื่อเสียงด้านการท่องเที่ยวทางธรรมชาติมาเป็นเวลานาน ตั้งอยู่ไม่ไกลจากกรุงเทพมหานครมากนัก และมีความพร้อมทางด้านสิ่งอำนวยความสะดวกในการท่องเที่ยว ตลอดจนมีการวางแผนส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์เป็นอย่างดี และความพร้อมดังกล่าว ทำให้มีกิจกรรมการท่องเที่ยวที่หลากหลาย เช่น การศึกษาธรรมชาติ การเดินป่า ดูนก ชมวิว ตั้งแคมป์ (camping) เป็นต้น ซึ่งส่วนใหญ่เป็นการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในอุทยานแห่งชาติที่นักท่องเที่ยวให้ความนิยม เห็นได้จากสถิติการเข้าไปในอุทยานแห่งชาติที่มีจำนวนมาก ทั้งนี้เนื่องมาจากมีความก้าวหน้าด้านการสื่อสารและการคมนาคมขนส่ง การเดินทางท่องเที่ยวก็ขยายวงกว้างออกไป กอปรกับความเจริญทางเทคโนโลยีทำให้ความเป็นอยู่ของมนุษย์ต้องดิ้นรน เร่งรีบจนกลายเป็นความเครียด มนุษย์จึงดิ้นรนเพื่อแสวงหาหนทางบำบัดด้วยวิธีการต่างๆ แต่มีสิ่งหนึ่งที่มนุษย์พึงประสงค์ในการบำบัดเป็นอย่างมาก คือ ธรรมชาติต้องการซึมซับ ต้องการเข้าไปใช้ธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมทางภูมิศาสตร์ ศิลปวัฒนธรรม การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ (Ecotourism) จึงกลายเป็นกิจกรรมอันวิเศษที่พึงปรารถนา และมีความต้องการสูงขึ้นอย่างมากในภาวะของสังคม เศรษฐกิจ ของประเทศปัจจุบันนี้

ประเทศไทยเป็นประเทศที่มีความสมบูรณ์ด้านการท่องเที่ยวมากที่สุดประเทศหนึ่ง โดยเฉพาะการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์เนื่องจากตั้งอยู่ในเขตร้อนที่มีทรัพยากรธรรมชาติอุดมสมบูรณ์ มีแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติสวยงามจำนวนมาก มีวัดพุทธมณฑลเก่าแก่ ทำให้มีแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์และศิลปวัฒนธรรมที่มีความเหมาะสมอย่างเป็นรูปธรรม โดยการตั้ง "องค์การส่งเสริมการท่องเที่ยว" ใน พ.ศ.2502 และยกเป็น "การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย" ใน พ.ศ.2522 ทำหน้าที่ส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยว อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเติบโตขึ้นอย่างรวดเร็วเห็นได้จากจำนวนนักท่องเที่ยว และรายได้จากการท่องเที่ยวที่เพิ่มมากขึ้น โดยมีนักท่องเที่ยวชาติต่างประเทศเพิ่มจาก 81.384 คน ในปี พ.ศ.2503 เป็น 5,298,860 คน ใน พ.ศ.2533 และเพิ่มเป็น 7,192,145 คน ในปี พ.ศ.2539 ส่วนการท่องเที่ยวภายในประเทศเพิ่มจาก 29.6 ล้านคน ในปี พ.ศ.2530 เป็น 38.1 ล้านคน ในปี พ.ศ.2537 และเพิ่มสูงถึง 41 ล้านคน ในปี พ.ศ.2539 อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวสามารถทำรายได้เข้าประเทศจำนวนมาก โดยเพิ่มจาก 196 ล้านบาท ในปี พ.ศ.2503 เป็น 110,571.64 ล้านบาท ในปี พ.ศ.2533 และเพิ่มเป็น 226,484 ล้านบาท ในปี พ.ศ.2539 ซึ่งมีมูลค่ามากที่สุด เมื่อเปรียบเทียบกับสินค้าส่งออกอื่นๆ ของปีประเทศ นับตั้งแต่ พ.ศ.2534 เป็นต้นมา (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. 2539 : 1-2)

การเจริญเติบโตของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ทำให้เกิดการขยายตัวทางเศรษฐกิจ การสร้างงานอาชีพในภาคบริการและอุตสาหกรรมต่อเนื่อง พัฒนาระบบการคมนาคมขนส่งรวมไปถึงพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานอื่นๆ ทำให้เกิดการกระจายรายได้สู่ท้องถิ่นจนกลายเป็นส่วน

สำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ขณะเดียวกันการพัฒนาอุตสาหกรรม การท่องเที่ยวได้ก่อให้เกิดผลกระทบในทางลบอย่างเลี่ยงไม่ได้ และเป็นผลกระทบทางด้าน ภายภาพด้วย เช่น ปัญหาความเสื่อมโทรมของแหล่งท่องเที่ยว ปัญหาขยะ ปัญหาการทำลาย ทัศนียภาพ ปัญหาน้ำเน่าเสียปัญหามลภาวะในแหล่งน้ำ ปัญหามลพิษทางอากาศ ปัญหาการ บุกรุกพื้นที่สาธารณประโยชน์ และเกิดผลกระทบทางด้านสังคม เช่น ปัญหาค่าครองชีพ การเปลี่ยนแปลงค่านิยมของคนในท้องถิ่น ปัญหาเพศพาณิชย์ ปัญหาอาชญากรรม ปัญหาการ แพร่ระบาดของโรคติดต่อ เช่น โรคเอดส์ และรวมถึงผลกระทบทางด้านศิลปวัฒนธรรม เกิดการ เปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตและวัฒนธรรมประเพณี ปัญหาการลดคุณค่าศิลปวัฒนธรรม ปัญหาความ ขัดแย้งในขนบธรรมเนียมประเพณีระหว่างคนในท้องถิ่นกับนักท่องเที่ยว

ปัญหาดังกล่าวข้างต้นมีความเกี่ยวข้องอย่างสำคัญกับการขาดจิตสำนึกทาง สิ่งแวดล้อมการขาดความรับผิดชอบของนักท่องเที่ยวและผู้ประกอบการ การส่งเสริมให้มี นักท่องเที่ยวจำนวนมากโดยไม่คำนึงถึงการควบคุมสิ่งปลูกสร้าง การเจริญเติบโตของเมือง และ ความสามารถในการรองรับของแหล่งท่องเที่ยว เห็นได้จากแหล่งท่องเที่ยวหลายแห่งที่ประสบ กับปัญหาเหล่านี้ในเวลาอันรวดเร็ว เช่น เมืองพัทยา หาดบางแสน เกาะภูเก็ต เกาะพีพี และ จังหวัดเชียงใหม่ เป็นต้น

ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 8 ซึ่งมุ่งเน้นการพัฒนาทรัพยากร มนุษย์และมีความสอดคล้องกันกับหลักการและแนวทางของการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ที่นอกจากเป็นการันทนทานการแล้ว ยังสามารถให้สิ่งแวดล้อมศึกษาสร้างความรู้แก่นักท่องเที่ยว เป็นการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ได้อีกทางหนึ่ง การแก้ไขผลกระทบจากการท่องเที่ยว และมุ่ง พัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนนั้น จำเป็นต้องประกอบไปด้วยความร่วมมือจากหลายฝ่าย ทั้ง นโยบายของรัฐ เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบดูแลแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ ผู้ประกอบการด้านการ ท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้อง ประชาชนในท้องถิ่น และสิ่งสำคัญที่สุดคือ ความพร้อมของนักท่องเที่ยวใน การยอมรับและปฏิบัติตามแนวทางการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์อย่างจริงจัง เนื่องจากนักท่องเที่ยว มีส่วนสำคัญในการกำหนด กิจกรรมการท่องเที่ยว และธุรกิจบริการที่รองรับ ดังนั้นความคิดเห็น ต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของนักท่องเที่ยว จึงเป็นส่วนสำคัญอย่างยิ่งในการส่งเสริมการ ท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์อย่างเป็นรูปธรรม

ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเป็นความคิดเข้าใจที่จะช่วยในการประเมินคุณค่า สิ่งต่างๆ ของบุคคล ซึ่งเกิดจากความรู้ และประสบการณ์ เป็นตัวแปรสำคัญที่จะนำไปสู่การ แสดงพฤติกรรม การให้ความรู้สร้างประสบการณ์ใหม่ๆ สร้างความประทับใจ สามารถ เปลี่ยนแปลงทัศนคติที่ไม่เหมาะสมได้ทัศนคติที่ไม่เหมาะสมนี้เป็นตัวแปรสำคัญในการเกิด พฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของนักท่องเที่ยว และมีส่วนสำคัญในการสร้างผลกระทบจากการ ท่องเที่ยวตามมา

จากเหตุผลที่กล่าวมานี้ จึงทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ เพื่อที่จะทำให้ทราบถึงความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ทราบข้อมูลส่วนบุคคลของนักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาในอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ทราบถึงลักษณะกลุ่มนักท่องเที่ยว ซึ่งจะเป็นแนวทางที่ทำให้สามารถจัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์และจัดสิ่งแวดล้อมศึกษาได้อย่างเหมาะสมต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่

ความสำคัญของการวิจัย

ทำให้ทราบความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ จะได้เป็นข้อมูลไปพิจารณาปรับปรุงการบริหารจัดการของอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ เพื่อบริการนักท่องเที่ยวให้มีประสิทธิภาพ ตลอดจนเป็นข้อมูลในการศึกษาค้นคว้าวิจัยต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในเขตอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ มีจำนวน 826,840 คน จากสถิติติดต่อ 1 ปี พ.ศ. 2545 (อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่. 2545 : 4-5)

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางเข้ามาเที่ยวในเขตอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ กำหนดขนาดของกลุ่มโดยใช้ตารางเทียบของเครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie and Morgan. 1970 : 608) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 384 คน ทำการเลือกแบบบังเอิญ (Accidental Sampling)

ตัวแปรที่จะศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ ได้แก่
 - 1.1 เพศ แบ่งเป็น
 - 1.1.1 ชาย
 - 1.1.2 หญิง
 - 1.2 อายุ แบ่งเป็น
 - 1.2.1 ต่ำกว่า 30 ปี
 - 1.2.2 30 ปีขึ้นไป
 - 1.3 ระดับการศึกษา
 - 1.3.1 ต่ำกว่าปริญญาตรี
 - 1.3.2 ปริญญาตรีขึ้นไป
 - 1.4 ลักษณะการมาท่องเที่ยว
 - 1.4.1 เข้าไปเย็นกลับ
 - 1.4.2 พักค้างแรม
2. ตัวแปรตาม ได้แก่ ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยว หมายถึง การแสดงออกทางด้านความรู้สึกนึกคิด การตัดสินใจ และความเชื่อ โดยอาศัยพื้นฐานความรู้ การรับรู้ ประสบการณ์ และสภาพแวดล้อมของบุคคลที่มาเที่ยวในเขตอุทยานเขาใหญ่เป็นส่วนช่วยในการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

2. การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ หมายถึง การท่องเที่ยวในแหล่งธรรมชาติและวัฒนธรรมที่ไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม โดยมีการให้ความรู้แก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง และให้ชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการจัดการเพื่อก่อให้เกิดผลประโยชน์แก่ชุมชน ตลอดจนจนเป็นการสร้างจิตสำนึกให้ทุกฝ่ายร่วมกันรับผิดชอบต่อระบบนิเวศของแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน และยังคงผลต่อความสนุกสนาน เพลินเพลิน พักผ่อนหย่อนใจของผู้มาท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่

3. เพศ หมายถึง ลักษณะทางกายที่แสดงความเป็นเพศของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวในเขตอุทยานเขาใหญ่

4. อายุ หมายถึง อายุเต็มของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวในเขตอุทยานเขาใหญ่

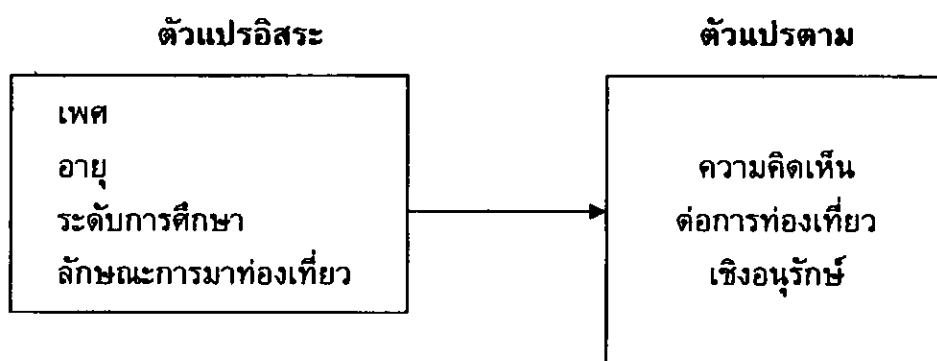
5. ลักษณะการมาท่องเที่ยว หมายถึง ระยะเวลาที่กำหนดเดินทางการเดินทางท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่

6. อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ หมายถึง สถานที่ท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ที่เป็นสถานที่ราชการกองอุทยานแห่งชาติสัตว์ป่า และพันธุ์พืช กรมป่าไม้ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เป็น

ผู้ดูแลรับผิดชอบโดยจัดพัฒนาร่วมกับการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ให้เป็นสถานที่ท่องเที่ยว

7. นักท่องเที่ยว หมายถึง บุคคลที่เดินทางจากที่อยู่อาศัยของตนเองไปยังที่อื่นเป็นการชั่วคราว โดยใช้เวลาว่างเพื่อความสนุกสนาน เพลิดเพลิน พักผ่อนหย่อนใจ และพัฒนาสุขภาพในงานวิจัยนี้ หมายถึง นักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวในเขตอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์บริเวณอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีจากเอกสาร และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นพื้นฐานและแนวทางการวิจัยตามลำดับหัวข้อต่อไปนี้

1. แนวความคิดเกี่ยวกับความคิดเห็น
2. แนวความคิดเกี่ยวกับนันทนาการด้านการท่องเที่ยว
3. แนวความคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์
4. อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวความคิดเกี่ยวกับความคิดเห็น

ความหมายของความคิดเห็น

สงวน สุทธิเลิศอรุณ (2522 : 9) ให้ความหมายว่า ความคิดเห็นคือการแสดงออกซึ่งมี วิจารณ์ญาติที่มีต่อเรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยเฉพาะ ความคิดเห็นมีความหมายแคบกว่าเจตคติ (Attitude) เพราะความคิดเห็นของบุคคลเปลี่ยนแปลงไปตามข้อเท็จจริง (Fact) และเจตคติ (Attitude) ของบุคคลความคิดเห็นเป็นการอธิบายเหตุผลที่มีต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดโดยเฉพาะ

เรืองเวทย์ แสงรัตนา (2522 : 30) กล่าวว่า ความคิดเห็นเป็นการแสดงออกทางด้าน ความรู้สึกต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งด้วยการพูดหรือเขียนโดยอาศัยพื้นฐานความรู้ ประสบการณ์ และ สภาพแวดล้อมการแสดงความคิดเห็นนี้อาจได้รับการยอมรับ หรือปฏิเสธจากคนอื่นได้

มิเชลล์ จีโอฟรีย์ ดันแคน (Mitchell, Geoffrey Duncan 1971 : 135) ได้ให้ความหมายว่า ความคิดเห็นเป็น ความเชื่อหรือการพิชิตตัดสิน (Judgement) โดยบุคคลซึ่งอาจจะ ไม่เป็นที่ยอมรับในแต่ละช่วงเวลา ความคิดเห็นนี้ไม่สามารถที่จะทดสอบความรู้และความจริง ของความเชื่อมั่นของบุคคลได้และต้องยอมรับว่าประชาชนโดยทั่วๆ ไปนั้น อาจมีความคิดเห็น แตกต่างกันไป

สุโท เจริญสุข (2524 : 58 – 59) ได้กล่าวว่า ความคิดเห็นเป็นสภาพความรู้สึก ทางด้านจิตใจที่เกิดจากประสบการณ์ และการเรียนรู้ของบุคคลอันเป็นผลให้บุคคลมีความคิดต่อ สิ่งใดสิ่งหนึ่งในลักษณะที่ชอบ ไม่ชอบ หรือเฉยๆ

จากความหมายของความคิดเห็นของบุคคลต่างๆ พอจะสรุปได้ว่า ความคิดเห็นเป็น การแสดงทางด้านความรู้สึกนึกคิด การตัดสินใจ และความเชื่อต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เหตุการณ์ใด เหตุการณ์หนึ่ง ด้วยการพูดหรือการเขียนโดยอาศัยพื้นฐานความรู้ ประสบการณ์ และสภาพแวดล้อม

เป็นส่วนช่วยในการแสดงความคิดเห็น ซึ่งความคิดเห็นของแต่ละบุคคลอาจจะเป็นที่ยอมรับหรือปฏิเสธจากบุคคลอื่นก็ได้ ความคิดเห็นนี้อาจจะเปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลา

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความคิดเห็น

ฟอสเตอร์ (Foster.1972 : 119) ได้กล่าวสรุปเกี่ยวกับความคิดเห็นว่ามีมูลเหตุ 2 ประการ ดังนี้ คือ

1. ประสบการณ์ที่บุคคลมีต่อสิ่งของ บุคคล หมู่คณะ เรื่องราวต่างๆ หรือสถานการณ์ ความคิดเห็นเกิดขึ้นในตัวบุคคลจากการได้พบเห็น ความคุ้นเคย อาจถือได้ว่าเป็นประสบการณ์ตรง และจากการได้ยินได้ฟัง ได้เห็นรูปถ่าย หรืออ่านจากหนังสือโดยไม่ได้พบเห็นของจริง ถือว่าเป็นประสบการณ์ทางอ้อม

2. ระบบค่านิยม และการตัดสินใจค่านิยม เนื่องมาจากกลุ่มชน แต่ละกลุ่มมีค่านิยม และการตัดสินใจค่านิยมไม่เหมือนกัน คนแต่ละกลุ่มจึงมีความคิดเห็นในสิ่งต่างๆ แตกต่างกัน

ออสแคมป์ (Oskamp.1977 : 119 – 133) ได้กล่าวสรุปถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเกิดความคิดเห็น ดังนี้คือ

1. ปัจจัยทางพันธุกรรมและสรีระ คืออวัยวะต่างๆ ของบุคคลที่ใช้รับความผิดปกติของอวัยวะ ความบกพร่องของอวัยวะสัมผัสซึ่งมีผลต่อความคิดเห็นไม่ติดต่อบุคคลภายนอก

2. ประสบการณ์โดยตรงของบุคคล คือ บุคคลได้ประสบกับเหตุการณ์ด้วยตนเอง การกระทำด้วยตนเอง หรือได้พบเห็น ทำให้บุคคลมีความฝังใจและเกิดความคิดต่อประสบการณ์เหล่านั้นต่างกัน

3. อิทธิพลของผู้ปกครอง คือ เมื่อเป็นเด็กผู้ปกครองจะเป็นผู้ที่อยู่ใกล้ชิด และให้ข้อมูลแก่เด็กได้มาก ซึ่งจะมีผลต่อพฤติกรรมและความคิดเห็นของเด็กด้วย

4. ทัศนคติและความคิดเห็นของกลุ่ม คือ เมื่อบุคคลเจริญเติบโตย่อมจะต้องมีกลุ่มและสังคม ดังนั้นความคิดเห็นของกลุ่มเพื่อน กลุ่มอ้างอิง หรือการอบรมสั่งสอนโรงเรียน หน่วยงาน ที่มีความคิดเห็นเหมือนหรือแตกต่างกัน ย่อมจะมีผลต่อความคิดเห็นของบุคคลด้วย

5. สื่อมวลชน คือ สิ่งต่างๆ ที่เข้ามามีบทบาทในชีวิตประจำวันของคนเรา ดังนั้นสื่อเหล่านี้ ซึ่งได้แก่ โทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร จึงเป็นปัจจัยอันหนึ่งที่มีผลต่อความคิดเห็นของบุคคล

ชาติชาย โทณสินธิติ (2529 : 15) ได้เสนอว่า สิ่งที่มีอิทธิพลที่ทำให้ความคิดเห็นแตกต่างกันประกอบด้วย

1. การอบรมของครอบครัว อิทธิพลของครอบครัวมีมากกว่าปัจจัยอื่นๆ เพราะครอบครัวเป็นสถาบันสังคมแห่งแรกของบุคคล

2. กลุ่มและสังคมที่เกี่ยวข้อง บุคคลเมื่ออยู่ในกลุ่มใดหรือสังคมใด ก็จะมีความคิดเห็นไปในทางเดียวกันกับกลุ่ม และสังคมนั้นๆ เป็นส่วนผลักดันให้บุคคลมีการเรียนรู้โดยตรง

3. วัฒนธรรมประเพณี บุคคลเมื่อได้รับอิทธิพลจากวัฒนธรรมและประเพณีใด ย่อมปฏิบัติไปตามวัฒนธรรมและประเพณีนั้นๆ และมักจะมีความคิดเห็นต่อวัฒนธรรมและประเพณีของตนไปในทางที่ดี

4. การศึกษา ระดับการศึกษามีอิทธิพลมากต่อการแสดงความคิดเห็น เพราะเป็นการจัดประสบการณ์ให้กับบุคคล

5. สื่อมวลชน ได้แก่ หนังสือพิมพ์ วิทยุ เป็นต้น สิ่งเหล่านี้มีอิทธิพลมากต่อการเปลี่ยนแปลงความคิดเห็นของบุคคล เพราะว่าจะเป็นสื่อในการสร้างความคิดเห็นทั้งทางด้านบวกและด้านลบได้

ความสำคัญของความคิดเห็น

การสำรวจความคิดเห็น เป็นการศึกษาคำรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง แต่ละคนจะแสดงความเชื่อและความรู้สึกใดๆ ออกมาโดยการพูด หรือการเขียน เป็นต้น การสำรวจความคิดเห็นจะมีประโยชน์ต่อการวางนโยบายต่างๆ เพราะจะทำให้การดำเนินงานต่างๆ เป็นไปด้วยความเรียบร้อย โครงการพัฒนาใดๆ ก็ตาม ถ้าจะให้สำเร็จและบรรลุเป้าหมายอย่างแท้จริงแล้ว ก็จะต้องได้รับความร่วมมือจากประชาชน การเผยแพร่โครงการและรับฟังความคิดเห็นจากประชาชนต่อโครงการจึงจะเกิดผลดีคือ จะช่วยให้โครงการนั้นสอดคล้องเป็นไปตามความต้องการของท้องถิ่นอันเป็นสิ่งแวดล้อมทางสังคมที่ใช้ประเมินโครงการและทำให้ประชาชนเกิดความรู้สึกในการเข้ามามีส่วนร่วมทำให้ไม่เกิดการต่อต้าน ถ้าสาธารณชนมีส่วนร่วมหรือมีสิทธิ์แสดงความคิดเห็นในโครงการใดๆ ที่จะพัฒนาประเทศนั้น ก็จะทำให้ประชาชนเกิดจิตสำนึกในการเป็นเจ้าของเปลี่ยนแปลงปรับปรุงหรือรักษาไว้ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการวางนโยบายต่างๆ การเปลี่ยนแปลงนโยบายหรือการเปลี่ยนแปลงระบบงาน รวมทั้งการฝึกหัดการทำงานด้วย

วิธีวัดความคิดเห็น

การวัดความคิดเห็นโดยทั่วๆ ไปต้องมีสิ่งประกอบ 3 อย่าง คือ บุคคลที่จะถูกวัดสิ่งเร้า และมีการตอบสนอง ซึ่งจะออกมาเป็นระดับสูงต่ำ มากน้อย วิธีการความคิดเห็นนั้น โดยมากจะใช้การตอบแบบสอบถาม และการสัมภาษณ์ โดยให้ผู้ที่ตอบคำถามเลือกตอบตามแบบสอบถาม แซดรอซนีย์ (Zadrozny. 1979 : 234)

เบสท์ (Best. 1997 : 171) ได้เสนอแนะว่า วิธีที่ง่ายที่สุดในการที่จะบอกถึงความคิดเห็นคือ การแสดงให้เห็นถึงจำนวนร้อยละของคำตอบในแต่ละข้อความ เพราะจะทำให้เห็นว่าความคิดเห็นจะออกมาในลักษณะเช่นไร

มอร์แกน และคิง (Morgan and King. 1991 : 536, 750) ได้เสนอแนะว่า การที่ให้ใครแสดงความคิดเห็น ควรถามกันต่อหน้าดีกว่าที่จะให้เขาต้องมาอ่านข้อความหรือเขียนข้อความ ซึ่งแสดงว่าทั้งสองคนเห็นว่าการสัมภาษณ์ หรือการสอบถามจะดีกว่าตอบแบบสอบถาม และถ้าใช้แบบสอบถามสำหรับวัดความคิดเห็นจะต้องระบุให้ผู้ตอบ ตอบว่าเห็นด้วย หรือไม่เห็นด้วยกับข้อความที่กำหนด

การใช้แบบสอบถามสำหรับวัดความคิดเห็น จะต้องระบุให้ผู้ตอบ ตอบว่าเห็นด้วย หรือไม่เห็นด้วย กับข้อความที่กำหนดให้ แบบสอบถามประเภทนี้นิยมสร้างตามแนวทางของลิเคิร์ท ซึ่งแบ่งน้ำหนักความคิดเห็นออกเป็น 5 ระดับ ได้แก่ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย และไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง ส่วนการให้คะแนนขึ้นอยู่กับใจความว่าจะเป็นปฏิฐาน (positive) หรือนิเสธ (Negative) (วิเชียร เกตุสิงห์ 2530 : 94 – 97)

สำหรับการศึกษาความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ณ บริเวณอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา ผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัย

แนวความคิดเกี่ยวกับนันทนาการด้านการท่องเที่ยว

การท่องเที่ยวเป็นกิจกรรมนันทนาการชนิดหนึ่งที่บุคคลต่างๆ ใช้เป็นปัจจัยในการส่งเสริม สร้างเสริม ฟื้นฟู และบำรุงคุณภาพชีวิตได้เป็นอย่างดี นันทนาการศาสตร์ จัดแบ่งชนิดของการท่องเที่ยวเป็นกิจกรรมนันทนาการกลางแจ้ง (Outdoor Recreation) เพราะในการเดินทางท่องเที่ยวแล้วยังมีกิจกรรมเสริมร่วมในการท่องเที่ยวด้วยเสมอ เช่น ค้างแรมโดยมีกิจกรรมการเล่น ดูธรรมชาติศึกษาสัตว์พืชในพื้นที่ทั่วทางบก และทางทะเล ร่วมกิจกรรมด้วยการชม เลือกซื้อหาสิ่งของจากการแสดงของศิลปวัฒนธรรม ประเพณีต่างๆ มีความสุข สนุกสนานเบิกบานใจกับการได้สัมผัสกับธรรมชาติ เป็นการท่องเที่ยวเชิงนิเวศหรือเชิงอนุรักษ์ (Ecotourism) นอกจากนั้นยังมีการเดินทางท่องเที่ยวมุ่งเพลิดเพลินอย่างเดียว เช่น ท่องเที่ยวเพื่อสร้างสันติภาพ โดยการไปเยี่ยมเยือน (Tourism for understanding and get peace) กิจกรรมเสริมในการท่องเที่ยวนั้นๆ ซึ่งจะสัมพันธ์กับเพศ วัย และสถานภาพต่างๆ ของแต่ละบุคคล อย่างไรก็ตามการเข้าร่วมกิจกรรมนันทนาการการท่องเที่ยวให้ประโยชน์และคุณค่ามากมาย พอสรุปเป็นประเด็นสำคัญดังนี้

1. ได้ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์
2. พักผ่อนหย่อนใจ คลายความเครียด
3. เกิดอารมณ์สุข สนุกสนาน เพิ่มปริมาณความฉลาดทางอารมณ์
4. มีความสมบูรณ์ทางอารมณ์
5. มีสมาธิดีขึ้น
6. สร้างมิตร และความรักสามัคคี
7. ตอบสนองความต้องการตามธรรมชาติ
8. จิตใจงามมองโลกในแง่ดี
9. เสริมสร้างคุณค่าของสังคมประชาธิปไตย

หรือการเดินทางท่องเที่ยว เพื่อสร้างสมรรถภาพของจิตใจ (Voyage, Travel for Make Mind Performance) การท่องเที่ยวเช่นนี้ผู้ท่องเที่ยวมีทั้งตั้งเป้าหมาย และไม่ตั้งเป้าหมาย

สมบัติ กาญจนกิจ (2544 :43 – 44) ได้สรุปว่า การท่องเที่ยวเป็นนันทนาการที่บุคคล และชุมชนให้ความสนใจและนิยมเลือกในช่วงเวลาว่าง หรือเวลาอิสระมากที่สุด เป็นกิจกรรม สร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตอันเกิดจากปัจจัยอิทธิพลที่มาดึงดูดความสนใจ (Attractions) ที่มี หลากหลาย ได้แก่ สิ่งแวดล้อมที่สร้างขึ้น กิจกรรมทางวัฒนธรรม วิถีชีวิตและวัฒนธรรมท้องถิ่น ศาสนา การเมือง วิทยาศาสตร์ การอนุรักษ์ธรรมชาติ ภูมิอากาศ ทัศนียภาพ ชีวิตสัตว์ป่า กิจกรรมเกมและกีฬากลางแจ้ง การบันเทิง การอาบน้ำแร่ และชิมชั้บวัสดุธรรมชาติสมุนไพร การท่องเที่ยว นับเป็นกิจกรรมนันทนาการที่เหมาะสมได้กับทุกเพศวัย ขึ้นอยู่กับการเลือก และมีประโยชน์จากการเข้าร่วมกิจกรรมนันทนาการการท่องเที่ยวไว้ดังนี้ (สมบัติ กาญจนกิจ. 2544 : 50 – 51)

1. ผลทางด้านสังคม

- 1.1 ครอบครัวมีความพึงพอใจทางเพศสัมพันธ์ทำงานร่วมกับบุคคลอื่นได้ง่ายดาย และมีผลต่อการปรับสมดุลย์ทางเศรษฐกิจ
- 1.2 การเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาอันเนื่องมาจากไปท่องเที่ยว ก่อให้เกิดพฤติกรรมอันดีงามของมนุษย์ โดยทั่วกันการอยู่ร่วมในสังคมเป็นสุข
- 1.3 เกิดการสร้างความร่วมมือ แข็งแรงและมีสันติภาพในบ้านเมือง
- 1.4 ระบบของเศรษฐกิจ อุตสาหกรรม การเกษตร การเมือง สัมพันธ์กันทางบวก ทั้งนี้อาศัยกิจกรรมนันทนาการการท่องเที่ยวเป็นเครื่องมือ

2. ผลทางด้านจิตใจ

- 2.1 ได้ความรู้ เข้าใจ และสัมพันธ์ของธรรมชาติมากยิ่งขึ้น
- 2.2 หนีหลีกเลี่ยงความกดดันจากสิ่งกายภาพ
- 2.3 หนีปัญหาสังคม
- 2.4 จิตใจแจ่มใส มีความสงบ และมีสมรรถภาพมากขึ้น
- 2.5 มีอิสระภาพ ที่จะทำ จะคิด
- 2.6 เพิ่มปริมาณความฉลาดทางอารมณ์
- 2.7 ตื่นเต้น
- 2.8 ใจมั่นคง สงบ สมารถดี
- 2.9 เกิดพลังจิตใจโดยอาศัย การชิมชั้บจากธรรมชาติ

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่าการท่องเที่ยวเป็นกิจกรรมนันทนาการกลางแจ้งที่สามารถเลือกเฟ้นหาได้ในแต่ละบุคคล ตามความต้องการและจะพบเสมอจากขบวนการของการท่องเที่ยว นั้นจะมีกิจกรรมต่างๆ ร่วมอยู่ในขบวนการท่องเที่ยววันนั้นๆ และส่วนใหญ่จะอาศัย

ธรรมชาติมาเป็นปัจจัยในการประกอบกิจกรรมร่วม อาจเป็นที่พักพิงอาศัยร่มไม้ หรืออาจจะต้องอาศัยทรัพยากรธรรมชาติ เช่น ดิน หิน น้ำ ต้นไม้ มาเป็นอุปกรณ์ในการสร้างกิจกรรม ซึ่งมีการสนับสนุนจากหลายๆ คน ดังนี้

พงศธร เกษสำลี (2530 : 20-21) กล่าวว่า นักท่องเที่ยวที่มาเยือนอุทยานแห่งชาติสามารถประกอบกิจกรรมนันทนาการได้หลายรูปแบบ ทั้งกิจกรรมประเภทการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ได้แก่ การดูนก (Bird Watching) ดูสัตว์ (Wildlife Viewing) เดินป่า (Hiking) ศึกษาธรรมชาติ (Nature Education) บันทึกภาพธรรมชาติ บันทึกเทปวีดีโอและเทปเสียงธรรมชาติ (Nature Photography, Video Taping And Sound of Nature Audio Taping) ล่องเรือใบ (Sail Boating) พายเรือแคนู (Canoeing) ดำน้ำชมปะการัง (Snorkel) ดำน้ำลึก (Scuba Diving) หรือศึกษาท้องฟ้าและดาราศาสตร์ (Sky Interpretation) เป็นต้น กิจกรรมประเภทชื่นชมธรรมชาติ (Appreciative Recreation Activities) ได้แก่ การชมทัศนียภาพในบรรยากาศสงบ (Relaxing) ประกอบอาหารรับประทาน (Picnicking) หรือพักแรมด้วยเตนท์ (Tent Camping) เป็นต้น และกิจกรรมประเภทตื่นเต้นผจญภัย (Adventurous Recreation Activities) ได้แก่ การล่องแพ (Water Rafting) วินเซิร์ฟ (Wind Surfing) เล่นเครื่องร่อนขนาดเล็ก (Hang Gilder) ปีนเขา (Rock Climbing) หรือขี่จักรยานตามเส้นทางธรรมชาติ (Mountain Biking) และ

สุรเชษฐ์ เศรษฐมาต (2535 : 48) กล่าวว่า การประกอบกิจกรรมนันทนาการทั้งในรูปแบบของกิจกรรมนันทนาการชุมชน และกิจกรรมนันทนาการกลางแจ้ง จำเป็นต้องใช้ทรัพยากรเป็นพื้นฐานในการดำเนินกิจกรรม ทรัพยากรต่างๆ ที่รองรับกิจกรรมเหล่านั้นเรียกว่า ทรัพยากรนันทนาการ (Recreation Resources) ซึ่งหมายถึง สิ่งใดก็ตามทั้งที่เป็นผลผลิตของมนุษย์ และเกิดขึ้นเองตามธรรมชาติที่มีคุณค่าสามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่มนุษย์หรือสังคม เพื่อสร้างความพึงพอใจ และความสุขในรูปของนันทนาการ ได้แก่ สนามเด็กเล่น สวนสาธารณะ สวนสนุก สวนสัตว์ ที่โล่งแจ้ง อุทยานแห่งชาติ วนอุทยาน เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า เขตห้ามล่าสัตว์ป่า เกาะแก่ง ชายหาด แหล่งน้ำ สถานพักผ่อนที่พัฒนา และบริการโดยเอกชน วัด โบราณสถาน หรือพิพิธภัณฑน์ เป็นต้น

มนัส สุวรรณ (2530 : 92-93) กล่าวว่า ทรัพยากรนันทนาการไม่ได้หมายถึง เพียงส่วนใดส่วนหนึ่งของที่ดินและแหล่งน้ำที่มีความโดดเด่นเท่านั้น แต่ยังมีความหมายครอบคลุมถึงองค์ประกอบหรือการผสมผสานระหว่างคุณภาพของธรรมชาติ กับความต้องการของมนุษย์ที่จะใช้ประโยชน์เพื่อนันทนาการด้วย มิฉะนั้นแล้วทรัพยากรดังกล่าวก็จะมีคามหมายเพียงแค่ว่า ดิน หิน และต้นไม้ เท่านั้น

แนวความคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

ความหมายของการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ มาจากคำว่า "Ecotourism" ซึ่งเป็นคำผสมกันระหว่าง Ecology หรือนิเวศวิทยากับคำว่า Tourism หรือการ

ท่องเที่ยว นอกจากนี้ในวงการท่องเที่ยวยังมีการใช้คำภาษาอังกฤษอื่นๆ ที่สำคัญได้แก่ “Nature Tourism” หรือ “Biotourism” หรือ “Green Tourism” เพื่อบ่งบอกให้เห็นว่าเป็นการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน อย่างไรก็ตามนิยาม และความหมายของการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ถูกกำหนดขึ้นจากบุคคลและกลุ่มคนต่างๆ ขึ้นมาอย่างมากมาย ทั้งในและต่างประเทศ

เฮคเตอร์ เซบาลอส (Hector Ceballos. 1988 : 118) แห่งสหภาพสากลว่าด้วยการอนุรักษ์ (International Union for the Conservation of Nature and Natural Resources-IUCN) เป็นบุคคลแรกที่กำหนดความหมายของการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ไว้ว่า

การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ เป็นการท่องเที่ยวรูปแบบหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับการเดินทางไปยังแหล่งธรรมชาติ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อชื่นชม ศึกษาเรียนรู้ และเพลิดเพลินไปกับทัศนียภาพ พืชพรรณ และสัตว์ป่า ตลอดจนลักษณะทางวัฒนธรรมที่ปรากฏในแหล่งธรรมชาติเหล่านั้น

เอมิซาเบท บู (Elizabeth Boo. 1991 : 114-115) เป็นผู้ที่คลุกคลีอยู่กับงานวิจัยการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในลาตินอเมริกาและหมู่เกาะแคริบเบียน พร้อมเขียนรายงานเรื่อง “Ecotourism : The Potentials and Pitfalls” ได้ให้คำนิยามของการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ไว้ว่า

การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ เป็นการท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่เอื้อประโยชน์ต่อการอนุรักษ์ อันเนื่องมาจากการมีรายได้สำหรับการดูแลรักษาพื้นที่ การสร้างงานให้ชุมชนหรือท้องถิ่น และการสร้างจิตสำนึกด้านสิ่งแวดล้อม

สตาร์ค (Stark. 1993 : 78) ให้ความหมายว่า เป็นรูปแบบของการท่องเที่ยวที่พัฒนาขึ้น เพื่อก่อให้เกิดความยั่งยืนของสถานที่ท่องเที่ยว โดยไม่ทำลายสภาพแวดล้อม ปราศจากสิ่งฟุ่มเฟือยต่างๆ มีเพียงสิ่งจำเป็นในการท่องเที่ยวเท่านั้น หรือเรียกอีกอย่างได้ว่า “การท่องเที่ยวธรรมชาติ” (Nature Travel) (Stark. 1993 : 78)

กันน์ (Gunn. 1994 : 48) ได้กล่าวไว้ว่า การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์เป็นรูปแบบของการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนสามารถทำให้มีการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติควบคู่ไปกับการพัฒนาการท่องเที่ยวได้ โดยให้ความสำคัญต่อการท่องเที่ยวตามแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติและวัฒนธรรมชุมชนของท้องถิ่น ทั้งนี้ต้องคำนึงถึงสิ่งแวดล้อมและเศรษฐกิจด้วย

คำว่า อีโคทัวริซึม (Ecotourism) กำลังเป็นที่ได้รับความสนใจอย่างสูงในประเทศไทย และมีผู้พยายามที่จะบัญญัติศัพท์เป็นภาษาไทย ที่ผ่านมามีการบัญญัติไว้มากมายหลายคำ เช่น

1. การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์
2. นิเวศสัญจร
3. นิเวศทัศน
4. การท่องเที่ยวเพื่อรักษาระบบนิเวศ
5. การท่องเที่ยวแนวอนุรักษ์
6. การท่องเที่ยวเพื่อการอนุรักษ์
7. การท่องเที่ยวเพื่อรักษาระบบนิเวศ

8. การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

รวมทั้งมีการให้ความหมายของ อีโคทัวร์ (Ecotour) ไว้หลายความหมายด้วยกัน
จำแนกมาพอสังเขปดังนี้

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2539 : 15) ใช้คำว่า “การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์” ให้ความหมายว่า เป็นการเดินทางไปยังสถานที่ท่องเที่ยวแห่งใดแห่งหนึ่ง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการศึกษาร่วมชมและเพลิดเพลินไปกับทัศนียภาพ สภาพธรรมชาติ สภาพสังคม วัฒนธรรม วิถีชีวิตของคนในท้องถิ่น บนพื้นฐานของความรู้และความรับผิดชอบต่อระบบนิเวศ

พงศธร เกษสำลี (2530 : 40) ใช้คำว่า อีโคทัวร์ (Ecotour) เรียกว่า “นิเวศสัญจร” พร้อมให้ความหมายว่าเป็นการนำเอาการท่องเที่ยวมาประสานเข้ากับความรู้ความเข้าใจ ในหลักวิชานิเวศวิทยา โดยนอกจากจะเดินทางท่องเที่ยวไปตามแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ ไปแล้ว ยังมุ่งที่ศึกษาสภาพแวดล้อมของเส้นทางที่ผ่านไปด้วยเป็นการท่องเที่ยวเพื่อความเพลิดเพลินและได้รับความรู้พร้อมกัน

สุวิทย์ ยอดมณี (2536 : 3) ให้คำนิยามว่า “นิเวศทัศนา” หมายความว่า การพานักท่องเที่ยวไปที่ใดที่หนึ่งที่มีสภาพธรรมชาติสมบูรณ์ และที่พานักท่องเที่ยวเข้าไปต้องมีความสามารถที่อธิบายทางวิชาการให้นักท่องเที่ยวได้เข้าใจสิ่งต่างๆ ว่ามีความสัมพันธ์กันอย่างไร

ภราเดช พัทฒวิเชียร (2537 : 29) เรียกว่า “การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์” เป็นการท่องเที่ยวที่ส่งเสริมการอนุรักษ์ พยายามให้เกิดผลกระทบในเชิงลบต่อสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมน้อยที่สุดและในขณะเดียวกันก็ทำให้เกิดผลของความรู้ ความเข้าใจร่วมกันระหว่างนักท่องเที่ยวกับสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรม และธรรมชาติ กับชุมชนท้องถิ่นหรือสังคมที่ตนเองเข้าไปอยู่

ศรีพร สมบุญธรรม (2537 : 53) ให้นิยามว่า “การท่องเที่ยวแนวอนุรักษ์” มีความหมายเช่นเดียวกับ กรีน ทัวริซึม (Green Tourism) นั่นคือ เป็นรูปแบบการท่องเที่ยวที่ช่วยส่งเสริมการอนุรักษ์ธรรมชาติและวัฒนธรรม รวมทั้งพยายามลดผลกระทบจากกิจกรรมที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการท่องเที่ยวต่อสภาพแวดล้อมให้น้อยที่สุด

เสวี วังสีไพจิตร (2537 : 22) ให้ความหมายว่า เป็นรูปแบบของการพัฒนาการท่องเที่ยวให้เจริญเติบโตไปในทิศทางที่เหมาะสม โดยรักษาสภาพแวดล้อมที่ดั้งเดิมดั้งเดิมให้คงอยู่ควบคู่ไปกับการพัฒนาที่มุ่งอนุรักษ์คุณค่าของธรรมชาติ เป็นการพัฒนาโดยถือว่าการท่องเที่ยวเป็นส่วนหนึ่งของสิ่งแวดล้อมในระบบนิเวศ สามารถใช้ประโยชน์จากสิ่งแวดล้อมของระบบนิเวศโดยไม่ให้เป็นการเปลี่ยนแปลงหรือทำลาย

ปัจจุบันการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยได้ดำเนินการเพื่อกำหนดนโยบายการท่องเที่ยวเพื่อรักษาระบบนิเวศ โดยมอบให้สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย ทำการศึกษาเพื่อกำหนดความหมายและกิจกรรม ศึกษาการจัดการและรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ศึกษาอุปสงค์และอุปทานของการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ กำหนดนโยบายและแผนงานโครงการของการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในระดับประเทศให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน

โดยบัญญัติคำภาษาไทยว่าการท่องเที่ยวเชิงนิเวศหรือเชิงอนุรักษ์ (Ecotourism) และให้ความหมายว่าการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ว่า หมายถึงการท่องเที่ยวในแหล่งธรรมชาติที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่นและแหล่งวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับระบบนิเวศ โดยมีกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันของผู้ที่เกี่ยวข้อง ภายใต้การจัดการสิ่งแวดล้อมและการท่องเที่ยวอย่างมีส่วนร่วมของท้องถิ่น เพื่อมุ่งเน้นให้เกิดจิตสำนึกต่อการรักษาระบบนิเวศอย่างยั่งยืน

แนวโน้มของการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

ปัจจุบันการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ได้รับการผลักดันและส่งเสริมให้เป็นองค์ประกอบสำคัญอย่างหนึ่งของการพัฒนาแบบยั่งยืน และสามารถใช้เป็นเครื่องมือหรือมาตรการหนึ่งในการส่งเสริมเพื่ออนุรักษ์ทรัพยากรชีวภาพ ซึ่งมีแนวโน้มว่าจะลดน้อยหรือเสื่อมโทรมลงอันเป็นผลจากการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ บู (Boo, 1991 : 148)

จากแนวโน้มสองประการ คือ แนวโน้มเกี่ยวกับการอนุรักษ์และความเปลี่ยนแปลงเรื่องอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวทำให้เกิดแนวคิดในเรื่องการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ (Boo, 1991) ซึ่งมีสาระสำคัญดังนี้

1. แนวโน้มเรื่องการอนุรักษ์ การที่ประชากรเพิ่มขึ้นและภาวะทางเศรษฐกิจถดถอยในหลายประเทศ กิจกรรมการพัฒนาต่างๆ เช่น การทำไม้ การทำเหมืองแร่ และการเกษตรเกิดขึ้นรอบ และภายในพื้นที่อนุรักษ์ ส่งผลกระทบอย่างรุนแรงต่อระบบนิเวศ จนทำให้ทรัพยากรธรรมชาติเสื่อมโทรม ในช่วงทศวรรษที่ผ่านมาประเทศกำลังพัฒนา จึงพยายามผสมผสานเรื่องการอนุรักษ์เข้ากับการพัฒนาทางเศรษฐกิจ โดยการใช้ประโยชน์พื้นที่อนุรักษ์ที่ได้จัดตั้งขึ้นให้เป็นแหล่งพัฒนาทางเศรษฐกิจและสังคมควบคู่ไปกับการสงวนรักษาระบบนิเวศตามธรรมชาติ โดยการส่งเสริมการท่องเที่ยว ในพื้นที่อนุรักษ์ อย่างเช่น ในอุทยานแห่งชาติ ด้วยความเชื่อว่าการท่องเที่ยวในพื้นที่อนุรักษ์เป็นทางเลือกหนึ่งที่เปิดโอกาสให้มีการจ้างงานและสร้างรายได้จำนวนมากทั้งในระดับท้องถิ่นและในระดับชาติ ตลอดจนเป็นแรงผลักดันให้กลุ่มอนุรักษ์และประชาชนทั่วไปยอมรับว่าการท่องเที่ยวที่มีการวางแผนที่ดีมีศักยภาพใช้เป็นเครื่องมือในการสนับสนุนการอนุรักษ์อุทยานแห่งชาติ และพื้นที่อนุรักษ์อื่นๆ ได้เป็นอย่างดี

2. แนวโน้มเรื่องการท่องเที่ยว สำหรับแนวโน้มเรื่องการท่องเที่ยวปรากฏชัดในระยะ 7 – 8 ปีที่ผ่านมาได้มีการเปลี่ยนแปลงวิถีการใช้เวลาว่างในการเดินทางท่องเที่ยวโดยมีแนวโน้มว่าต้องการการท่องเที่ยวแบบผจญภัย เข้าไปมีส่วนร่วมและสัมผัสกับธรรมชาติอย่างแท้จริง นอกจากนี้นักท่องเที่ยวยังอยากศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับสถานที่ที่ไปเยือนตั้งแต่เรื่องระบบนิเวศจนถึงชนิดพันธุ์พืชหรือสัตว์ที่หายากหรือกำลังจะสูญพันธุ์และประเด็นปัญหาด้านการอนุรักษ์ เช่น การสูญเสียทรัพยากรป่าไม้การลักลอบล่าสัตว์ป่า เป็นต้น ดังจะเห็นได้จากจำนวนนักท่องเที่ยวในเขตอุทยานที่เพิ่มสูงขึ้นตามลำดับ ความเปลี่ยนแปลงดังกล่าวนี้ มีสาเหตุสำคัญมาจากการตื่นตัวและให้ความสนใจเกี่ยวกับคุณภาพสิ่งแวดล้อมและการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ

จากแนวโน้มสองประการนี้จึงส่งผลให้เกิดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ขึ้น ดังนั้น การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์จึงมีความหมายมากกว่าการท่องเที่ยวในแหล่งธรรมชาติธรรมดา แต่หมายรวมถึง การท่องเที่ยวที่มีการอนุรักษ์ควบคู่ไปด้วย และแนวโน้มทั้งสองประการที่ได้กล่าวมาแล้วจากการศึกษาเพื่อกำหนดนโยบายการท่องเที่ยว และรักษาระบบนิเวศของสถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย ยังระบุว่าแนวโน้มจากกระแสความต้องการพัฒนาคน โดยการมีส่วนร่วมของประชาชนที่มาจากประชาชนพื้นฐาน อันเป็นหลักประกันที่จะให้การพัฒนามีทิศทางที่ถูกต้อง มีการกระจายรายได้ที่เหมาะสมเป็นไปตามความต้องการของผู้ที่อยู่ในพื้นที่มากขึ้น

นอกจากแนวโน้มที่กล่าวมาแล้วการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ยังเกิดจากปัจจัยสำคัญดังนี้ (สุรเชษฐ ชาญธูมาส และดร.รชนี เอมพันธ์. 2538 : 45-46)

1. ความห่วงใยต่อพื้นที่ท่องเที่ยวที่มีนักท่องเที่ยวหนาแน่นขึ้นทุกวัน
 2. มีการให้ความสนใจต่อวัฒนธรรมท้องถิ่นมากขึ้น
 3. คนมีความรู้ในปัญหาสิ่งแวดล้อมมากขึ้น
 4. นักท่องเที่ยวมีความต้องการท่องเที่ยวแบบได้ทั้งประสบการณ์และความรู้
 5. มีการพัฒนาสื่อต่างๆ ทำให้รู้จักแหล่งท่องเที่ยวใหม่ๆ มากขึ้น
 6. ผู้คนมีความรู้มากขึ้น สภาพเศรษฐกิจดีขึ้น และมีเวลาว่างมากขึ้น
- ลักษณะสำคัญของการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์**

จากความหมายและแนวคิดข้างต้นพอสรุปลักษณะสำคัญของการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ได้ดังนี้

1. แหล่งท่องเที่ยวที่จะส่งเสริมและพัฒนาเพื่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ควรเป็นพื้นที่ธรรมชาติ มีการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสภาพแวดล้อม อาจรวมถึงแหล่งประวัติศาสตร์ โบราณคดีและวัฒนธรรมที่ปรากฏในพื้นที่ธรรมชาตินั้นด้วย
2. การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ เป็นการท่องเที่ยวที่ทุกฝ่ายมีความรับผิดชอบต่อสภาพแวดล้อมธรรมชาติและระบบนิเวศ โดยเป็นการท่องเที่ยวที่ไม่ทำลายหรือทำให้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเสื่อมโทรม
3. การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์เน้นให้นักท่องเที่ยว ได้สัมผัสหรือมีประสบการณ์กับสภาพแวดล้อมธรรมชาติโดยตรง และเปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวได้ศึกษาเรียนรู้สภาพแวดล้อมธรรมชาติ นอกจากนี้ได้รับความพึงพอใจแล้วยังเป็นการเสริมสร้างจรรยาบรรณด้านสิ่งแวดล้อมเชิงบวกอีกด้วย
4. การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ต้องเป็นการท่องเที่ยวที่ให้ประโยชน์กลับคืนสู่ธรรมชาติและ การอนุรักษ์ธรรมชาติในขณะเดียวกันจะเอื้อประโยชน์ต่อชุมชนท้องถิ่นทั้งทางตรงและทางอ้อม

5. การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ จะมุ่งเน้นที่คุณค่าของธรรมชาติ หรือลักษณะเด่นที่เป็นเอกลักษณ์ ของแหล่งท่องเที่ยวเป็นสิ่งดึงดูดนักท่องเที่ยว ไม่ใช่เน้นที่การเสริมแต่งหรือการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ

หลักการของการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

กองอุทยานแห่งชาติ (2538 : 19) ได้กล่าวถึงหลักสำคัญของการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ไว้ในนิทรรศการวันอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของชาติ เมื่อ 14 มกราคม 2538 ดังนี้

1. มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมน้อยที่สุด หรือไม่มีเลย (Less Impact)
2. ได้รับความรู้จากการท่องเที่ยว (Education)
3. เกิดการมีส่วนร่วมของคนในท้องถิ่น (Local Participation)
4. ผลประโยชน์จากการท่องเที่ยวเกิดแก่คนท้องถิ่นนั้นๆ (Local Benefit)

ขอบเขตของการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

ขอบเขตของการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ครอบคลุมองค์ประกอบหลัก (Key Element) 4 ด้านประกอบด้วย การพิจารณาพื้นที่ท่องเที่ยว กิจกรรมการท่องเที่ยว ผู้เกี่ยวข้อง และรูปแบบการจัดการ กล่าวคือ

1. องค์ประกอบด้านพื้นที่ เป็นการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติเป็นหลักที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น (Identity or Authentic or Endemic or Unique) ทั้งนี้รวมถึงแหล่งวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับระบบนิเวศ (Eco-system) ในพื้นที่ของแหล่งนั้น จึงเป็นการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวที่มีพื้นฐานอยู่กับธรรมชาติ (Nature-based tourism)

2. องค์ประกอบด้านการจัดการ เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีการจัดการอย่างยั่งยืน (Sustainable Management Tourism) เพื่อให้เกิดเป็นการท่องเที่ยวที่มีความรับผิดชอบต่อ (Responsible Travel) ไม่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสังคม (No or Low Impact) การจัดการที่ยั่งยืนครอบคลุมถึงการอนุรักษ์ทรัพยากร การจัดการสิ่งแวดล้อมและการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างมีขอบเขต

3. องค์ประกอบด้านกิจกรรมและกระบวนการ เป็นการท่องเที่ยวที่เอื้อต่อกระบวนการเรียนรู้ (Learning Process) โดยมีการให้การศึกษา (Education) เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมและระบบนิเวศของแหล่งท่องเที่ยวเป็นการเพิ่มพูนความรู้ (Knowledge) ประสบการณ์ (Experience) ความประทับใจ (Appreciation) เพื่อสร้างความตระหนักและปลูกจิตสำนึกที่ ถูกต้องทั้งต่อนักท่องเที่ยว ประชาชนท้องถิ่น และผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้อง จึงเป็นการท่องเที่ยวสิ่งแวดล้อมศึกษา (Environmentally Education Tourism)

4. องค์ประกอบด้านการมีส่วนร่วม เป็นนักท่องเที่ยวที่คำนึงถึงการมีส่วนร่วมของชุมชนและประชาชนท้องถิ่น (Involvement of local community or people participation) ที่มีส่วนร่วมเกือบตลอดกระบวนการเพื่อก่อให้เกิดผลประโยชน์ต่อท้องถิ่น (Local Benefit) โดยประโยชน์ต่อท้องถิ่นที่ได้หมายความรวมถึงการกระจายรายได้ การยกระดับคุณภาพชีวิต และ

การได้รับผลประโยชน์ตอบแทนเพื่อกลับมาบำรุงรักษาและจัดการแหล่งท่องเที่ยวด้วย ในที่สุดแล้วท้องถิ่นสามารถควบคุมการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างมีคุณภาพ ท้องถิ่นในที่นี้เริ่มต้นจากระดับรากหญ้า (Grass Root) จนถึงการปกครองท้องถิ่น และอาจรวมการมีส่วนร่วมของผู้ที่เกี่ยวข้อง

วัตถุประสงค์ของการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

จากหลักการและแนวคิดของการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ทำให้วัตถุประสงค์ของการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ มีความแตกต่างอย่างชัดเจนจากการท่องเที่ยวที่ได้รับการส่งเสริมตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน (Conventional tourism) และสามารถสรุปวัตถุประสงค์ของการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์หรือการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน (sustainable tourism) เพื่อใช้เป็นกรอบในการกำหนดทิศทาง การส่งเสริมและจัดการได้ดังนี้คือ (กองอุทยานแห่งชาติ. 2538 : 24-26)

1. เพื่อพัฒนาจิตสำนึก (Awareness) และความเข้าใจ (Understanding) ของนักท่องเที่ยวในการทำคุณประโยชน์แก่สิ่งแวดล้อมและเศรษฐกิจ

2. เพื่อเพิ่มพูนประสบการณ์ที่มีคุณภาพหรือคุณค่าสูง ให้แก่นักท่องเที่ยวหรือผู้มาเยือนแหล่งท่องเที่ยว

3. เพื่อปรับปรุงคุณภาพชีวิตของชุมชนที่แหล่งท่องเที่ยวตั้งอยู่

4. เพื่อดูแลรักษาและคงไว้ซึ่งคุณภาพสิ่งแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยว

นอกจากวัตถุประสงค์ที่ระบุข้างต้นแล้ว การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ยังมุ่งเน้นการส่งเสริมการท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องกับวิถีชีวิต ความเป็นอยู่ที่น่าสนใจของชุมชนท้องถิ่นดั้งเดิม (Indigenous Attraction) ที่ปรากฏในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ เพื่อเปิดโอกาสให้มีการศึกษาเรียนรู้และสร้างความพึงพอใจเกี่ยวกับความหลากหลาย และวิวัฒนาการทางวัฒนธรรมของกลุ่มชนเหล่านั้น

องค์ประกอบสำคัญของการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

องค์ประกอบที่สำคัญของการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์มีส่วนสำคัญ 3 ประการได้แก่ การสร้างจิตสำนึกเกี่ยวกับการอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว และการมีส่วนร่วมของชุมชนและการกระจายรายได้ ไม่ว่าจะมีการวางแผน และการจัดการแหล่งท่องเที่ยวในรูปแบบใดก็ตาม องค์ประกอบทั้งสามประการ จะต้องได้รับการพิจารณานำเข้ามาเกี่ยวข้องเสมอ สำคัญ สำรูปได้ดังนี้ (กองอุทยานแห่งชาติ. 2538 : 45-47)

1. สร้างจิตสำนึกเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ถือเป็นปัจจัยพื้นฐานสำคัญของแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ หากธรรมชาติและระบบนิเวศได้รับผลกระทบกระเทือนจากการใช้ประโยชน์ในรูปแบบใดก็ตาม โอกาสที่ธรรมชาติและระบบนิเวศเหล่านั้นจะเสื่อมโทรมลงหรือถูกทำลายด้วยคุณค่าไปก็มีอยู่สูง ดังนั้นการให้ความรู้ความเข้าใจและการสร้างจิตสำนึกแก่นักท่องเที่ยวหรือผู้มาเยือนเกี่ยวกับความจำเป็นในการปกป้องรักษาธรรมชาติแวดล้อมระหว่างการเดินทาง

ท่องเที่ยว เพื่อให้คงอยู่สนองความต้องการของคนทั่วไปจึงเป็นสิ่งที่ต้องกระทำ นอกจากนี้การสร้างจิตสำนึกด้านการอนุรักษ์ยังรวมไปถึงบุคคลกลุ่มอื่นๆ เช่น ราษฎรท้องถิ่น มัคคุเทศก์ และเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ดูแลรับผิดชอบแหล่งท่องเที่ยวอีกด้วย

วิธีการสร้างจิตสำนึกเกี่ยวกับการอนุรักษ์มีหลายรูปแบบ แต่สำหรับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ จะเน้นวิธีการจัดทำโปรแกรมสื่อความหมายธรรมชาติ (Interpretation program) เช่น การจัดให้มีศูนย์สื่อความหมายของธรรมชาติ (Interpretive center) ในแหล่งท่องเที่ยว จัดให้มีเอกสารสิ่งพิมพ์ที่จำเป็นต่อการศึกษาเรียนรู้ จัดให้มีนิทรรศการ แผ่นป้าย บรรยาย ตามบริเวณหรือจุดท่องเที่ยวต่างๆ จัดให้มีเส้นทางเดินเท้าหรือทางเดินป่า ที่ให้ประสบการณ์ในการเรียนรู้ธรรมชาติหลากหลายแก่ผู้มาเยือน รวมไปถึงการอบรมมัคคุเทศก์และเจ้าหน้าที่ของรัฐที่รับผิดชอบแหล่งท่องเที่ยวให้สามารถชี้แนะและอธิบายเกี่ยวกับธรรมชาติและนิเวศวิทยาของสิ่งต่างๆ ที่นักท่องเที่ยวพบเห็น

2. ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว

องค์ประกอบนี้มีความสัมพันธ์กับการสร้างจิตสำนึก คือ นักท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์มักเป็นกลุ่มนักท่องเที่ยวที่มีความสนใจศึกษาเรียนรู้เกี่ยวกับธรรมชาติ สภาพภูมิทัศน์ ตลอดจนแหล่งธรรมชาติที่สำคัญต่อการเดินทางและทำயาย (Kutay, 1989 ; Anon. 1992 ; Eagles and Cascagnette, 1993) และมักจะไม่สนใจความสะดวกสบาย กลุ่มนักท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์จึงต้องการการบริการและสิ่งอำนวยความสะดวกที่ให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับธรรมชาติแวดล้อมมากกว่า ดังนั้นการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์จึงต้องพิจารณาถึงการจัดให้มีการสื่อความหมายธรรมชาติเพื่อให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับธรรมชาติในแง่มุมต่างๆ ทั้งในระดับกว้างและระดับลึก ซึ่งเท่ากับเป็นการเพิ่มพูนประสบการณ์ให้แก่นักท่องเที่ยวและได้รับความพึงพอใจกลับไป

3. การมีส่วนร่วมของชุมชนในท้องถิ่น

สภาพทางเศรษฐกิจและชุมชนท้องถิ่นที่ตั้งอยู่ภายในและรอบๆ แหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ เช่น อุทยานแห่งชาติ ควรได้รับการพิจารณาให้เป็นองค์ประกอบที่สำคัญของการส่งเสริมและการจัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์เพราะการท่องเที่ยวมีบทบาทสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของชุมชน ท้องถิ่นในระยะยาวมากกว่ากิจกรรมอื่นๆ ซึ่งมีผลกระทบต่อความอยู่รอดของธรรมชาติแวดล้อม การเปิดโอกาสให้ชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในรูปแบบต่างๆ จะช่วยให้ชุมชนได้รับผลประโยชน์จากการท่องเที่ยวทั้งทางตรงและทางอ้อม รูปแบบของการมีส่วนร่วมของชุมชน เช่น การลงทุนเกี่ยวกับสิ่งอำนวยความสะดวกขนาดเล็กที่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมต่ำ (Low scale – Low tourism development) การเป็นมัคคุเทศก์ (Nature guides) การนำสินค้าที่เป็นศิลปหัตถกรรมพื้นบ้านมาขายแก่นักท่องเที่ยว และการจ้างงานในส่วนบุคคลอื่นๆ จากการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นในกิจการด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์เป็นที่ยอมรับกันว่าจะช่วยปรับปรุงชีวิตความเป็นอยู่ของ

ชุมชนในท้องถิ่นให้ดีขึ้นในระยะยาว ทำให้ชุมชนท้องถิ่นตระหนักถึงคุณค่าและความสำคัญของแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งพื้นที่อนุรักษ์ประเภทต่างๆ และลดการพึ่งพาทรัพยากรธรรมชาติลง เท่ากับว่าเป็นการช่วยส่งเสริมการอนุรักษ์ ซึ่งมีความสำคัญต่อสังคมส่วนรวมระดับประเทศอีกด้วย

นโยบายการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยได้วางนโยบายเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ไว้ 3 ข้อ คือ (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. 2539 : 9)

1. ขยายแหล่งท่องเที่ยว ให้กระจายไปในท้องถิ่นเพื่อเป็นการกระจายรายได้จากการท่องเที่ยวให้ถึงประชาชนในทุกภูมิภาค
2. อนุรักษ์และฟื้นฟูสมบัติวัฒนธรรมทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อคงความเป็นเอกลักษณ์ของไทยไว้ให้ดีที่สุด
3. ส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว กว้างขวางยิ่งขึ้น

หลักพิจารณา การจัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ต้องคำนึงถึงลักษณะดังต่อไปนี้ (เสรี เวชบุษกร. 2537 : 14)

1. ต้องเห็นคุณค่าที่แท้จริงของธรรมชาติ
2. ส่งเสริมการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน
3. ส่งเสริมการอนุรักษ์ทั้งทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรม
4. ต้องพัฒนาจริยธรรมของการท่องเที่ยว
5. มีการให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว
6. สนับสนุนให้นักท่องเที่ยวมีประสบการณ์อย่างใกล้ชิด
7. โดยทั่วไปผู้ประกอบการมีขนาดเล็ก ส่วนมากริเริ่มจากผู้สนใจธรรมชาติ
8. เป็นธุรกิจที่เจาะกลุ่มเป้าหมายโดยเฉพาะ
9. ผลิตภัณฑ์ที่น่าเสนอคือ โลกกว้างของธรรมชาติ

แนวทางการจัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ เพื่อให้สามารถบรรลุเป้าหมาย มีดังนี้ คือ (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. 2539 : 46-47)

1. จัดการท่องเที่ยวเป็นกลุ่มขนาดเล็ก เพื่อให้เหมาะสมกับความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวนั้นๆ

2. มีความกลมกลืนกับสภาพแวดล้อมและวัฒนธรรมท้องถิ่นนั้น เช่น สิ่งก่อสร้าง การแต่งกาย การปฏิบัติตนขณะอยู่ในถิ่นนั้น

3. ควรศึกษาเรียนรู้วัฒนธรรมขนบธรรมเนียมประเพณีของท้องถิ่นนั้น ก่อนเดินทางเข้าไป เพื่อไม่กระทำการสิ่งใดที่กระทบจิตใจคนในท้องถิ่น เคารพสิทธิของผู้อื่นและไม่มอบความแตกต่างในการดำรงชีวิตของคนในท้องถิ่นเป็นความต่ำต้อยกว่าตน

4. รักษาสภาพธรรมชาติให้คงความสมบูรณ์มากที่สุด ส่งเสริมและฟื้นฟู
ขนบธรรมเนียมประเพณีของคนในท้องถิ่น

5. ไม่ทำลายป่าไม้ ไม่ขีดเขียน ทำลาย รื้อถอน ลักขโมยโบราณวัตถุ หรือบุกรุกพื้นที่
โบราณสถานและพื้นที่สาธารณะ

6. การท่องเที่ยวในป่า ต้องระมัดระวังไม่รบกวนสัตว์ ควรรับฟังข้อแนะนำของ
เจ้าหน้าที่ และปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด ควรเคารพในสิทธิของสิ่งมีชีวิตทั้งหลาย

7. สนับสนุนโรงแรม สายการบิน ผู้ประกอบการ ผู้จำหน่ายต่างๆ ที่มีการอนุรักษ์
สิ่งแวดล้อม เช่น ใช้เทคโนโลยีที่ประหยัดพลังงาน ประหยัดน้ำ มีการกำจัดน้ำเสียหรือควบคุม
มลภาวะต่างๆ มีการนำวัสดุใช้แล้วกลับมาใช้ใหม่ (Recycle) หรือมาตรการเพื่อการอนุรักษ์
สิ่งแวดล้อมอื่นๆ

8. สนับสนุนให้รายได้ตกอยู่ในท้องถิ่น โดยการอุดหนุนสินค้าที่ผลิตในท้องถิ่น
ประเภทของการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

ศรัพร สมบุญธรรม (2536 : 30) ได้แบ่งประเภทของการท่องเที่ยวไว้โดยยึดหลักระดับ
ความสนใจในธรรมชาติไว้ดังนี้

1. กลุ่มนักธรรมชาติวิทยา (Naturist) มีจุดประสงค์หลักในการเดินทางท่องเที่ยว เพื่อ
การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับพืช สัตว์ สิ่งแวดล้อมในระบบนิเวศหนึ่งๆ

2. กลุ่มนักท่องเที่ยวผู้รักธรรมชาติ (Nature Tourists) เป็นที่รู้จักกันในนามของ
นักนิยมไพร มีจุดสนใจหลักที่ความงามของธรรมชาติและวิถีชีวิตแบบดั้งเดิมของคนท้องถิ่น

3. กลุ่มนักท่องเที่ยวที่ชอบแสวงหาความตื่นเต้น และแปลกใหม่ (Mainstream
Nature Tourists) ในสภาพธรรมชาติที่ห่างไกลความเจริญ และมีความลำบากในการเข้าถึง เช่น
แถบลุ่มน้ำอเมซอน ป่าบราซิล หรือการเดินทางและตั้งแคมป์บนเทือกเขาหิมาลัย ฯลฯ

4. กลุ่มนักท่องเที่ยวทั่วไปที่ต้องการชื่นชมธรรมชาติ (Casual Tourists) เพื่อเป็นการ
เสริมความหลากหลายให้กับประสบการณ์ในการท่องเที่ยวของคนนอกจากนั้น Dowling ยังได้
กำหนดรูปแบบของการท่องเที่ยว (Styles of Ecotourism) โดยให้เหตุผลว่า ในการวางแผน
จัดการเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์จำเป็นต้องเข้าใจถึงจำนวน และรูปแบบที่แตกต่างกัน
ของการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ โดยพิจารณาตัวแปรดังนี้

4.1 ลักษณะของธรรมชาติที่นักท่องเที่ยวต้องการ

4.2 ลักษณะขอบเขตของการสัมผัสและเกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อม

ธรรมชาติ

4.3 ขนาดกลุ่มนักท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้อง

4.4 การใช้ประโยชน์และการติดต่อส่วนตัวกับไกด์ท่องเที่ยว

4.5 การพึ่งพาเครื่องยนต์กลไกของยานพาหนะและสิ่งอำนวยความสะดวก

4.6 ลักษณะความพอใจและประสบการณ์ของนักท่องเที่ยว

พงศธร เกษสำลี (2530 : 18-19) ได้กล่าวถึงรูปแบบของการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ไว้ 3 รูปแบบดังนี้

1. การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์แบบผจญภัยส่วนตัว หรือ Frontier Ecotourism การท่องเที่ยวลักษณะนี้เป็นการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวส่วนตัวหรือกลุ่มเล็กๆ คือ ไม่เกิน 10 คน และใช้ยานพาหนะแบบไม่มีเครื่องยนต์ (เช่น การเดิน หรือ ล่องเรือ) ในการเดินทางท่องเที่ยวไปในพื้นที่ธรรมชาติที่ห่างไกลและมีคนไปน้อย โดยทั่วไป นักท่องเที่ยวพวกนี้จะพึ่งพาตนเองสูงมาก มีการพึ่งบริการหรือสิ่งอำนวยความสะดวกน้อย ชอบท้าทายและอาศัยความรู้ความชำนาญในการเอาตัวรอด ตัวอย่างเช่นการเดินป่า การล่องแพ และการล่องเรือ

2. การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ที่เป็นกลุ่มเล็ก หรือ Small Group Ecotourism เป็นรูปแบบที่มีความเป็นส่วนตัวหรือเป็นกลุ่มเล็ก (ประมาณ 15 คนหรือน้อยกว่า) แต่มักใช้ยานพาหนะที่มีเครื่องยนต์ (รถขับเคลื่อน 4 ล้อ หรือเรือยนต์ขนาดเล็ก) นักท่องเที่ยวชอบการท้าทาย และการพึ่งพาตัวเองสูงพอสมควร แต่ก็เหมาะสมกับนักท่องเที่ยวกลุ่มนี้ที่มีหลายอายุแตกต่างกัน ซึ่งไม่ต้องการความรู้ความสามารถพิเศษในการเอาตัวรอดสูงเหมือนแบบแรก ตัวอย่างการท่องเที่ยวแบบกลุ่มเล็กนี้ เช่น การขี่จักรยานทัวร์ป่า และทัวร์ขับเคลื่อนสี่ล้อ

3. การท่องเที่ยวเชิงนิเวศแบบกลุ่มใหญ่ หรือ Popular Ecotourism รูปแบบนี้ส่วนใหญ่เกี่ยวข้องกับยานพาหนะที่บรรทุกนักท่องเที่ยวจำนวนมากที่ท่องเที่ยวข้ามประเทศ ซึ่งขึ้นอยู่กับขนาดของยานพาหนะ เช่น รถบัส เรือขนาดใหญ่ ที่จะจุผู้โดยสารได้มากแค่ไหน มีความต้องการพึ่งพาตนเองน้อย และไม่ค่อยชอบการท้าทาย แต่การสิ่งอำนวยความสะดวกและการบริการมาก ได้แก่ ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว อาหาร และเครื่องดื่ม ห้องน้ำ รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์แบบนี้รวมความหลากหลายของนักท่องเที่ยวทั้งอายุและสมรรถภาพของร่างกาย

บทบาทของนักท่องเที่ยวในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

ศรีพร สมบุญธรรม (2536 : 14) ได้กล่าวถึงบทบาทที่สำคัญของนักท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ไว้ว่า

1. นักท่องเที่ยวควรเลือกใช้บริการของผู้ประกอบการธุรกิจการท่องเที่ยวที่แสดงให้เห็นถึงความร่วมมือสนับสนุนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

2. นักท่องเที่ยวควรท่องเที่ยวอย่างมีจิตสำนึกต่อสิ่งแวดล้อมระมัดระวังพฤติกรรมที่อาจมีผลเสียต่อวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมของท้องถิ่นนั้นๆ

3. นักท่องเที่ยวควรปฏิบัติตามกฎข้อบังคับและข้อแนะนำของแหล่งท่องเที่ยวที่ไปท่องเที่ยวอย่าเคร่งครัด และควรศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวนั้นล่วงหน้า เพื่อจะอนุรักษ์ให้คงอยู่ให้นานที่สุดเท่าที่จะทำได้

4. นักท่องเที่ยวควรงดซื้อสินค้า หรือบริการที่ทำลายภาพนิเวศวิทยาและวัฒนธรรมของท้องถิ่นนั้นๆ เช่น สัตว์ป่า โบราณวัตถุ ปะการัง เป็นต้น

5. นักท่องเที่ยวควรให้ความร่วมมือกับรัฐบาล และผู้ประกอบการกิจการท่องเที่ยวในโครงการหรือกิจกรรมที่ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในท้องถิ่นที่ไปท่องเที่ยว และ

เสรี เวชชบุษกร (2537 : 112) กล่าวถึงข้อแนะนำสำหรับนักท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ว่า ควรยอมรับว่าโลกเรามีความเปราะบาง หากไม่ช่วยกันรักษาแหล่งท่องเที่ยวชั้นดีไว้ ก็จะไม่เหลือให้คนรุ่นหลังได้ชื่นชม ขณะไปเที่ยวควรถือสุภาษิตว่า “เราจะไม่นำอะไรไปนอกจากภาพถ่ายและจะไม่ทิ้งอะไรไว้นอกจากรอยเท้า” นักท่องเที่ยวที่ดีจะไม่ทำอะไรให้เกิดความเสื่อมต่อสภาพธรรมชาติ เช่น ทิ้งขยะมูลฝอย ขูด ขีด เขียน ตามสถานที่ต่างๆ ควรรักษาธรรมชาติสวยงามตามธรรมชาติและปฏิบัติตามคำแนะนำของเจ้าหน้าที่ เพื่อจะปฏิบัติตัวได้ถูกต้อง ควรเคารพในสิ่งมีชีวิตทั้งหลาย เพราะสัตว์ป่าก็มีชีวิตเช่นกันกับมนุษย์

การท่องเที่ยวที่มีรสชาติและคุณค่าจะต้องได้รับความรู้ไปด้วย ฉะนั้นควรเอาใจใส่เก็บรายละเอียดต่างๆ ที่ได้พบเห็นถ่ายรูปสิ่งที่น่าสนใจเอาไว้ เรียนรู้ขนบธรรมเนียมประเพณีของท้องถิ่นที่ไปเยือน การเดินทางไปพบปะผู้คน ควรเป็นไปด้วยความอ่อนน้อมต่อมดนมมีความปรารถนาใคร่รู้สิ่งต่างๆ ไม่ควรแสดงความเหนือชั้นต่อผู้อื่น การมีวิถีชีวิตแตกต่างมิใช่แสดงว่าด้อยต่ำกว่า เป็นเพียงความแตกต่างเท่านั้น ระหว่างการเดินทางควรสร้างนิสัยการเป็นผู้ฟังที่ดี สังเกตและซึมซาบเอาสิ่งดีๆ ไว้เป็นกำไรชีวิต ขณะอยู่กับผู้อื่นควรระมัดระวังความรู้สึกของผู้อื่น ปฏิบัติตนให้เหมาะสม หลีกเลี่ยงการกระทบกระทั่ง ให้เกียรติและเคารพสิทธิของผู้อื่นที่ต้องการความเป็นส่วนตัว ควรเรียนรู้ธรรมเนียม ประเพณีท้องถิ่นไว้ เพื่อจะได้ไม่ทำสิ่งใดที่กระทบต่อจิตใจและความเชื่อของคนในท้องถิ่น และไม่ควรถูกคาดหวังว่าจะได้รับการเอาใจใส่เป็นพิเศษ เมื่อซื้อของจากคนในท้องถิ่นไม่ควรต่อรองราคามากนัก เพื่อชาวบ้านจะได้มีกำไรเป็นรายได้ยังชีพ ควรเลือกซื้อของชนิดที่รายได้ตกอยู่ในท้องถิ่น อย่างซื้อของที่ทำจากพืชหรือสัตว์หายาก เช่น งาช้าง กระจงคอดต่อ หนังสัตว์หรือขนนก

จากแนวความคิดและสาระสำคัญต่างๆ เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ สรุปได้ว่าการท่องเที่ยวที่เกิดจาก 3 กระแสที่สำคัญที่ทำให้มีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการท่องเที่ยวคือ

1. กระแสความต้องการการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ
2. กระแสความต้องการของตลาดการท่องเที่ยวในด้านการศึกษาเรียนรู้
3. กระแสความต้องการพัฒนาคนโดยการมีส่วนร่วมของประชาชน

จากพลัง 3 ประการนี้ จึงเกิดแนวคิดของการพัฒนาในทิศทางที่ยั่งยืน ซึ่งมีผลต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยตรง

อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่

ลักษณะทั่วไป

อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ตั้งอยู่บริเวณเทือกเขาพนมดงรัก ระหว่างเส้นละติจูด $14^{\circ} 05'$ ถึง $14^{\circ} 15'$ เหนือ และเส้นลองจิจูดที่ $101^{\circ} 05'$ ถึง $101^{\circ} 50'$ ตะวันออก มีเนื้อที่ทั้งสิ้น 2,168 ตารางกิโลเมตร ครอบคลุมพื้นที่บางส่วนของ 4 จังหวัด ได้แก่ สระบุรี นครราชสีมา ปราจีนบุรี และนครนายก ได้รับการประกาศให้เป็นอุทยานแห่งชาติ เมื่อ พ.ศ. 2505 มีสภาพทางภูมิศาสตร์โดยทั่วไปเป็นเทือกเขาสลับซับซ้อน และมีระดับความสูงที่แตกต่างกันในแต่ละบริเวณ ส่วนสภาพภูมิอากาศจะมีฝนตกชุกในบางบริเวณขึ้นอยู่กับทิศทางและลมมรสุมที่ปะทะกับแนวเขา และมีอุณหภูมิโดยเฉลี่ยตลอดทั้งปีประมาณ 23 องศาเซลเซียส อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่เป็นพื้นที่ที่มีความอุดมสมบูรณ์ด้วยพืชพรรณและสัตว์ป่านานาชนิด มีองค์ประกอบของทรัพยากรธรรมชาติที่มีความสำคัญหลายประการ เช่น ลักษณะทางธรณีวิทยา อุทกวิทยา นอกจากนี้ยังเป็นแหล่งท่องเที่ยววันนันทนาการและศึกษาธรรมชาติที่สำคัญแห่งหนึ่งในบริเวณภาคกลางที่ต่อเนื่องกับภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ทั้งนี้เพราะทำเลที่ตั้งของพื้นที่อยู่ใกล้กับแหล่งชุมชนที่สำคัญ มีเส้นทางคมนาคมเข้าถึงที่สะดวกและรวดเร็ว (กองอุทยานแห่งชาติ. 2529 : 26-40)

การแบ่งเขตการจัดการพื้นที่

ภายในพื้นที่อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่มีการแบ่งเขตในการจัดการพื้นที่ออกเป็นเขตต่างๆ ทั้งหมด 6 เขต โดยแบ่งตามสภาพแวดล้อมและการใช้ประโยชน์เป็นเกณฑ์ดังนี้

1. เขตบริการ เป็นบริเวณที่มีสิ่งก่อสร้างและสิ่งอำนวยความสะดวกประเภทต่างๆ เพื่อบริการแก่นักท่องเที่ยวทั้งประเภทไปเช้าเย็นกลับ และประเภทที่ค้างแรม พื้นที่ประมาณ 39 ตารางกิโลเมตร หรือร้อยละ 1.8 ของเนื้อที่อุทยาน โดยจะมีสิ่งก่อสร้างและสิ่งอำนวยความสะดวกกระจายอยู่เป็นกลุ่มๆ เช่น อาคารที่ทำการอุทยาน โรงประชุม ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว ร้านค้าร้านอาหาร สถานพยาบาลสนาม บ้านพักเจ้าหน้าที่ ลานจอดรถ กลุ่มที่พักแรม สาธารณูปโภค และส่วนประกอบอื่นๆ ที่จำเป็นในการบริหารและบริการแก่นักท่องเที่ยว

2. เขตท่องเที่ยวและนันทนาการ เป็นบริเวณที่เปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวได้ประกอบกิจกรรมต่างๆ เพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ ในเขตนี้มีพื้นที่ประมาณ 260 ตารางกิโลเมตร หรือร้อยละ 12 ของเนื้อที่อุทยาน ซึ่งเป็นบริเวณที่มีทรัพยากรธรรมชาติที่สวยงาม มีจุดเด่นและสิ่งที่น่าสนใจหลายประการ โดยจะอยู่บริเวณสองข้างถนนสายหลักที่ตัดผ่านอุทยาน ออกไปประมาณ 1 กิโลเมตร มีการเข้าถึงที่สะดวกและมีสิ่งอำนวยความสะดวกเพียงเท่าที่จำเป็นเท่านั้น เพื่อรักษาสภาพแวดล้อมธรรมชาติ เช่น อุปกรณ์การสื่อความหมายธรรมชาติ บริเวณที่กางเต็นท์ ถนนหรือทางเดินเท้า และที่จอดรถ เป็นต้น

3. เขตหวงห้าม เขตนี้ครอบคลุมพื้นที่สภาพธรรมชาติ มีความเปราะบางหรือพื้นที่ที่มีความสำคัญในทางสิ่งแวดล้อม หากได้รับความกระทบกระเทือนจากกิจกรรมของมนุษย์ ระบบนิเวศก็จะสูญเสียความสมดุลไป ยากที่จะกลับคืนสู่สภาพปกติได้ พื้นที่หวงห้ามที่สำคัญ ได้แก่ หนองซิง หนองผักชี โป่งสัตว์ต่างๆ ทุ่งหญ้าบางแห่ง และสังคมพืชชนิดพิเศษบริเวณเขาเขียว คิดเป็นเนื้อที่รวมกันประมาณ 45 ตารางกิโลเมตร หรือ 2.1 เปอร์เซ็นต์ของพื้นที่อุทยาน พื้นที่เขตหวงห้ามนี้ไม่เปิดให้มีการใช้ประโยชน์ด้านอื่น

4. เขตการใช้พื้นที่เพื่อวัตถุประสงค์พิเศษ เป็นพื้นที่บริเวณที่ส่วนราชการอื่น และรัฐวิสาหกิจเข้าไปใช้ทำประโยชน์ตามข้อตกลงพิเศษ ได้แก่ สถานีเรดาร์เขาเขียว พัดลมทางหลวงของกรมทางหลวง ด้านตรวจทางหลวงกรมตำรวจ และสถานีสื่อสารของการไฟฟ้าฝ่ายผลิต รวมเป็นเนื้อที่ประมาณ 25 ตารางกิโลเมตร หรือ 1.2 เปอร์เซ็นต์ของพื้นที่อุทยาน

5. เขตฟื้นฟูสภาพ เป็นพื้นที่อุทยานแห่งชาติบริเวณที่ถูกราษฎรบุกรุกโค่นและทำลายป่าไม้ตั้งแต่มีการจัดตั้งเป็นอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่เป็นต้นมา ส่วนใหญ่อยู่บริเวณแนวเขตของอุทยาน ยกเว้นทุ่งหญ้าเก่าซึ่งต้องการคงไว้ให้เป็นแหล่งอาหารของสัตว์ป่า คิดเป็นเนื้อที่รวมทั้งสิ้นประมาณ 92 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 4.3 เปอร์เซ็นต์ของอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ โดยมีจุดมุ่งหมายในการกำหนดเขตนี้เพื่อฟื้นฟูสภาพให้เป็นป่าไม้เหมือนเดิม

6. เขตป่าเบญจกิติ เป็นพื้นที่ส่วนที่เหลือจากการใช้ประโยชน์ด้านอื่นๆ และมีลักษณะแตกต่างไปจากเขตอื่นอย่างเห็นได้ชัดคือ มีลักษณะเป็นธรรมชาติ ไม่มีการพัฒนาใดๆ เพราะต้องการรักษาทรัพยากรธรรมชาติและแหล่งต้นน้ำลำธารที่สำคัญ ให้ความรู้สึกเป็นอิสระแก่ผู้มาเยือน มีความงดงามและมีคุณค่าทางการศึกษา เขตบริเวณนี้มีพื้นที่รวมกันประมาณ 1,707 ตารางกิโลเมตร หรือ 78.6 เปอร์เซ็นต์ของพื้นที่ทั้งหมด การพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกควรคำนึงถึงเรื่องความปลอดภัยและความจำเป็นสำหรับการเดินทางไกล เช่น ทางเท้า ที่ตั้งเด่นชัดแบบธรรมชาติ และสิ่งที่จะช่วยในการศึกษาวิจัย แต่ไม่อนุญาตให้มีการพัฒนาในลักษณะอื่นๆ สำหรับในเขตนี้ (กองอุทยานแห่งชาติ. 2529 : 73-86)

สภาพภาพปัจจุบันของที่พักรวมและส่วนบริการที่อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ จากการศึกษาความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของการพัฒนาการท่องเที่ยวที่อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ โดยการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2543 : 5-4-5-14) พบว่า การบริการที่พักรับรองให้นักท่องเที่ยวที่อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่มีทั้งประเภทบ้านพักและค่ายพักสามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้ประมาณ 640 คนต่อคืน (ไม่รวมบริเวณกางเต็นท์) มีทั้งหมด 28 หลัง กระจายเป็นกลุ่มๆ อาคารส่วนใหญ่มีอายุการใช้งานที่ค่อนข้างมาก เน้นความประหยัดและความเรียบง่ายมากกว่าความสะดวกสบายและความทันสมัย ภายในมีอุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐานที่จำเป็นเท่านั้น และแบ่งประเภทของที่พักรวมได้ดังต่อไปนี้

1. บ้านพักรับรอง เป็นที่พักรวมที่จัดไว้สำหรับแขกของกรมป่าไม้หรือในการมาพักได้ จะต้องขออนุญาตจากอธิบดีหรือผู้อำนวยการกองอุทยานแห่งชาติ ที่พักรวมลักษณะนี้มีจำนวน

12 หลัง สามารถรับนักท่องเที่ยวหรือผู้ที่มาพักได้ทั้งหมด 110 คนต่อคืน ที่พักแรมประเภทนี้ ได้แก่ บ้านชมวิว บ้างหลังไม้ บ้านอรพิม บ้านทิวทัศน์ 1 ถึง 3 บ้านแก่งสวงน 1 และ 2 บ้านเขาวชน 1 และ 2 บ้านกลางไพร และบ้านกฤษณา

2. บ้านบริการ เป็นที่พักซึ่งเปิดให้บริการกับนักท่องเที่ยวทั่วไปที่ต้องการมาพักโดยติดต่อจองที่พักล่วงหน้าและเสียค่าธรรมเนียมที่กองอุทยานแห่งชาติกรมป่าไม้ หรือติดต่อกับที่ทำการอุทยานแห่งชาติโดยตรง ซึ่งมีอัตราค่าธรรมเนียมตั้งแต่ 600 – 2,000 บาทต่อหลังต่อคืน โดยมีทั้งหมด 12 หลัง และสามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้ประมาณ 170 คนต่อคืน ที่พักแรมประเภทนี้ได้แก่ บ้างกองแก้ว 1 ถึง 5 บ้านชัยพฤกษ์ บ้านเสียงมัน บ้านพนาสันต์ บ้านคงคิ้ว และบ้านผากล้วยไม้ 1 ถึง 3

3. ค่ายพัก เป็นที่พักแรมที่ให้บริการแก่นักท่องเที่ยวทั่วไปในแบบประหยัด หรือต้องการทำกิจกรรมกลุ่มขนาดใหญ่ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นหมู่คณะของนักเรียนนักศึกษา โดยมีอัตราค่าธรรมเนียมประมาณ 10-20 บาทต่อคนต่อเดือน และต้องนำอุปกรณ์เครื่องนอนมาเอง มีทั้งหมด 4 หลัง สามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้ทั้งหมดประมาณ 360 คนต่อคืน ที่พักแรมประเภทนี้ ได้แก่ ค่ายพักกองแก้ว และค่ายพักเขาวชน ซึ่งมีอาคารที่พักกลุ่มละ 2 หลัง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในต่างประเทศ

มีงานวิจัยในต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ที่ผู้วิจัยเห็นว่าเป็นประโยชน์แก่การวิจัยครั้งนี้ที่สำคัญดังต่อไปนี้

ยุง และ ฟลาวเวอร์ (ซูลิพร ไกรเวียง). 2531 : 48-49; อ้างอิงมาจาก Young และ Flower. 1978) ได้ศึกษาเกี่ยวกับป่าสวงนในเมืองคุก (Cook Country Forest Preserve District) ประเทศสหรัฐอเมริกา เพื่อใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการป้องกันผลกระทบอันอาจเกิดจากการท่องเที่ยว พบว่า นักท่องเที่ยวพึงพอใจต่อพื้นที่และลักษณะของป่าไม้ตามธรรมชาติ ซึ่งมีความเงียบสงบ และไม่ต้องการให้มีการเปลี่ยนแปลงสภาพธรรมชาติใดๆ ในพื้นที่ เช่น การก่อสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกต่อการนันทนาการ นักท่องเที่ยวมีความต้องการที่จะพักแรมในสถานที่ที่เป็นธรรมชาติมากกว่า แต่สำหรับสิ่งที่นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีความต้องการมาก ได้แก่ บริการด้านความปลอดภัย และบริการด้านสิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐาน และพบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ของสหรัฐอเมริกาทั้งในแถบตะวันออกและตะวันตกต่างไม่เห็นด้วยกับการสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกในพื้นที่ป่าเปลี่ยว และถ้าจะมีการเปลี่ยนแปลงก็ควรจะมีเพียงเล็กน้อย เช่น การตั้งแคมป์ควรมีลักษณะง่ายๆ ให้มีสิ่งอำนวยความสะดวกเพียงพอเท่าที่จำเป็นเท่านั้น

โบธา (Botha. 1981 : 783-784A) ได้ทำการศึกษาในเรื่อง การบริหารงานอุทยาน และนันทนาการสำหรับชุมชนในแอฟริกาใต้ โดยสอบถามนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวในวนอุทยานในแอฟริกาใต้ โดยถามกลุ่มตัวอย่างจำนวน 440 คน พบว่า การพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกมีปัญหาในด้านของงบประมาณมีจำกัดในแต่ละอุทยาน และถ้าอุทยานใดมีงบประมาณน้อยก็จะส่งผลให้อุทยานแห่งนั้นมีคุณภาพต่ำไปด้วย ดังนั้นการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับนักท่องเที่ยวควรมีมาตรการในการแก้ไขตามความเหมาะสม เช่น การจำกัดจำนวนนักท่องเที่ยวให้พอเหมาะกับปริมาณของสิ่งอำนวยความสะดวกที่มีอยู่ การเพิ่มค่าธรรมเนียมต่างๆ เพื่อนำมาใช้ในการปรับปรุงดูแลรักษาสิ่งอำนวยความสะดวก และการส่งเสริมการลงทุนของเอกชน เป็นต้น

อีไลน์ (Ealine. 1984 : 30-40) ได้ศึกษาเกี่ยวกับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อนันทนาการ และสวนสาธารณะของเอกชนในนิวยอร์กประเทศสหรัฐอเมริกา โดยการสำรวจประชาชนที่มาท่องเที่ยวจำนวน 980 คน โดยใช้แบบสอบถามเพื่อทราบระดับความพึงพอใจในการบริการ การนันทนาการและสภาพสวนสาธารณะ พบว่า ประชาชนที่เป็นผู้หญิงมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 68.82 ความพึงพอใจในด้านการจัดโปรแกรมกิจกรรมนันทนาการอยู่ในระดับมากทั้งเพศหญิงและเพศชาย โกล้เคียงกัน คิดเป็นร้อยละ 50 สำหรับอาชีพส่วนใหญ่เป็นนักธุรกิจมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากทั้งด้านสภาพพื้นที่และการนันทนาการ รองลงมา ข้าราชการ นักเรียน นักศึกษา

สำหรับความคิดเห็นทั่วไป มีความเห็นว่าควรปรับปรุงพัฒนาในด้านผู้ให้บริการ การรักษาความปลอดภัยและเครื่องอำนวยความสะดวกให้ทันสมัยมากกว่าที่เป็นอยู่

เฮนดี และคณะ (Hendee and Others. 1984 : 60-64) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องความคิดเห็นของนักท่องเที่ยว จำนวน 140 คน ที่ไปท่องเที่ยวในพื้นที่ป่าแถบตะวันตกเฉียงเหนือของสหรัฐอเมริกา 3 แห่ง โดยการสอบถามและสัมภาษณ์ พบว่า นักท่องเที่ยว ร้อยละ 40 เห็นด้วยกับการจ่ายค่าธรรมเนียมในการเข้าไปท่องเที่ยวป่า เพื่อจะได้มีเงินไปใช้ในการพัฒนาเพื่อบริการ บำรุงรักษา แต่ในเรื่องการจำกัดจำนวนนักท่องเที่ยว และการส่งเสริมให้เอกชนเข้ามาลงทุนเพื่อพัฒนา มีความเห็นด้วยน้อย มีประมาณร้อยละ 10 เท่านั้น และเห็นด้วยกับการลดผลกระทบในพื้นที่ โดยวิธีการกระจายกลุ่มนักท่องเที่ยวมากกว่า

เซบาลอส ลาสคูเรน (Celballos Lascurain. 1998 : 111-112) ได้ศึกษาเกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้ประกอบการต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์บริเวณอ่าวร็อคซ์ เมืองซิดนีย์ ประเทศออสเตรเลีย การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็น ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อความคิดเห็นของผู้ประกอบการ ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม กลุ่มตัวอย่างคือผู้ประกอบการบริเวณอ่าวร็อคซ์ เมืองซิดนีย์ ประเทศออสเตรเลีย จำนวน 240 ราย วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติอัตราส่วน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์

ความแปรปรวนทางเดียว

ผลการศึกษาพบว่า ความคิดเห็นของผู้ประกอบการ ต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์อยู่ในระดับต่ำ ปัจจัยที่มีผลต่อความคิดเห็นของผู้ประกอบการ คือ ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ การได้รับการอบรมเกี่ยวกับการท่องเที่ยวหรือสุขภาพสิ่งแวดล้อมระดับการศึกษา และการให้คุณค่าต่อธรรมชาติสิ่งแวดล้อม มีผลต่อความคิดเห็นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ปาร์คเกอร์ (Parker D.H. 1999 : 1118-1119-A) ทำการศึกษาเรื่อง พฤติกรรมการท่องเที่ยวของเยาวชนในเมืองยองเกอร์ (Younger) มลรัฐนิวยอร์ก (New York) ที่มีต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ในสถานที่ท่องเที่ยว โดยทำการสำรวจกลุ่มตัวอย่างที่เป็นเยาวชน อายุระหว่าง 12-20 ปี จำนวน 480 ราย วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว โดยพิจารณาที่เกณฑ์ความเชื่อมั่น 95 เปอร์เซนต์

ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับสูง มีพฤติกรรมการท่องเที่ยวที่มีต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ในสถานที่ท่องเที่ยวถูกต้องมากที่สุด จากการทดสอบทางสถิติพบว่า ความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมแตกต่างกัน มีพฤติกรรมการท่องเที่ยวที่มีต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในสถานที่ท่องเที่ยว แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

งานวิจัยในประเทศไทย

จากการได้ศึกษาค้นคว้าผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องในประเทศไทย พบที่สำคัญสรุปได้ดังนี้ ชนินทร์ รัตตสัมพันธ์ (2529 : 112-118) ได้ทำการวิจัยเรื่อง อุปสงค์ของนักท่องเที่ยวกลางแจ้งของอุทยานแห่งชาติดอยสุเทพ-ปุย โดยทำการสำรวจจากนักท่องเที่ยวชาวไทย โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือ ตามกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักท่องเที่ยวชาวไทย จำนวน 238 คน ทำการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) ทั้งนี้เพื่อศึกษาความต้องการปัจจัยต่างๆ ที่เป็นอุปสงค์ของนักท่องเที่ยวกลางแจ้งบริเวณอุทยานแห่งชาติดอยสุเทพ ดอยปุย พบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีความต้องการความเป็นธรรมชาติ มีนักท่องเที่ยวบางส่วน ไม่ชอบความไม่เป็นระเบียบเรียบร้อยของร้านค้า รวมถึงความต้องการให้มีการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกเพิ่มขึ้น อย่างไรก็ตาม นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ก็ยังมีความต้องการที่จะมาเยือนอุทยานแห่งชาติดอยสุเทพ ดอยปุย อีก โดยให้เหตุผลว่า ชอบธรรมชาติ อากาศเย็นสบาย ดินไม้สมบูรณ์ และงดงามตามธรรมชาติ มีความปลอดภัยในการพักผ่อน และประกอบกิจกรรมนันทนาการ ต้องการพาครอบครัว หรือแนะนำเพื่อนๆ ให้มาเยือนมากขึ้น

พันทิพา โฉมประดิษฐ์ (2530 : 128-135) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อแผนพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกบริเวณอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ใช้วิจัยเชิงสำรวจโดยสำรวจนักท่องเที่ยวทั้งที่พักค้างแรม และไม่ค้างแรม มีกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ใน

การวิจัย 385 คน โดยใช้สถิติค่าร้อยละ วิเคราะห์ข้อมูล ผลการศึกษาพบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีความพึงพอใจกับการเดินทางมาพักผ่อนหย่อนใจ ณ อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ อยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะด้านสถานที่ตามธรรมชาติ และกิจกรรมนันทนาการกลางแจ้ง ส่วนด้านอื่นๆ เช่น การบริการของเจ้าหน้าที่อยู่ในระดับต่ำ อาคารสถานที่พักอาศัย ทั้งชนิดค้างแรม และพักผ่อนในเวลากลางวัน มีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง และบางข้อรายการอยู่ในระดับต่ำ เช่น ความสะอาดของอาคารสถานที่ ห้องน้ำ ห้องสุขา ระบบสาธารณูปโภค ส่วนอื่นๆ อยู่ในระดับปานกลาง สำหรับเหตุผลที่เลือกมาท่องเที่ยว คือ ความประทับใจธรรมชาติ ความท้าทาย และคำบอกเล่าของผู้ที่เคยมาก่อน สำหรับประเภทกิจกรรมนันทนาการกลางแจ้ง พบว่า กิจกรรมที่ได้รับความนิยมมากที่สุด 3 อันดับ คือ เดินป่า ถ่ายรูป เข้าค่ายพักแรม รองลงมา คือ การละเล่น กิจกรรมต่างๆ ที่จัดให้เช่น ปีนป่ายหน้าผา การเล่นน้ำในห้วย หรือ น้ำตก การชมทิวทัศน์

คมกริช ดั่งเงิน (2534 : บทคัดย่อ) ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง ชีตความสามารถ ทางจิตวิทยาในการรองรับการใช้ประโยชน์ด้านนันทนาการ บริเวณน้ำตกเหวสุวัต อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ โดยทำการสำรวจนักท่องเที่ยวชาวไทย ที่มีอายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป ใช้แบบสัมภาษณ์ เป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลจากตัวกลุ่มตัวอย่างจำนวน 140 คน เป็นเพศชาย 80 คน หญิง 60 คน สํารวจแบบเจาะจง เป็นเวลา 45 วัน จนครบจำนวน พบว่า กิจกรรมนันทนาการที่เป็นที่นิยมของนักท่องเที่ยวโดยรวมแล้ว คือ การชมทิวทัศน์ รองลงมา ได้แก่ การถ่ายรูป การเล่นน้ำ และปิกนิก และมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากเกี่ยวกับสภาพของสิ่งอำนวยความสะดวก สภาพแวดล้อมทางกายภาพ และปริมาณความหนาแน่นของนักท่องเที่ยว ขณะประกอบกิจกรรมนันทนาการ ระดับมากที่สุด คือ การจัดสถานที่ชมวิวธรรมชาติ และกิจกรรมการเดินป่า และระดับปานกลาง ได้แก่ กิจกรรมเสริม เช่น ใต้เชือก เล่นน้ำ ขี่จักรยาน เกมเบ็ดเตล็ด

กลุ่มตัวอย่างได้มาจากนักท่องเที่ยวที่มาพักค้างแรมที่อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ จำนวน 219 คน และเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามระหว่าง 29 ธันวาคม 2533 ถึง 9 มกราคม 2534 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์คือ ค่าร้อยละและค่าไคสแควร์ ผลการศึกษามีดังนี้

1. นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เห็นด้วยกับสภาพทั่วไปของที่พักแรม และส่วนบริการมีความเหมาะสมในด้านต่างๆ ยกเว้นสิ่งอำนวยความสะดวกภายใน ห้องน้ำ-ห้องส้วม ปริมาณ และคุณภาพของน้ำใช้
2. นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่พอใจกับสภาพแวดล้อมในบริเวณที่พักแรม และส่วนบริการในด้านต่างๆ ยกเว้นการบริการอาหาร-น้ำดื่ม ความสะอาดของห้องน้ำ-ห้องส้วม และการดูแลรักษาความปลอดภัย
3. นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เห็นด้วยกับการปรับปรุงที่พักแรมและส่วนบริการในด้านต่างๆ แต่ในด้านการพัฒนาที่พักแรมเพิ่มขึ้นที่อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่มีนักท่องเที่ยวเห็นด้วย

เพียงครั้งหนึ่ง และมีนักท่องเที่ยวอีกครั้งหนึ่งไม่เห็นด้วยกับเรื่องนี้ เพราะจะมีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมของพื้นที่หากมีการใช้ประโยชน์ด้านการท่องเที่ยวมากเกินไป

นอกจากนี้ผลการศึกษพบว่า นักท่องเที่ยวที่มีอายุ การศึกษา สถานภาพสมรส อาชีพ รายได้ วัตถุประสงค์ในการเดินทาง พาหนะในการเดินทาง ประเภทและสมาชิกในกลุ่มที่ต่างกัน มีผลต่อความคิดเห็นในเรื่องการปรับปรุงและพัฒนาสถานที่พักผ่อนแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สุรศักดิ์ ขุนณรงค์ (2539 : 131-133) ได้วิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ : ศึกษากรณีแหล่งท่องเที่ยวประเภทถ้ำ จังหวัดราชบุรี การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ศึกษากรณี : แหล่งท่องเที่ยวประเภทถ้ำ จังหวัดราชบุรี โดยกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาคือ นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เข้ามาท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวประเภทถ้ำ จังหวัดราชบุรี ซึ่งได้แก่ ถ้ำเขามิน ถ้ำจอมพล ถ้ำเขาช่องพาน และถ้ำเขางู จำนวน 400 ราย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ แบบสอบถามสำหรับนักท่องเที่ยว ประกอบกับการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS (Statistical Package for Social Sciences) โดยใช้สถิติอัตราส่วนร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์การผันแปรทางเดียว และการวิเคราะห์การผันแปรและการจำแนกพหุ ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

นักท่องเที่ยวเห็นด้วยกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในระดับปานกลาง และมีความพึงพอใจต่อสิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐานภายนอกถ้ำ ภายในถ้ำ การบริการข้อมูล และการจัดการดูแลนักท่องเที่ยวในระดับปานกลาง

ผลการวิเคราะห์การผันแปร พบว่า การให้คุณค่าต่อสิ่งแวดล้อมแตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 อาชีพแตกต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และ อายุ รายได้ต่อเดือน ลักษณะการเดินทาง ขนาดของกลุ่มเดินทาง การรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ แตกต่างกันอย่างมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

เสาวลักษณ์ นวเจริญกุล (2541 : 96-98) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง พฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของนักท่องเที่ยวชาวไทยในเขตอุทยานแห่งชาติไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี โดยใช้แบบสอบถามและแบบทดสอบ ให้นักท่องเที่ยวที่เป็นชาวไทย จำนวน 350 คน เป็นผู้ตอบและวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าที (t-test) ค่าเอฟ (F-test) เพื่อทดสอบสมมุติฐาน ผลการศึกษพบว่า นักท่องเที่ยวมีพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่ถูกต้องอยู่ในระดับปานกลาง และผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวพบว่า อายุ ระดับการศึกษา การให้คุณค่าต่อสิ่งแวดล้อม และทรัพยากรธรรมชาติ เป็นปัจจัยที่มี

ผลต่อพฤติกรรมกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเป็นปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และอาชีพ วัตถุประสงค์หลักในการเดินทางท่องเที่ยว การรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเป็นปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

อรุณศรี นาคะวิสุทธ์ (2543 : 84-85) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของผู้ประกอบการต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ กรณีศึกษา อำเภอพระนาง อำเภอเมือง จังหวัดกระบี่ เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นของผู้ประกอบการต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และปัจจัยอุปสรรคที่มีผลต่อความคิดเห็นของผู้ประกอบการ โดยพิจารณาจากตัวแปรปัจจัยส่วนบุคคล และปัจจัยส่งเสริม ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติค่าร้อยละ ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบสมมุติฐานโดยใช้ค่าที (t-test) และค่าเอฟ (F-test) ดำเนินการโดยใช้แบบสอบถาม สํารวจกลุ่มตัวอย่างจากนักท่องเที่ยวจำนวน 130 ราย โดยสุ่มแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) ผลการศึกษาพบว่า ความคิดเห็นของผู้ประกอบการต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอยู่ในระดับต่ำ ปัจจัยที่มีผลต่อความคิดเห็นของผู้ประกอบการคือ ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ การได้รับการอบรมเกี่ยวกับการท่องเที่ยว หรือสุขภาพสิ่งแวดล้อม ระดับการศึกษา และการให้คุณค่าต่อธรรมชาติสิ่งแวดล้อมมีผลต่อความคิดเห็นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สันติ สุขเย็น (2546 : 80-82) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการให้บริการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ในพื้นที่อุทยานแห่งชาติหาดวนกร อำเภอทับสะแก จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เพื่อศึกษาระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มาใช้บริการขององค์การอุทยานแห่งชาติหาดวนกร ในด้านต่างๆ และกิจกรรมนันทนาการกลางแจ้งที่จัดไว้บริการ ทำการสำรวจความรู้สึกโดยใช้แบบสอบถาม ตามกลุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) จำนวน 280 คน และวิเคราะห์ข้อมูลโดยพิจารณาจากค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัย พบว่า เมื่อพิจารณาโดยรวมแล้ว พบส่วนใหญ่ นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากในทุกด้าน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า การบริการของเจ้าหน้าที่ เครื่องอำนวยความสะดวก อาคารสถานที่ อยู่ในระดับปานกลาง และการดูแลรักษาความสะอาด อยู่ในระดับน้อย สำหรับกิจกรรมนันทนาการ มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ในส่วนรวม และเมื่อลำดับอันดับความชอบกิจกรรม 5 อันดับ พบดังนี้ อันดับหนึ่ง กีฬายายหาค่า อันดับสอง เล่นน้ำชายฝั่ง อันดับสาม ดำน้ำดูสัตว์ทะเลใต้น้ำ เช่น ปะการัง กะละปังกา ดอกไม้ทะเล และปลาสวยงาม อันดับสี่ กิจกรรมแคมป์ (camping) อันดับห้า สํารวจป่าชายทะเล

จากเอกสารแนวความคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในต่างประเทศและในประเทศ สรุปได้ว่า มีปัจจัยหลายอย่างที่มีความสำคัญต่อการท่องเที่ยวโดยนักท่องเที่ยวมีความต้องการจะสัมผัสกับแหล่งท่องเที่ยวที่มีความเป็นธรรมชาติ มีประเพณี วัฒนธรรม

ตลอดจนมีความเป็นเอกลักษณ์ และนักทอ่งเที่ยวส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์ในการท่องเที่ยวเพื่อ
การพักผ่อน โดยคำนึงถึงความเหมาะสมของค่าใช้จ่าย ความสะดวกสบาย ความปลอดภัย และ
ความสวยงามของสถานที่ท่องเที่ยว ดังนั้นผู้วิจัยจึงนำข้อมูลเหล่านี้มาเป็นแนวทางในการศึกษา
เพื่อเป็นแนวทางในการวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวให้มีความเหมาะสมและตรงกับ ความ
ปรารถนา และประทับใจมากที่สุด

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือสำรวจทัศนคติความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวในบริเวณอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง แล้วนำมาวิเคราะห์หาข้อมูลเพื่อสรุปผลต่อไป โดยดำเนินการเป็นขั้นตอนดังนี้

1. การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง
2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูลและการจัดกระทำข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

การกำหนดประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางเข้ามาเที่ยวในเขตอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ มีจำนวน 826,840 คน จากสถิติคิดต่อ 1 ปี พ.ศ. 2545 (อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ 2545:4-5)

การเลือกกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาเที่ยวในเขตอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ โดยดำเนินการตามขั้นตอนต่อไปนี้

1. กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง ได้มาโดยการเทียบขนาดตัวอย่างจากตารางเทียบขนาดของ เครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970 : 607-610) ได้จำนวน 384 คน
2. การเลือกกลุ่มตัวอย่างจัดกระทำโดยวิธีสุ่มแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) โดยเลือกมาให้มากกว่าจำนวนที่กำหนดไว้ เป็นจำนวนทั้งสิ้น 400 คน

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยนี้เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวในเขตอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ โดยแบ่งเป็น 2 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลส่วนตัวโดยมีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Check List) โดยถามเกี่ยวกับ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ลักษณะการมาท่องเที่ยว

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวในเขตอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scales) 5 ระดับ คือ เห็นด้วยมากที่สุด เห็นด้วยมาก เห็นด้วยปานกลาง เห็นด้วยน้อย เห็นด้วยน้อยที่สุด

เกณฑ์การให้คะแนนและแปลความหมาย

ข้อคำถามแบบมาตราส่วนประมาณค่าเพื่อถามความคิดเห็นนั้นมีช่วงวัดแบ่งเป็น 5 ช่วง และกำหนดน้ำหนักของคะแนนเป็นดังนี้ (วิเชียร เกตุสิงห์. 2530 : 145-146)

ความคิดเห็นต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ เห็นด้วยมากที่สุดมีคะแนน	5
ความคิดเห็นต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ เห็นด้วยมากมีคะแนน	4
ความคิดเห็นต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ เห็นด้วยปานกลางมีคะแนน	3
ความคิดเห็นต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ เห็นด้วยน้อยมีคะแนน	2
ความคิดเห็นต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ เห็นด้วยน้อยที่สุดมีคะแนน	1

และนำค่าคะแนนเฉลี่ยของความคิดเห็นมาแปลความหมายโดยกำหนดไว้เป็นเกณฑ์ประมาณค่าดังนี้

ระดับความคิดเห็น

เห็นด้วยมากที่สุด	4.50 – 5.00
เห็นด้วยมาก	3.50 – 4.49
เห็นด้วยปานกลาง	2.50 – 3.49
เห็นด้วยน้อย	1.50 – 2.49
เห็นด้วยน้อยที่สุด	1.00 – 1.49

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

ในการสร้างเครื่องมือเพื่อการวิจัย ผู้วิจัย ได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาค้นคว้าข้อมูลจากเอกสาร ตำรา งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย
2. รวบรวมข้อมูลที่ได้จากการศึกษาใน ข้อ 1 มาวิเคราะห์เนื้อหา และทำการสร้างแบบสอบถาม
3. สร้างแบบสอบถามตามวิธีการเขียนแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scales) มี 5 ระดับโดยคำนึงถึงผลการประเมินที่แปลผลออกมา คือ เห็นด้วยมากที่สุด เห็นด้วยมาก เห็นด้วยปานกลาง เห็นด้วยน้อย เห็นด้วยน้อยที่สุด
4. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นแล้ว ให้คณะกรรมการผู้ควบคุมปริญญาโท และผู้เชี่ยวชาญตรวจ แก้ไขสำนวน ภาษา ความครอบคลุมเนื้อหา ตลอดจนรับข้อเสนอแนะต่างๆ
5. ปรับปรุงแก้ไขตามที่คณะกรรมการควบคุมปริญญาโทแนะนำ แล้วนำไปหาคุณภาพของเครื่องมือโดยดำเนินการดังนี้

5.1 หาค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน ช่วยพิจารณาตรวจสอบความถูกต้องตามวัตถุประสงค์และเนื้อหา พร้อมทั้งลงความเห็น โดยให้คะแนนตามเกณฑ์ดังนี้

ถ้าแน่ใจ ข้อความมีความสอดคล้องตามวัตถุประสงค์ถูกต้องตามเนื้อหา
ให้คะแนน +1

ถ้าไม่แน่ใจ ข้อความมีความสอดคล้องตามวัตถุประสงค์ถูกต้องตามเนื้อหา
ให้คะแนน 0

ถ้าไม่แน่ใจ ข้อความไม่มีความสอดคล้องตามวัตถุประสงค์ถูกต้องตามเนื้อหา
ให้คะแนน -1

นำผลคะแนนที่ผู้เชี่ยวชาญให้มาพิจารณาแต่ละข้อ แล้วนำค่าคะแนนนั้นไปหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IC) ระหว่างข้อคำถามกับสิ่งที่ต้องการวัด โดยผู้วิจัยจะเลือกข้อคำถามที่มีค่าความสอดคล้อง (IC) ตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป ได้ข้อคำถามที่นำไปใช้ได้ จำนวน 27 ข้อจากที่สร้างไว้ 36 ข้อ

5.2 นำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับประชากรกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยนี้ จำนวน 50 คน เพื่อนำผลไปวิเคราะห์หาคุณภาพของแบบสอบถาม โดยหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.869

การเก็บรวบรวมข้อมูลและการจัดกระทำข้อมูล

ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูล และดำเนินการจัดกระทำข้อมูลดังนี้

1. ขอลงหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ถึงผู้อำนวยการกองอุทยานแห่งชาติ กรมป่าไม้ เพื่อขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลในอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่

2. ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเอง โดยแจกแบบสอบถามไป 400 ฉบับ ได้รับคืน 390 ฉบับ แล้วนำแบบสอบถามมาตรวจความสมบูรณ์ คัดเลือก 384 ฉบับ

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. หาค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าคะแนนเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

2. ทำการวิเคราะห์คุณภาพเครื่องมือโดยการหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา ของครอนบาค (Cronbach. 1970 : 161) และหาค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยวิธีหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IC) (วิเชียร เกตุสิงห์. 2530 : 140-141)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ เพื่อให้มีความเข้าใจตรงกันในการแปลความหมาย ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์และอักษรย่อสำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

\bar{X}	แทน	ค่าเฉลี่ย
S.D.	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
N	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

การวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 การศึกษาลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยว ที่มาท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ โดยการแจกแจงความถี่ และแปลงเป็นค่าร้อยละ

ตอนที่ 2 การศึกษาความคิดเห็นของนักท่องเที่ยว คือ การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ โดยการหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 การศึกษาลักษณะทั่วไปของนักท่องเที่ยว ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างไปท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ณ อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ โดยการแจกแจงความถี่ และแปลงเป็นค่าร้อยละ ดังปรากฏในตาราง 1

ตาราง 1 จำนวนและค่าร้อยละของนักท่องเที่ยว ที่มาท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับลักษณะทั่วไป (N = 384)

ลักษณะทั่วไปของนักท่องเที่ยว	จำนวน (N)	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	248	64.64
หญิง	136	35.36
รวม	384	100.00
2. อายุ		
ต่ำกว่า 30 ปี	173	44.98
30 ปีขึ้นไป	211	55.02
รวม	384	100.00

ตาราง 1 (ต่อ)

ลักษณะทั่วไปของนักท่องเที่ยว	จำนวน (N)	ร้อยละ
3. ระดับการศึกษา		
ต่ำกว่าปริญญาตรี	145	37.70
ปริญญาตรีขึ้นไป	239	62.30
รวม	384	100.00
4. ลักษณะการมาท่องเที่ยว		
เข้าไปเย็นกลับ	165	42.90
พักค้างแรม	219	57.10
รวม	384	100.00

จากตาราง 1 แสดงว่า นักท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ เป็นกลุ่มตัวอย่างที่ไปท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ มีลักษณะทั่วไป คือ เป็นเพศชาย 248 คน คิดเป็นร้อยละ 64.64 เป็นเพศหญิง 136 คน คิดเป็นร้อยละ 35.36 มีอายุต่ำกว่า 30 ปี 173 คน คิดเป็นร้อยละ 44.98 อายุ 30 ปีขึ้นไป 211 คน คิดเป็นร้อยละ 55.02 มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี 145 คน คิดเป็นร้อยละ 37.70 ปริญญาตรีขึ้นไป 239 คน คิดเป็นร้อยละ 62.30 มีลักษณะการมาท่องเที่ยวแบบเข้าไปเย็นกลับ 165 คน คิดเป็นร้อยละ 42.90 และพักค้างแรม 219 คน คิดเป็นร้อยละ 57.10

ตอนที่ 2 การศึกษาข้อมูลความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ในอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ โดยรวมเป็นรายด้าน และรายข้อ ทำการวิเคราะห์โดยหาค่าคะแนนเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ดังปรากฏผล 2 – 21

ตาราง 2 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ในอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่เกี่ยวกับด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพโดยทั่วไปของสถานที่และเครื่องอำนวยความสะดวก (N = 384)

ปัจจัยองค์ประกอบ	ความคิดเห็น		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ
ด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพโดยทั่วไปของสถานที่และเครื่องอำนวยความสะดวก			
1. การจัดตกแต่งบริเวณต่างๆ กลมกลืนกับสภาพธรรมชาติ	3.67	.68	เห็นด้วยมาก
2. รูปทรงหรือแบบของตัวอาคารกลมกลืนกับสภาพธรรมชาติ	2.70	.76	เห็นด้วยปานกลาง
3. วัสดุที่ใช้ก่อสร้างอาคารที่พัก อาคาร กิจกรรม นันทนาการเหมาะสมกลมกลืนกับธรรมชาติ	3.70	.74	เห็นด้วยมาก
4. ผังตำแหน่งที่ตั้งอาคารสถานที่ที่ก่อสร้างเป็นระเบียบ เหมาะสม และดูเป็นธรรมชาติ	3.78	.66	เห็นด้วยมาก
5. อาคารสถานที่พักอาศัยและประกอบกิจกรรมมีระบบการถ่ายเทอากาศ และปริมาณแสงสว่างเพียงพอ	3.91	.80	เห็นด้วยมาก
6. ห้องน้ำห้องส้วมและสุขภัณฑ์ของที่พักและบริเวณทั่วไปเหมาะสม เพียงพอ	4.15	.78	เห็นด้วยมาก
7. ปริมาณที่รองรับ และกำจัดขยะเหมาะสม เพียงพอ ไม่ก่อให้เกิดมลภาวะ	4.30	.77	เห็นด้วยมาก
8. ปริมาณและคุณภาพของน้ำใช้ทั้งภายในที่พักและบริเวณต่างๆ โดยทั่วๆ ไป เหมาะสม เพียงพอ	3.68	.70	เห็นด้วยมาก
9. ปัจจัยเสริมประกอบการพักผ่อนอยู่กับอาคารสถานที่ เช่น โต๊ะ เก้าอี้ เครื่องนึ่งนอน ฯลฯ เหมาะสม เพียงพอ	3.78	.65	เห็นด้วยมาก

ตาราง 2 (ต่อ)

ปัจจัยองค์ประกอบ	ความคิดเห็น		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ
10. เส้นทางเดินเท้าสำหรับติดต่อเข้าออกภายในอาคาร และนอกอาคารที่พัก และบริเวณที่ประกอบกิจกรรมมีความสะดวก ปลอดภัย	3.81	.69	เห็นด้วยมาก
11. อาคารที่พักรมมีทั้งชนิดเครื่องปรับอากาศ และไม่มีเครื่องปรับอากาศให้เลือกเพียงพอ	2.68	.56	เห็นด้วยปานกลาง
12. บริเวณชมธรรมชาติ คุนุก สัตว์ และพักผ่อน ปลอดภัย สร้างขึ้นเหมาะสม สะดวก ปลอดภัย และเพียงพอ	3.81	.76	เห็นด้วยมาก
13. การจัดให้มีครัวและอุปกรณ์เครื่องครัวที่จำเป็น บริการในอาคารที่พักรม	3.79	.90	เห็นด้วยมาก
รวม	3.68	.64	เห็นด้วยมาก

จากตาราง 2 แสดงว่าความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ต่อการท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมทางกายภาพโดยทั่วไปของสถานที่ และเครื่องอำนวยความสะดวก อยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ($\bar{X} = 3.68$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบมีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยปานกลาง คือ ข้อ 2 รูปทรงหรือรูปแบบของตัวอาคารกลมกลืนกับสภาพธรรมชาติ ($\bar{X} = 2.68$) และข้อ 11 อาคารที่พักรมมีทั้งชนิดเครื่องปรับอากาศ และไม่มีเครื่องปรับอากาศให้เลือกเพียงพอ นอกนั้นทุกข้ออยู่ในระดับเห็นด้วยมาก

ตาราง 3 ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ในอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่เกี่ยวกับด้านบริหารจัดการโดยทั่วไป (N = 384)

ปัจจัยองค์ประกอบ	ความคิดเห็น		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ
ด้านบริหารจัดการโดยทั่วไป			
1. ควรมีการบริการให้ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ โดยวิธีการต่างๆ หลากหลายวิธีแก่นักท่องเที่ยวทุกคน	4.89	.68	เห็นด้วยมากที่สุด
2. ควรมีการบริการอุปกรณ์ประกอบการพักผ่อนแบบเดินเท้า แคมป์ ให้มาก เพียงพออย่างดี และเหมาะสม	4.78	.78	เห็นด้วยมากที่สุด
3. ควรมีผู้นำกิจกรรมนันทนาการแต่ละประเภทไว้บริการให้เพียงพอในทุกจุด	3.76	.80	เห็นด้วยมาก
4. ควรมีสถานพยาบาลทั้งชนิดถาวรและชั่วคราวเคลื่อนที่ได้อย่างรวดเร็ว โดยตั้งอยู่ใกล้เคียงกันกับสถานที่บริการจุดต่างๆ โดยรอบ	4.78	.76	เห็นด้วยมากที่สุด
5. ควรจัดบริการนำนักท่องเที่ยวในทุกจุดที่มีในอุทยานโดยผู้นำที่มีความรู้ เข้าใจ คล่องตัว และมีคุณลักษณะผู้นำนันทนาการด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์อย่างชัดเจน เพียงพอ เหมาะสม	4.68	.65	เห็นด้วยมากที่สุด
6. ควรมีบริการให้ความปลอดภัยด้วย ไม้เท้า และเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ เทคโนโลยีสมัยใหม่พอเพียง และทันสมัย	4.78	.74	เห็นด้วยมากที่สุด
7. ควรมีการพัฒนาที่พักแรม อาคาร สถานที่ ทั้งภายในและภายนอก ให้ทันสมัย สวยงาม และอยู่ในสภาพสมบูรณ์เพียงพอแก่นักท่องเที่ยว	4.72	.50	เห็นด้วยมากที่สุด
8. ควรมีการประชาสัมพันธ์ให้นักท่องเที่ยวทราบในส่วนที่เกี่ยวข้อง จำเป็น ทั้งก่อนเดินทางและระหว่างพักค้างแรม	3.98	.76	เห็นด้วยมาก

ตาราง 3 (ต่อ)

ปัจจัยองค์ประกอบ	ความคิดเห็น		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ
9. ควรมีสถานที่ อุปกรณ์ และพร้อมให้ผู้รับบริการ แสดงความคิดเห็น ดิชม เสนอแนะ เพื่อการ ประเมิน	4.39	.68	เห็นด้วยมาก
รวม	4.52	.68	เห็นด้วยมากที่สุด

จากตาราง 3 แสดงว่า ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวงานุรักษ์ต่อการท่องเที่ยวใน อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่เกี่ยวกับด้านบริหารจัดการโดยทั่วไป อยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด ($\bar{X} = 4.52$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก อันดับสูงสุด คือ ข้อ 9 ควรมีสถานที่ อุปกรณ์ และพร้อมให้ผู้รับบริการแสดงความคิดเห็น ดิชม เสนอแนะ เพื่อการประเมิน ($\bar{X} = 4.39$) รองลงมา คือ ข้อ 3 ควรมีผู้นำกิจกรรมนันทนาการ แต่ละประเภท ไว้บริการให้เพียงพอ ($\bar{X} = 3.76$) นอกนั้นทุกข้ออยู่ในระดับเห็นด้วยมาก

ตาราง 4 ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อ
 การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ในอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่เกี่ยวกับด้านบุคลากร (N = 384)

ปัจจัยองค์ประกอบ	ความคิดเห็น		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ
ด้านบุคลากร			
1. มีพนักงานต้อนรับและประชาสัมพันธ์ที่มีความรู้ มีมนุษยสัมพันธ์ และมีเจตคติที่ดีต่อการทำงาน	4.80	.80	เห็นด้วยมากที่สุด
2. ควรมีการสนับสนุนส่งเสริมให้พนักงานมีความรู้ มีความสามารถ และมีทักษะในการบริหารจัดการเบื้องต้น	4.18	.71	เห็นด้วยมาก
3. เจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการด้านต่างๆ ควรมีชุดแต่งกาย บอกหน้าที่รับผิดชอบงาน แยกประเภทและ เหมือนกันแต่ละแผนก	3.89	.68	เห็นด้วยมาก
4. ปริมาณของพนักงานเจ้าหน้าที่ดูแลต้อนรับ ประสานงานต่างๆ ควรมีมากขึ้น ตามสัดส่วนการเพิ่มของประชากรที่มาท่องเที่ยว	3.91	.78	เห็นด้วยมาก
5. เจ้าหน้าที่บุคลากรควรมีความรู้หลายๆ ด้านที่เกี่ยวข้อง	4.10	.81	เห็นด้วยมาก
รวม	4.17	.71	เห็นด้วยมาก

จากตาราง 4 แสดงว่า ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ต่อการท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่เกี่ยวกับด้านบุคลากร อยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ($\bar{X} = 4.17$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบมีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด คือ ข้อ 1 มีพนักงานต้อนรับ และประชาสัมพันธ์ที่มีความรู้ มีมนุษยสัมพันธ์ และมีเจตคติที่ดีต่อการทำงาน ($\bar{X} = 4.80$) นอกนั้นทุกข้ออยู่ในระดับเห็นด้วยมาก

ตาราง 5 ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อ การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ในอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่เกี่ยวกับด้านสภาพแวดล้อมทาง กายภาพโดยทั่วไปของสถานที่ และเครื่องอำนวยความสะดวกจำแนกตามตัวแปรเพศ (N = 384)

ปัจจัยองค์ประกอบ	ความคิดเห็น					
	เพศชาย (N = 248)			เพศหญิง (N = 136)		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
ด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ						
โดยทั่วไปของสถานที่และ						
เครื่องอำนวยความสะดวก						
1. การจัดตกแต่งบริเวณต่างๆ กลมกลืนกับสภาพธรรมชาติ	3.87	.81	เห็นด้วย มาก	3.86	.77	เห็นด้วย มาก
2. รูปทรงหรือแบบของตัวอาคาร กลมกลืนกับสภาพธรรมชาติ						
3. วัสดุที่ใช้ก่อสร้างอาคารที่พัก อาคาร กิจกรรมนันทนาการ เหมาะสม กลมกลืนกับธรรมชาติ	4.11	.76	เห็นด้วย มาก	3.88	.80	เห็นด้วย มาก
4. ผังตำแหน่งที่ตั้งอาคารสถานที่ ที่ก่อสร้างเป็นระเบียบ เหมาะสม และดูเป็นธรรมชาติ	4.30	.78	เห็นด้วย มาก	3.66	.78	เห็นด้วย มาก
5. อาคารสถานที่พักอาศัยและ ประกอบกิจกรรมมีระบบการ ถ่ายเทอากาศ และปริมาณแสง สว่างเพียงพอ	4.78	.80	เห็นด้วย มากที่สุด	3.58	.80	เห็นด้วย มาก
6. ห้องน้ำห้องส้วมและสุขภัณฑ์ของที่พักและบริเวณทั่วไปเหมาะสม เพียงพอ	3.76	.81	เห็นด้วย มาก	4.08		เห็นด้วย มาก
7. ปริมาณที่รองรับ และกำจัดขยะ เหมาะสม เพียงพอ ไม่ก่อให้เกิด มลภาวะ	3.80	.68	เห็นด้วย มาก	3.90	.87	เห็นด้วย มาก

ตาราง 5 (ต่อ)

ปัจจัยองค์ประกอบ	ความคิดเห็น					
	เพศชาย (N = 248)			เพศหญิง (N = 136)		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
8. ปริมาณและคุณภาพของน้ำใช้ทั้งภายในที่พักและบริเวณต่างๆ โดยทั่วๆ ไป เหมาะสม เพียงพอ	3.01	.72	เห็นด้วยปานกลาง	2.74	.76	เห็นด้วยปานกลาง
9. ปัจจัยเสริมประกอบการพักผ่อนอยู่กับอาคารสถานที่ เช่น โต๊ะ เก้าอี้ เครื่องนั้งนอน ฯลฯ เหมาะสม เพียงพอ	3.96	.74	เห็นด้วยมาก	4.15	.77	เห็นด้วยมาก
10. เส้นทางเดินเท้าสำหรับติดต่อเข้าออกภายในอาคาร และนอกอาคารที่พัก และบริเวณที่ประกอบกิจกรรมมีความสะดวก ปลอดภัย	4.31	.68	เห็นด้วยมาก	4.40	.78	เห็นด้วยมาก
11. อาคารที่พักมีทั้งชนิดเครื่องปรับอากาศ และไม่มีเครื่องปรับอากาศให้เลือกเพียงพอ	2.56	.66	เห็นด้วยปานกลาง	3.78	.90	เห็นด้วยมาก
12. บริเวณชมธรรมชาติ ดูนก สัตว์ และพักผ่อน ปลอดภัย สร้างขึ้นเหมาะสม สะดวก ปลอดภัย และเพียงพอ	3.69	.74	เห็นด้วยมาก	3.90	.71	เห็นด้วยมาก
13. ควรจัดให้มีครัวและอุปกรณ์เครื่องครัวที่จำเป็นบริการในอาคารที่พักแรม	3.71	.78	เห็นด้วยมาก	3.87	.80	เห็นด้วยมาก
รวม	3.52	.66	เห็นด้วยมาก	3.52	.59	เห็นด้วยมาก

จากตาราง 5 แสดงว่า ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทั้งเพศชาย และเพศหญิง ต่อการท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพโดยทั่วไปของสถานที่ และเครื่องอำนวยความสะดวก อยู่ในระดับเห็นด้วยมาก (ชาย $\bar{X} = 3.52$, หญิง $\bar{X} = 3.52$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบเพศชาย มีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด คือ ข้อ 5 อาคารสถานที่พักอาศัย และประกอบกิจกรรมมีระบบถ่ายเทอากาศ และปริมาณแสงสว่างเพียงพอ (ชาย $\bar{X} = 4.78$) อยู่ในระดับเห็นด้วยปานกลาง คือ ข้อ 8 ปริมาณและคุณภาพของน้ำใช้ทั้ง ภายในที่พัก และปริมาณต่างๆ โดยทั่วไปเหมาะสมพอเพียง ($\bar{X} = 3.01$) ข้อ 11 อาคารที่พักมีทั้งชนิดใช้เครื่องปรับอากาศ และไม่มีเครื่องปรับอากาศให้เลือกเพียงพอ ($\bar{X} = 2.56$) นอกนั้นอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ส่วนเพศหญิงพบมีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยปานกลาง คือ ข้อ 8 ปริมาณและคุณภาพของน้ำใช้ทั้งภายในที่พักและปริมาณต่างๆ โดยทั่วไปเหมาะสมพอเพียง ($\bar{X} = 2.74$) นอกนั้นทุกข้ออยู่ในระดับเห็นด้วยมาก

ตาราง 6 ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อ
การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ในอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่เกี่ยวกับด้านบริหารจัดการโดยทั่วไป
จำแนกตามตัวแปรเพศ (N = 384)

ปัจจัยองค์ประกอบ	ความคิดเห็น					
	เพศชาย (N = 248)			เพศหญิง (N = 136)		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
ด้านบริหารจัดการโดยทั่วไป						
1. ควรมีการบริการให้ความรู้เกี่ยวกับ การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ โดย วิธีการต่างๆ หลากหลายวิธีแก่ นักท่องเที่ยวทุกคน	4.10	.59	เห็นด้วย มาก	3.98	.62	เห็นด้วย มาก
2. ควรมีการบริการอุปกรณ์ ประกอบการพักผ่อนแบบเดินเท้า แคมป์ ให้มาก เพียงพออย่างดี และ เหมาะสม	4.20	.76	เห็นด้วย มาก	4.11	.78	เห็นด้วย มาก
3. ควรมีผู้นำกิจกรรมนันทนาการแต่ ละประเภทไว้บริการให้เพียงพอใน ทุกจุด	3.96	.73	เห็นด้วย มากที่สุด	3.97	.81	เห็นด้วย มาก
4. ควรมีสถานพยาบาลทั้งชนิดถาวร และชั่วคราว เคลื่อนที่ได้อย่าง รวดเร็ว โดยตั้งอยู่ใกล้เคียงกันกับ สถานที่บริการจุดต่างๆ โดยรอบ	4.59	.66	เห็นด้วย มากที่สุด	4.78	.92	เห็นด้วย มากที่สุด
5. ควรจัดบริการนำนักท่องเที่ยวใน ทุกจุดที่มีในอุทยานโดยผู้นำที่มี ความรู้ เข้าใจ คล่องตัว และมี คุณลักษณะ ผู้นำนันทนาการด้าน การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์อย่าง ชัดเจน เพียงพอ เหมาะสม	4.87	.70	เห็นด้วย มากที่สุด	4.69	.80	เห็นด้วย มากที่สุด

ตาราง 6 (ต่อ)

ปัจจัยองค์ประกอบ	ความคิดเห็น					
	เพศชาย (N = 248)			เพศหญิง (N = 136)		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
6. ควรมีบริการให้ความปลอดภัยด้วย ใช้บุคคล และเครื่องมือ อิเล็กทรอนิกส์ เทคโนโลยีสมัยใหม่ พอเพียง และทันสมัย	4.88	.68	เห็นด้วย มากที่สุด	4.80	.76	เห็นด้วย มากที่สุด
7. ควรมีการพัฒนาที่พักแรม อาคาร สถานที่ทั้งภายในและภายนอก ให้ ทันสมัย สวยงาม และอยู่ในสภาพ สมบูรณ์เพียงพอแก่นักท่องเที่ยว	4.69	.71	เห็นด้วย มากที่สุด	4.77	.69	เห็นด้วย มากที่สุด
8. ควรมีการประชาสัมพันธ์ให้ นักท่องเที่ยวทราบในทุกๆ เรื่องที่ เกี่ยวข้อง จำเป็น ซึ่งนักท่องเที่ยว จะต้องทราบทั้งก่อนเดินทางและ ระหว่างพักค้างแรม	4.79	.68	เห็นด้วย มากที่สุด	4.75	.74	เห็นด้วย มากที่สุด
9. ควรมีสถานที่ อุปกรณ์ และพร้อม ให้ผู้รับบริการแสดงความคิดเห็น ติชม เสนอแนะ เพื่อการประเมิน	4.84	.70	เห็นด้วย มากที่สุด	4.78	.80	เห็นด้วย มากที่สุด
รวม	4.54	.69	เห็นด้วย มากที่สุด	4.50	.71	เห็นด้วย มากที่สุด

จากตาราง 6 แสดงว่า ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทั้งเพศชาย และเพศหญิง ต่อการท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ด้านบริการจัดการโดยทั่วไปอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก (ชาย $\bar{X} = 4.54$, หญิง $\bar{X} = 4.50$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบเพศชายและเพศหญิงมีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก คือ ข้อ 2 ควรมีการบริการอุปกรณ์ประกอบการ พักแรมแบบเดินเท้าแคมป์ ให้มากเพียงพออย่างดี เหมาะสม (ชาย $\bar{X} = 4.20$, หญิง $\bar{X} = 4.11$) รองลงมาข้อ 1 ควรมีการบริการให้ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ โดยวิธีการต่างๆ หลากหลายวิธีแก่นักท่องเที่ยวทุกคน (ชาย $\bar{X} = 4.10$, หญิง $\bar{X} = 3.98$) นอกนั้นมีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด

ตาราง 7 ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ในอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่เกี่ยวกับด้านบุคลากร จำแนกตามตัวแปรเพศ (N = 384)

ปัจจัยองค์ประกอบ	ความคิดเห็น					
	เพศชาย (N = 248)			เพศหญิง (N = 136)		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
ด้านบุคลากร						
1. มีพนักงานต้อนรับและประชาสัมพันธ์ที่มีความรู้ มีมนุษยสัมพันธ์ และมีเจตคติที่ดีต่อการทำงาน	3.68	.74	เห็นด้วยมาก	3.91	.69	เห็นด้วยมาก
2. ควรมีการสนับสนุนส่งเสริมให้พนักงานมีความรู้ มีความสามารถ และมีทักษะในการบริหารจัดการเบื้องต้น	3.74	.80	เห็นด้วยมาก	4.05	.71	เห็นด้วยมาก
3. เจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการด้านต่างๆ ควรมีชุดแต่งกายบอกหน้าที่รับผิดชอบงาน แยกประเภทและเหมือนกันแต่ละแผนก	3.90	.76	เห็นด้วยมาก	3.74	.90	เห็นด้วยมาก
4. ปริมาณของพนักงานเจ้าหน้าที่ดูแลต้อนรับ ประสานงานต่างๆ ควรมีมากขึ้น ตามสัดส่วนการเพิ่มของประชากรที่มาท่องเที่ยว	4.00	.70	เห็นด้วยมาก	3.95	.78	เห็นด้วยมาก
5. เจ้าหน้าที่บุคลากรควรมีความรู้หลายๆ ด้านที่ เกี่ยวข้อง	3.66	.75	เห็นด้วยมาก	3.80	.86	เห็นด้วยมาก
รวม	3.79	.66	เห็นด้วยมาก	3.89	.70	เห็นด้วยมาก

จากตาราง 7 แสดงว่า ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทั้งเพศชาย และเพศหญิงต่อการท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ด้านบุคลากรอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก (ชาย $\bar{X} = 3.79$, หญิง $\bar{X} = 3.89$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบเพศชายและเพศหญิงมีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมากทุกข้อ

ตาราง 8 ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อ การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่เกี่ยวกับด้านสภาพแวดล้อมทาง กายภาพ โดยทั่วไปของสถานที่และเครื่องอำนวยความสะดวก จำแนกตามตัวแปรอายุ (N = 384)

ปัจจัยองค์ประกอบ	ความคิดเห็น					
	อายุต่ำกว่า 30 ปี (N = 173)			อายุ 30 ปีขึ้นไป (N = 211)		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
ด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ						
โดยทั่วไปของสถานที่และ						
เครื่องอำนวยความสะดวก						
1. การจัดตกแต่งบริเวณต่างๆ กลมกลืนกับสภาพธรรมชาติ	3.78	.77	เห็นด้วย มาก	3.58	.80	เห็นด้วย มาก
2. รูปทรงหรือแบบของตัวอาคาร กลมกลืนกับสภาพธรรมชาติ	2.64	.68	เห็นด้วย ปานกลาง	2.60	.81	เห็นด้วย ปานกลาง
3. วัสดุที่ใช้ก่อสร้างอาคารที่พัก อาคาร กิจกรรมนันทนาการ เหมาะสม กลมกลืนกับธรรมชาติ	3.61	.71	เห็นด้วย มาก	3.94	.68	เห็นด้วย มาก
4. มังตำแหน่งที่ตั้งอาคารสถานที่ ที่ก่อสร้างเป็นระเบียบ เหมาะสม และดูเป็นธรรมชาติ	4.40	.90	เห็นด้วย มาก	4.20	.76	เห็นด้วย มาก
5. อาคารสถานที่พักอาศัยและ ประกอบกิจกรรมมีระบบการ ถ่ายทอดอากาศ และปริมาณแสง สว่างเพียงพอ	3.61	.80	เห็นด้วย มาก	3.98	.99	เห็นด้วย มาก
6. ห้องน้ำห้องส้วมและสุขภัณฑ์ของที่ พักและบริเวณทั่วไปเหมาะสม เพียงพอ	3.88	.78	เห็นด้วย มาก	3.74	.71	เห็นด้วย มาก
7. ปริมาณที่รองรับ และกำจัดขยะ เหมาะสม เพียงพอ ไม่ก่อให้เกิด มลภาวะ	3.92	.77	เห็นด้วย มาก	3.80	.82	เห็นด้วย มาก

ตาราง 8 (ต่อ)

ปัจจัยองค์ประกอบ	ความคิดเห็น					
	อายุต่ำกว่า 30 ปี (N = 173)			อายุ 30 ปีขึ้นไป (N = 211)		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
8. ปริมาณและคุณภาพของน้ำใช้ทั้งภายในที่พักและบริเวณต่างๆ โดยทั่วๆ ไป เหมาะสม เพียงพอ	2.51	.68	เห็นด้วยปานกลาง	3.10	.88	เห็นด้วยปานกลาง
9. ปัจจัยเสริมประกอบการพักผ่อนคู่กับอาคารสถานที่ เช่น โต๊ะ เก้าอี้ เครื่องนึ่งนอน ฯลฯ เหมาะสม เพียงพอ	3.91	.81	เห็นด้วยมาก	3.77	.70	เห็นด้วยมาก
10. เส้นทางเดินเท้าสำหรับติดต่อเข้าออกภายในอาคาร และนอกอาคารที่พัก และบริเวณที่ประกอบกิจกรรมมีความสะดวก ปลอดภัย	3.74	.82	เห็นด้วยมาก	3.69	.76	เห็นด้วยมาก
11. อาคารที่พักมีทั้งชนิดเครื่องปรับอากาศ และไม่มีเครื่องปรับอากาศให้เลือกเพียงพอ	3.96	.76	เห็นด้วยมาก	3.51	.78	เห็นด้วยมาก
12. บริเวณชมธรรมชาติ ดูนก สัตว์ และพักผ่อน ปลอดภัย สร้างขึ้นเหมาะสม สะดวก ปลอดภัย และเพียงพอ	4.68	.90	เห็นด้วยมากที่สุด	4.60	.64	เห็นด้วยมากที่สุด
13. ควรจัดให้มีครัวและอุปกรณ์เครื่องครัวที่จำเป็นบริการในอาคารที่พักแรม	3.74	.68	เห็นด้วยมาก	3.78	.71	เห็นด้วยมาก
รวม	3.67	.58	เห็นด้วยมาก	3.68	.70	เห็นด้วยมาก

จากตาราง 8 แสดงว่า ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทั้งกลุ่มอายุต่ำกว่า 30 ปี และอายุ 30 ปีขึ้นไป ต่อการท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ด้านสภาพแวดล้อม ทางกายภาพ โดยทั่วไปของสถานที่และเครื่องอำนวยความสะดวกอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก (อายุต่ำกว่า 30 ปี $\bar{X} = 3.67$, อายุ 30 ปีขึ้นไป $\bar{X} = 3.68$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบทั้งกลุ่มอายุ 30 ปี และอายุ 30 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยปานกลาง คือ ข้อ 2 รูปทรงหรือแบบของตัวอาคารกลมกลืนกับสภาพธรรมชาติ (อายุต่ำกว่า 30 ปี $\bar{X} = 2.64$, อายุ 30 ปีขึ้นไป $\bar{X} = 2.60$) และ ข้อ 8 ปริมาณ และคุณธรรมของน้ำใช้ทั้งภายในที่พักและบริเวณต่างๆ โดยทั่วไปเหมาะสม พอเพียง (อายุต่ำกว่า 30 ปี $\bar{X} = 2.51$, อายุ 30 ปีขึ้นไป $\bar{X} = 3.10$) นอกนั้นมีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมากทุกข้อ

ตาราง 9 ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่เกี่ยวกับด้านบริหารจัดการโดยทั่วไป จำแนกตามตัวแปรอายุ (N = 384)

ปัจจัยองค์ประกอบ	ความคิดเห็น					
	อายุต่ำกว่า 30 ปี (N = 173)			อายุ 30 ปีขึ้นไป (N = 211)		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
ด้านบริหารจัดการโดยทั่วไป						
1. ควรมีการบริการให้ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ โดยวิธีการต่างๆ หลากหลายวิธีแก่นักท่องเที่ยวทุกคน	4.71	.64	เห็นด้วยมากที่สุด	4.69	.68	เห็นด้วยมากที่สุด
2. ควรมีการบริการอุปกรณ์ประกอบการพักผ่อนแบบเดินเท้าแคมป์ ให้มาก เพียงพออย่างดีและเหมาะสม	4.73	.74	เห็นด้วยมากที่สุด	4.71	.74	เห็นด้วยมากที่สุด
3. ควรมีผู้นำกิจกรรมนันทนาการแต่ละประเภทไว้บริการให้เพียงพอในทุกจุด	4.40	.90	เห็นด้วยมาก	4.33	.92	เห็นด้วยมาก

ตาราง 9 (ต่อ)

ปัจจัยองค์ประกอบ	ความคิดเห็น					
	อายุต่ำกว่า 30 ปี (N = 173)			อายุ 30 ปีขึ้นไป (N = 211)		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
4. ควรมีสถานพยาบาลทั้งชนิดถาวรและชั่วคราว เคลื่อนที่ได้อย่างรวดเร็ว โดยตั้งอยู่ใกล้เคียงกันกับสถานที่บริการจุดต่างๆ โดยรอบ	4.81	.84	เห็นด้วยมากที่สุด	4.78	.84	เห็นด้วยมากที่สุด
5. ควรจัดบริการนำนักท่องเที่ยวในทุกจุดที่มีในอุทยานโดยผู้นำที่มีความรู้ เข้าใจ คล่องตัว และมีคุณลักษณะ ผู้นำนั้นทนทานการดำเนินการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์อย่างชัดเจน เพียงพอ เหมาะสม	4.66	.76	เห็นด้วยมากที่สุด	4.90	.76	เห็นด้วยมากที่สุด
6. ควรมีบริการให้ความปลอดภัยด้วยใช้บุคคล และเครื่องมือ อิเล็กทรอนิกส์ เทคโนโลยีสมัยใหม่พอเพียง และทันสมัย	4.70	.69	เห็นด้วยมากที่สุด	4.66	.77	เห็นด้วยมากที่สุด
7. ควรมีการพัฒนาที่พักแรม อาคารสถานที่ทั้งภายในและภายนอก ให้ทันสมัย สวยงาม และอยู่ในสภาพสมบูรณ์เพียงพอแก่นักท่องเที่ยว	4.36	.78	เห็นด้วยมาก	4.29	.80	เห็นด้วยมาก
8. ควรมีการประชาสัมพันธ์ให้นักท่องเที่ยวทราบในทุกๆ เรื่องที่เกี่ยวข้อง จำเป็น ซึ่งนักท่องเที่ยวจะต้องทราบทั้งก่อนเดินทางและระหว่างพักค้างแรม	4.00	.91	เห็นด้วยมาก	4.12	.81	เห็นด้วยมาก

ตาราง 9 (ต่อ)

ปัจจัยองค์ประกอบ	ความคิดเห็น					
	อายุต่ำกว่า 30 ปี (N = 173)			อายุ 30 ปีขึ้นไป (N = 211)		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
9. ควรมีสถานที่ อุปกรณ์ และพร้อม ให้ผู้รับบริการแสดงความคิดเห็น ดิชม เสนอแนะ เพื่อการประเมิน	4.18	.74	เห็นด้วย มาก	4.21	.66	เห็นด้วย มาก
รวม	4.51	.69	เห็นด้วย มากที่สุด	4.52	.71	เห็นด้วย มากที่สุด

จากตาราง 9 แสดงว่า ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทั้งกลุ่มอายุต่ำกว่า 30 ปี และอายุ 30 ปีขึ้นไปต่อการท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ด้านบริหารจัดการ โดยทั่วไปอยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด (อายุต่ำกว่า 30 ปี $\bar{X} = 4.51$, อายุ 30 ปีขึ้นไป $\bar{X} = 4.52$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบทั้งกลุ่มอายุ 30 ปี และอายุ 30 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมากอันดับสูงสุดของระดับเหมือนกันในข้อ 3 ควรมีผู้นำกิจกรรมนันทนาการแต่ละประเภทไว้บริการให้เพียงพออย่างดีและเหมาะสม (อายุต่ำกว่า 30 ปี $\bar{X} = 4.40$, อายุ 30 ปีขึ้นไป $\bar{X} = 4.33$) อันดับรองลงมา คือ ข้อ 7 ควรให้มีการพัฒนาที่พักแรม อาคาร สถานที่ ทั้งภายในและภายนอกให้ทันสมัย สวยงามและอยู่ในสภาพสมบูรณ์เพียงพอกับนักท่องเที่ยว (อายุต่ำกว่า 30 ปี $\bar{X} = 4.36$, อายุ 30 ปีขึ้นไป $\bar{X} = 4.29$)

ตาราง 10 ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวดู
การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่เกี่ยวกับด้านบุคลากรจำแนกตามตัว
แปรอายุ (N = 384)

ปัจจัยองค์ประกอบ	ความคิดเห็น					
	อายุต่ำกว่า 30 ปี (N = 145)			อายุ 30 ปีขึ้นไป (N = 239)		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
ด้านบุคลากร						
1. มีพนักงานต้อนรับและ ประชาสัมพันธ์ที่มีความรู้ มีมนุษยสัมพันธ์ และมีเจตคติที่ดี ต่อการทำงาน	3.84	.68	เห็นด้วย มาก	3.58	.74	เห็นด้วย มาก
2. ควรมีการสนับสนุนส่งเสริมให้ พนักงานมีความรู้ มีความสามารถ และมีทักษะในการบริหารจัดการ เบื้องต้น	4.12	.71	เห็นด้วย มาก	3.74	.86	เห็นด้วย มาก
3. เจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการด้านต่างๆ ควรมีชุดแต่งกายบอหน้าหน้าที่ รับผิดชอบงาน แยกประเภทและ เหมือนกันแต่ละแผนก	3.80	.80	เห็นด้วย มาก	3.91	.74	เห็นด้วย มาก
4. ปริมาณของพนักงานเจ้าหน้าที่ ดูแลต้อนรับ ประสานงานต่างๆ ควรมีมากขึ้น ตามสัดส่วนการเพิ่ม ของประชากรที่มาท่องเที่ยว	3.88	.78	เห็นด้วย มาก	4.11	.75	เห็นด้วย มาก
5. เจ้าหน้าที่บุคลากรควรมีความรู้ หลายๆ ด้านที่ เกี่ยวข้อง	4.20	.77	เห็นด้วย มาก	3.90	.77	เห็นด้วย มาก
รวม	3.96	.64	เห็นด้วย มาก	3.84	.70	เห็นด้วย มาก

จากตาราง 10 แสดงว่า ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทั้งกลุ่มอายุต่ำกว่า 30 ปี และอายุ 30 ปีขึ้นไปต่อการท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ด้านบุคลากรอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก (อายุต่ำกว่า 30 ปี $\bar{X} = 3.96$, อายุ 30 ปีขึ้นไป $\bar{X} = 3.84$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมากทุกข้อทั้ง 2 กลุ่มอายุ

ตาราง 11 ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่เกี่ยวกับด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ โดยทั่วไปของสถานที่และเครื่องอำนวยความสะดวก จำแนกตามตัวแปรระดับการศึกษา (N = 384)

ปัจจัยองค์ประกอบ	ความคิดเห็น					
	ต่ำกว่าปริญญาตรี (N = 145)			ปริญญาตรีขึ้นไป (N = 239)		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
ด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ						
โดยทั่วไปของสถานที่และ						
เครื่องอำนวยความสะดวก						
1. การจัดตกแต่งบริเวณต่างๆ กลมกลืนกับสภาพธรรมชาติ						
2. รูปทรงหรือแบบของตัวอาคาร กลมกลืนกับสภาพธรรมชาติ	3.96	.77	เห็นด้วย มาก	4.15	.69	เห็นด้วย มาก
3. วัสดุที่ใช้ก่อสร้างอาคารที่พัก อาคาร กิจกรรมนันทนาการ เหมาะสม กลมกลืนกับธรรมชาติ	3.68	.81	เห็นด้วย มาก	4.15	.88	เห็นด้วย มาก
4. มังคุดำแหน่งที่ตั้งอาคารสถานที่ ที่ก่อสร้างเป็นระเบียบ เหมาะสม และดูเป็นธรรมชาติ	3.71	.76	เห็นด้วย มาก	3.81	.80	เห็นด้วย มาก
5. อาคารสถานที่พักอาศัยและ ประกอบกิจกรรมมีระบบการ ถ่ายเทอากาศ และปริมาณ แสงสว่างเพียงพอ	3.78	.90	เห็นด้วย มาก	3.96	.78	เห็นด้วย มาก

ตาราง 11 (ต่อ)

ปัจจัยองค์ประกอบ	ความคิดเห็น					
	ต่ำกว่าปริญญาตรี (N = 145)			ปริญญาตรีขึ้นไป (N = 239)		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
6. ห้องน้ำห้องส้วมและสุขภัณฑ์ของที่พักรักษาและบริเวณทั่วไปเหมาะสมเพียงพอ	3.80	.68	เห็นด้วยมาก	3.87	.76	เห็นด้วยมาก
7. ปริมาณที่รองรับ และกำจัดขยะเหมาะสม เพียงพอ ไม่ก่อให้เกิดมลภาวะ	3.88	.74	เห็นด้วยมาก	3.88	.66	เห็นด้วยมาก
8. ปริมาณและคุณภาพของน้ำใช้ทั้งภายในที่พักรักษาและบริเวณต่างๆ โดยทั่วๆ ไป เหมาะสม เพียงพอ	2.74	.88	เห็นด้วยปานกลาง	2.66	.74	เห็นด้วยปานกลาง
9. ปัจจัยเสริมประกอบการพักผ่อนอยู่กับอาคารสถานที่ เช่น โต๊ะ เก้าอี้ เครื่องนึ่งนอน ฯลฯ เหมาะสมเพียงพอ	3.91	.71	เห็นด้วยมาก	3.88	.71	เห็นด้วยมาก
10. เส้นทางเดินเท้าสำหรับติดต่อเข้าออกภายในอาคาร และนอกอาคารที่พักรักษา และบริเวณที่ประกอบกิจกรรมมีความสะดวก ปลอดภัย	3.81	.71	เห็นด้วยมาก	3.91	.68	เห็นด้วยมาก
11. อาคารที่พักรักษาทั้งหมด เครื่องปรับอากาศ และไม่มีเครื่องปรับอากาศให้เลือกเพียงพอ	3.74	.70	เห็นด้วยมาก	3.78	.74	เห็นด้วยมาก
12. บริเวณชมธรรมชาติ ดูนก สัตว์ และพักผ่อน ปลอดภัย สร้างขึ้นเหมาะสม สะดวก ปลอดภัย และเพียงพอ	4.59	.82	เห็นด้วยมากที่สุด	4.68	.76	เห็นด้วยมากที่สุด

ตาราง 11 (ต่อ)

ปัจจัยองค์ประกอบ	ความคิดเห็น					
	ต่ำกว่าปริญญาตรี (N = 145)			ปริญญาตรีขึ้นไป (N = 239)		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
13. ควรจัดให้มีครัวและอุปกรณ์ เครื่องครัวที่จำเป็นบริการในอาคาร ที่พักแรม	4.12	.75	เห็นด้วย มาก	3.78	.94	เห็นด้วย มาก
รวม	3.52	.69	เห็นด้วย มาก	3.57	.71	เห็นด้วย มาก

จากตาราง 11 แสดงว่า ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทั้งสองกลุ่มที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรีและปริญญาตรีขึ้นไปต่อการท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ด้านสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ โดยทั่วไปของสถานที่และเครื่องอำนวยความสะดวกอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก (ต่ำกว่าปริญญาตรี $\bar{X} = 3.52$, ปริญญาตรีขึ้นไป $\bar{X} = 3.57$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบทั้งสองกลุ่มต่ำกว่าปริญญาตรีและปริญญาตรีขึ้นไป มีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด คือ ข้อ 12 บริเวณชมธรรมชาติ ดูนก สัตว์ และพักผ่อนปลอดภัย เหมาะสม สะดวกเพียงพอ (ต่ำกว่าปริญญาตรี $\bar{X} = 4.59$, ปริญญาตรีขึ้นไป $\bar{X} = 4.68$) และมีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยปานกลาง คือ ข้อ 8 ปริมาณและคุณภาพของน้ำใช้ทั้งภายในที่พัก และบริเวณต่างๆ โดยทั่วไป เหมาะสมเพียงพอ (ต่ำกว่าปริญญาตรี $\bar{X} = 2.74$, ปริญญาตรีขึ้นไป $\bar{X} = 2.66$) นอกนั้นอยู่ในระดับเห็นด้วยมากทุกข้อ

ตาราง 12 ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวดู
การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่เกี่ยวกับด้านบริหารจัดการโดยทั่วไป
จำแนกตามตัวแปรระดับการศึกษา (N = 384)

ปัจจัยองค์ประกอบ	ความคิดเห็น					
	ต่ำกว่าปริญญาตรี (N = 145)			ปริญญาตรีขึ้นไป (N = 239)		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
ด้านบริหารจัดการโดยทั่วไป						
1. ควรมีการบริการให้ความรู้เกี่ยวกับ การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ โดย วิธีการต่างๆ หลากหลายวิธีแก่ นักท่องเที่ยวทุกคน	4.78	.77	เห็นด้วย มากที่สุด	4.60	.74	เห็นด้วย มากที่สุด
2. ควรมีการบริการอุปกรณ์ประกอบ การพักผ่อนแบบเดย์แคมป์ ให้ มากเพียงพออย่างดีและเหมาะสม	4.74	.68	เห็นด้วย มากที่สุด	4.80	.66	เห็นด้วย มากที่สุด
3. ควรมีผู้นำกิจกรรมนันทนาการแต่ ละประเภทไว้บริการให้เพียงพอใน ทุกจุด	4.77	.74	เห็นด้วย มากที่สุด	4.74	.80	เห็นด้วย มากที่สุด
4. ควรมีสถานพยาบาลทั้งชนิดถาวร และชั่วคราว เคลื่อนที่ได้อย่าง รวดเร็ว โดยตั้งอยู่ใกล้เคียงกันกับ สถานที่บริการจุดต่างๆ โดยรอบ	4.80	.79	เห็นด้วย มากที่สุด	4.80	.76	เห็นด้วย มากที่สุด
5. ควรจัดบริการนำนักท่องเที่ยวใน ทุกจุดที่มีในอุทยานโดยผู้นำที่มี ความรู้ เข้าใจ คล่องตัว และมี คุณลักษณะ ผู้นำนันทนาการด้าน การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์อย่าง ชัดเจน เพียงพอ เหมาะสม	3.80	.81	เห็นด้วย มาก	4.79	.75	เห็นด้วย มากที่สุด
6. ควรมีบริการให้ความปลอดภัยด้วย ใช้บุคคล และเครื่องมือ อิเล็กทรอนิกส์ เทคโนโลยีสมัยใหม่ พอเพียงและทันสมัย	4.68	.75	เห็นด้วย มากที่สุด	4.66	.79	เห็นด้วย มากที่สุด

ตาราง 12 (ต่อ)

ปัจจัยองค์ประกอบ	ความคิดเห็น					
	ต่ำกว่าปริญญาตรี (N = 145)			ปริญญาตรีขึ้นไป (N = 239)		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
7. ควรมีการพัฒนาที่พักแรม อาคาร สถานที่ทั้งภายในและภายนอก ให้ทันสมัย สวยงาม และอยู่ในสภาพสมบูรณ์เพียงพอแก่นักท่องเที่ยว	4.68	.80	เห็นด้วยมากที่สุด	4.72	.70	เห็นด้วยมากที่สุด
8. ควรมีการประชาสัมพันธ์ให้นักท่องเที่ยวทราบในทุกๆ เรื่องที่เกี่ยวข้อง จำเป็น ซึ่งนักท่องเที่ยวจะต้องทราบทั้งก่อนเดินทางและระหว่างพักค้างแรม	4.70	.66	เห็นด้วยมากที่สุด	4.78	.66	เห็นด้วยมากที่สุด
9. ควรมีสถานที่ อุปกรณ์ และพร้อมให้ผู้รับบริการแสดงความคิดเห็น ดิชม เสนอแนะ เพื่อการประเมิน	4.02	.68	เห็นด้วยมาก	3.90	.59	เห็นด้วยมาก
รวม	4.53	.65	เห็นด้วยมากที่สุด	4.64	.90	เห็นด้วยมากที่สุด

จากตาราง 12 แสดงว่า ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทั้งกลุ่มการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรีและปริญญาตรีขึ้นไปต่อการท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ด้านบริหารจัดการโดยทั่วไปอยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด (ต่ำกว่าปริญญาตรี $\bar{X} = 4.53$, ปริญญาตรีขึ้นไป $\bar{X} = 4.64$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบกลุ่มต่ำกว่าปริญญาตรีมีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุดคือ ข้อ 9 ควรมีสถานที่ อุปกรณ์และพร้อมให้ผู้รับบริการแสดงความคิดเห็น ดิชม เสนอแนะเพื่อการประเมิน ($\bar{X} = 4.02$) และข้อ 5 ควรจัดบริการนำนักท่องเที่ยวในทุกจุดที่มีในอุทยานฯ โดยผู้นำที่มีความรู้ เข้าใจ คล่องตัว และมีคุณลักษณะผู้นำนันทนาการด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์อย่างชัดเจนเพียงพอเหมาะสม ($\bar{X} = 3.80$) สำหรับกลุ่มปริญญาตรีขึ้นไปพบมีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก คือข้อ 9 ควรมีสถานที่ อุปกรณ์และพร้อมให้ผู้รับบริการแสดงความคิดเห็น ดิชม เสนอแนะเพื่อการประเมิน ($\bar{X} = 3.90$) บวกนับทุกข้อมีความเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด

ตาราง 13 ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อ การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่เกี่ยวกับด้านบุคลากร จำแนก ตามตัวแปรระดับการศึกษา (N = 384)

ปัจจัยองค์ประกอบ	ความคิดเห็น					
	ต่ำกว่าปริญญาตรี (N = 145)			ปริญญาตรีขึ้นไป (N = 239)		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
ด้านบุคลากร						
1. มีพนักงานต้อนรับและประชาสัมพันธ์ ที่มีความรู้ มีมนุษยสัมพันธ์ และมีเจตคติที่ดีต่อการทำงาน	4.10	.76	เห็นด้วย มาก	4.22	.75	เห็นด้วย มาก
2. ควรมีการสนับสนุนส่งเสริมให้พนักงานมีความรู้ มีความสามารถ และมีทักษะในการบริหารจัดการเบื้องต้น	3.90	.81	เห็นด้วย มาก	4.30	.76	เห็นด้วย มาก
3. เจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการด้านต่างๆ ควร มีชุดแต่งกายบอกหน้าที่รับผิดชอบ งาน แยกประเภทและเหมือนกันแต่ ละแผนก	4.12	.78	เห็นด้วย มาก	3.87	.68	เห็นด้วย มาก
4. ปริมาณของพนักงานเจ้าหน้าที่ดูแลต้อนรับ ประสานงานต่างๆ ควร มีมากขึ้น ตามสัดส่วนการเพิ่มของ ประชากรที่มาท่องเที่ยว	4.50	.69	เห็นด้วย มาก	3.69	.90	เห็นด้วย มาก
5. เจ้าหน้าที่บุคลากรควรมีความรู้ หลายๆ ด้านที่ เกี่ยวข้อง	3.81	.66	เห็นด้วย มาก	3.78	.78	เห็นด้วย มาก
รวม	3.90	.73	เห็นด้วย มาก	3.80	.74	เห็นด้วย มาก

จากตาราง 13 แสดงว่า ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทั้งสองกลุ่มต่ำกว่าปริญญาตรีและปริญญาตรีขึ้นไป ต่อการท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ด้านบุคลากรอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก (ต่ำกว่าปริญญาตรี $\bar{X} = 3.90$, ปริญญาตรีขึ้นไป $\bar{X} = 3.80$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบทั้ง 2 กลุ่มมีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมากทุกข้อ

ตาราง 14 ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่เกี่ยวกับด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ โดยทั่วไปของสถานที่และเครื่องอำนวยความสะดวก จำแนกตาม ตัวแปรลักษณะการมาท่องเที่ยว (N = 384)

ปัจจัยองค์ประกอบ	ความคิดเห็น					
	เข้าไปเย็นกลับ (N = 165)			พักค้างแรม (N = 219)		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
ด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ						
โดยทั่วไปของสถานที่และ						
เครื่องอำนวยความสะดวก						
1. การจัดตกแต่งบริเวณต่างๆ กลมกลืนกับสภาพธรรมชาติ	4.42	.68	เห็นด้วย มาก	3.70	.81	เห็นด้วย มาก
2. รูปทรงหรือแบบของตัวอาคาร กลมกลืนกับสภาพธรรมชาติ	2.78	.72	เห็นด้วย ปานกลาง	2.81	.88	เห็นด้วย ปานกลาง
3. วัสดุที่ใช้ก่อสร้างอาคารที่พัก อาคาร กิจกรรมนันทนาการ เหมาะสม กลมกลืนกับธรรมชาติ	3.71	.91	เห็นด้วย มาก	3.88	.76	เห็นด้วย มาก
4. ฝั่งตำแหน่งที่ตั้งอาคารสถานที่ ที่ก่อสร้างเป็นระเบียบ เหมาะสม และดูเป็นธรรมชาติ	3.90	.78	เห็นด้วย มาก	4.00	.70	เห็นด้วย มาก
5. อาคารสถานที่พักอาศัยและ ประกอบกิจกรรมมีระบบการ ถ่ายเทอากาศ และปริมาณ แสงสว่างเพียงพอ	3.87	.69	เห็นด้วย มาก	4.21	.80	เห็นด้วย มาก

ตาราง 14 (ต่อ)

ปัจจัยองค์ประกอบ	ความคิดเห็น					
	เข้าไปเยือนกลับ (N = 165)			พักค้างแรม (N = 219)		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
6. ห้องน้ำห้องส้วมและสุขภัณฑ์ของที่พักและบริเวณทั่วไปเหมาะสมเพียงพอ	3.91	.74	เห็นด้วยมาก	4.40	.91	เห็นด้วยมาก
7. ปริมาณที่รองรับ และกำจัดขยะเหมาะสม เพียงพอ ไม่ก่อให้เกิดมลภาวะ	4.21	.66	เห็นด้วยมาก	4.20	.90	เห็นด้วยมาก
8. ปริมาณและคุณภาพของน้ำใช้ทั้งภายในที่พักและบริเวณต่างๆ โดยทั่วๆ ไป เหมาะสม เพียงพอ	2.56	.69	เห็นด้วยปานกลาง	2.59	.78	เห็นด้วยปานกลาง
9. ปัจจัยเสริมประกอบการพักผ่อนอยู่กับอาคารสถานที่ เช่น โต๊ะ เก้าอี้ เครื่องนึ่งนอน ฯลฯ เหมาะสมเพียงพอ	3.78	.70	เห็นด้วยมาก	4.12	.81	เห็นด้วยมาก
10. เส้นทางเดินเท้าสำหรับติดต่อเข้าออกภายในอาคาร และนอกอาคารที่พัก และบริเวณที่ประกอบกิจกรรมมีความสะดวก ปลอดภัย	4.32	.70	เห็นด้วยมาก	4.30	.76	เห็นด้วยมาก
11. อาคารที่พักมีทั้งชนิดเครื่องปรับอากาศ และไม่มีเครื่องปรับอากาศให้เลือกเพียงพอ	4.11	.78	เห็นด้วยมาก	4.39	.74	เห็นด้วยมาก
12. บริเวณชมธรรมชาติ ดูนก สัตว์ และพักผ่อน ปลอดภัย สร้างขึ้นเหมาะสม สะดวก ปลอดภัย และเพียงพอ	3.56	.66	เห็นด้วยมาก	3.70	.80	เห็นด้วยมาก

ตาราง 14 (ต่อ)

ปัจจัยองค์ประกอบ	ความคิดเห็น					
	เข้าไปเย็นกลับ (N = 165)			พักค้างแรม (N = 219)		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
13. ควรจัดให้มีครัวและอุปกรณ์ เครื่องครัวที่จำเป็นบริการในอาคาร ที่พักแรม	3.96	.70	เห็นด้วย มาก	3.81	.88	เห็นด้วย มาก
รวม	3.77	.68	เห็นด้วย มาก	3.85	.69	เห็นด้วย มาก

จากตาราง 14 แสดงว่า ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทั้งสองกลุ่มเข้าไปเย็นกลับและพักค้างแรมต่อการท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ด้านสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ โดยทั่วไปของสถานที่และเครื่องอำนวยความสะดวกอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก (เข้าไปเย็นกลับ $\bar{X} = 3.77$, พักค้างแรม $\bar{X} = 3.85$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบทั้งสองกลุ่มเข้าไปเย็นกลับและ พักค้างแรม มีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยปานกลาง คือ ข้อ 2 รูปทรงหรือแบบของตัวอาคาร กลมกลืนกับสภาพธรรมชาติ (เข้าไปเย็นกลับ $\bar{X} = 2.78$, พักค้างแรม $\bar{X} = 2.81$) และข้อ 8 ปริมาณและคุณภาพของน้ำใช้ทั้งภายในที่พักและบริเวณต่างๆ โดยทั่วๆ ไปเหมาะสมเพียงพอ (เข้าไปเย็นกลับ $\bar{X} = 2.56$, พักค้างแรม $\bar{X} = 2.59$) นอกนั้นอยู่ในระดับเห็นด้วยมากทุกข้อ ทั้งสองกลุ่ม

ตาราง 15 ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อ การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ เกี่ยวกับด้านบริหารจัดการโดยทั่วไป จำแนกตามตัวแปรลักษณะการมาท่องเที่ยว (N = 384)

ปัจจัยองค์ประกอบ	ความคิดเห็น					
	เข้าไปเยือนกลับ (N = 165)			พักค้างแรม (N = 219)		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
ด้านบริหารจัดการโดยทั่วไป						
1. ควรมีการบริการให้ความรู้เกี่ยวกับ การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ โดย วิธีการต่างๆ หลากหลายวิธีแก่ นักท่องเที่ยวทุกคน	4.78	.70	เห็นด้วย มากที่สุด	4.70	.66	เห็นด้วย มากที่สุด
2. ควรมีการบริการอุปกรณ์ประกอบ การพักผ่อนแบบเดย์แคมป์ ให้ มาก เพียงพออย่างดีและเหมาะสม	4.70	.80	เห็นด้วย มากที่สุด	4.80	.70	เห็นด้วย มากที่สุด
3. ควรมีผู้นำกิจกรรมนันทนาการแต่ละ ประเภทไว้บริการให้เพียงพอในทุก จุด	4.38	.78	เห็นด้วย มาก	3.81	.63	เห็นด้วย มาก
4. ควรมีสถานพยาบาลทั้งชนิดถาวร และชั่วคราว เคลื่อนที่ได้อย่างรวดเร็ว โดยตั้งอยู่ใกล้เคียงกันกับ สถานที่บริการจุดต่างๆ โดยรอบ	4.81	.64	เห็นด้วย มากที่สุด	4.88	.49	เห็นด้วย มากที่สุด
5. ควรจัดบริการนำนักท่องเที่ยวในทุก จุดที่มีในอุทยานโดยผู้นำที่มีความรู้ เข้าใจ คล่องตัว และมีคุณลักษณะ ผู้นำนันทนาการด้านการท่องเที่ยว เชิงอนุรักษ์อย่างชัดเจน เพียงพอ เหมาะสม	4.88	.90	เห็นด้วย มากที่สุด	4.73	.74	เห็นด้วย มากที่สุด
6. ควรมีการบริหารให้ความปลอดภัย ด้วยใช้บุคคล และเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ เทคโนโลยีสมัยใหม่พอเพียง และทันสมัย	4.80	.76	เห็นด้วย มาก	4.60	.82	เห็นด้วย มาก

ตาราง 15 (ต่อ)

ปัจจัยองค์ประกอบ	ความคิดเห็น					
	เข้าไปเยือนกลับ (N = 165)			พักค้างแรม (N = 219)		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
7. ควรมีการพัฒนาที่พักแรม อาคารสถานที่ทั้งภายในและภายนอก ให้ทันสมัย สวยงาม และอยู่ในสภาพสมบูรณ์เพียงพอแก่นักท่องเที่ยว	4.11	.68	เห็นด้วยมาก	4.26	.77	เห็นด้วยมาก
8. ควรมีการประชาสัมพันธ์ให้นักท่องเที่ยวทราบในทุกๆ เรื่องที่เกี่ยวข้อง จำเป็น ซึ่งนักท่องเที่ยวจะต้องทราบทั้งก่อนเดินทางและระหว่างพักค้างแรม	4.76	.77	เห็นด้วยมากที่สุด	4.48	.69	เห็นด้วยมากที่สุด
9. ควรมีสถานที่ อุปกรณ์ และพร้อมให้ผู้รับบริการแสดงความคิดเห็น ดิชม เสนอแนะ เพื่อการประเมิน	3.84	.65	เห็นด้วยมาก	3.90	.90	เห็นด้วยมาก
รวม	4.56	.64	เห็นด้วยมากที่สุด	4.51	.69	เห็นด้วยมากที่สุด

จากตาราง 15 แสดงว่า ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทั้งกลุ่มเข้าไปเยือนกลับและพักค้างแรมต่อการท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ด้านบริหารจัดการโดยทั่วไปอยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด (เข้าไปเยือนกลับ $\bar{X} = 4.56$, พักค้างแรม $\bar{X} = 4.51$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบทั้งกลุ่มเข้าไปเยือนกลับมีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมากอันดับสูงสุด คือ ข้อ 3 ควรมีผู้นำกิจกรรมนันทนาการแต่ละประเภทไว้บริการให้เพียงพอในทุกจุด ($\bar{X} = 4.38$) รองลงมาคือ ข้อ 7 ควรให้มีการพัฒนาที่พักแรม อาคารสถานที่ทั้งภายในและภายนอกให้ทันสมัย สวยงามและอยู่ในสภาพสมบูรณ์เพียงพอแก่นักท่องเที่ยว ($\bar{X} = 4.11$) สำหรับกลุ่มพักค้างแรมพบมีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมากอันดับสูงสุดของระดับคือ ข้อ 7 ควรให้มีการพัฒนาที่พักแรม อาคารสถานที่ทั้งภายในและภายนอกให้ทันสมัย สวยงามและอยู่ในสภาพสมบูรณ์เพียงพอแก่นักท่องเที่ยว ($\bar{X} = 4.26$) รองลงมาคือ ข้อ 9 ควรมีสถานที่ อุปกรณ์และพร้อมให้ผู้รับบริการแสดงความคิดเห็น เสนอแนะเพื่อการประเมิน ($\bar{X} = 3.90$)

ตาราง 16 ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อ การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่เกี่ยวกับด้านบุคลากร จำแนกตามตัว แปลักษณะการมาท่องเที่ยว (N = 384)

ปัจจัยองค์ประกอบ	ความคิดเห็น					
	เข้าไปเยือนกลับ (N = 165)			พักค้างแรม (N = 219)		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
ด้านบุคลากร						
1. มีพนักงานต้อนรับและ ประชาสัมพันธ์ที่มีความรู้ มีมนุษยสัมพันธ์ และมีเจตคติที่ดี ต่อการทำงาน	4.21	.88	เห็นด้วย มาก	4.36	.77	เห็นด้วย มาก
2. ควรมีการสนับสนุนส่งเสริมให้ พนักงานมีความรู้ มีความสามารถ และมีทักษะในการบริหารจัดการ เบื้องต้น	3.92	.90	เห็นด้วย มาก	4.30	.78	เห็นด้วย มาก
3. เจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการด้านต่างๆ ควรมีชุดแต่งกายบอกหน้าที่ รับผิดชอบงาน แยกประเภทและ เหมือนกันแต่ละแผนก	3.84	.76	เห็นด้วย มาก	3.96	.66	เห็นด้วย มาก
4. ปริมาณของพนักงานเจ้าหน้าที่ ดูแลต้อนรับ ประสานงานต่างๆ ควรมีมากขึ้น ตามสัดส่วนการเพิ่ม ของประชากรที่มาท่องเที่ยว	3.78	.81	เห็นด้วย มาก	3.99	.80	เห็นด้วย มาก
5. เจ้าหน้าที่บุคลากรควรมีความรู้ หลากๆ ด้านที่ เกี่ยวข้อง	4.12	.79	เห็นด้วย มาก	4.08	.74	เห็นด้วย มาก
รวม	3.97	.68	เห็นด้วย มาก	4.13	.63	เห็นด้วย มาก

จากตาราง 16 แสดงว่า ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทั้งกลุ่มเข้าไป เย็นกลับและพักค้างแรม ต่อการท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ด้านบุคลากรอยู่ในระดับ เห็นด้วยมาก ทั้งรายข้อและโดยรวม (เข้าไปเยือนกลับ $\bar{X} = 3.97$, พักค้างแรม $\bar{X} = 4.13$)

ตาราง 17 ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ในอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่เกี่ยวกับโดยรวมทุกด้าน (N = 384)

ปัจจัยองค์ประกอบ	ความคิดเห็น		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1. ด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพโดยทั่วไปของสถานที่ และเครื่องอำนวยความสะดวก	3.68	.64	เห็นด้วยมาก
2. ด้านบริหารจัดการโดยทั่วไป	4.52	.68	เห็นด้วยมากที่สุด
3. ด้านบุคลากร	4.17	.71	เห็นด้วยมาก
รวม	3.90	.49	เห็นด้วยมาก

จากตาราง 17 แสดงว่า ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ต่อการท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ โดยรวมทุกด้าน อยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ($\bar{X} = 3.90$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบอยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด คือ ข้อ 2 ด้านบริหารจัดการทั่วไป ($\bar{X} = 4.52$) นอกนั้นอยู่ในระดับเห็นด้วยมากทุกข้อ

ตาราง 18 ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อ
การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในอุทยานแห่งชาติ โดยรวมทุกด้านตามตัวแปรเพศ (N = 384)

ปัจจัยองค์ประกอบ	ความคิดเห็น					
	เพศชาย (N = 248)			เพศหญิง (N = 136)		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1. ด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ โดยทั่วไปของสถานที่และ เครื่องอำนวยความสะดวก	3.52	.66	เห็นด้วย มาก	3.52	.59	เห็นด้วย มาก
2. ด้านบริหารจัดการโดยทั่วไป	4.54	.69	เห็นด้วย มากที่สุด	4.50	.71	เห็นด้วย มากที่สุด
3. ด้านบุคลากร	3.79	.66	เห็นด้วย มาก	3.89	.70	เห็นด้วย มาก
รวม	3.93	.58	เห็นด้วย มาก	3.97	.76	เห็นด้วย มาก

จากตาราง 18 แสดงว่า ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทั้งเพศชายและ
เพศหญิง ต่อการท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ โดยรวมทุกด้านอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก
(ชาย $\bar{X} = 3.93$, หญิง $\bar{X} = 3.97$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบอยู่ในระดับเห็นด้วย
มากที่สุด คือ ข้อ 2 ด้านบริหารจัดการโดยทั่วไป (ชาย $\bar{X} = 4.54$, หญิง $\bar{X} = 4.50$) นอกนั้น
อยู่ในระดับเห็นด้วยมากทุกข้อ

ตาราง 19 ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อ การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในอุทยานแห่งชาติ โดยรวมทุกด้านตามตัวแปรอายุ (N = 384)

ปัจจัยองค์ประกอบ	ความคิดเห็น					
	อายุต่ำกว่า 30 ปี (N = 173)			อายุ 30 ปีขึ้นไป (N = 211)		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1. ด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ โดยทั่วไปของสถานที่และ เครื่องอำนวยความสะดวก	3.67	.58	เห็นด้วย มาก	3.68	.70	เห็นด้วย มาก
2. ด้านบริหารจัดการโดยทั่วไป	4.51	.69	เห็นด้วย มากที่สุด	4.52	.71	เห็นด้วย มากที่สุด
3. ด้านบุคลากร	3.91	.64	เห็นด้วย มาก	3.84	.70	เห็นด้วย มาก
รวม	4.03	.71	เห็นด้วย มาก	4.01	.68	เห็นด้วย มาก

จากตาราง 19 แสดงว่า ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทั้งกลุ่มอายุต่ำกว่า 30 ปี และอายุ 30 ปีขึ้นไป ต่อการท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ โดยรวมทุกด้านอยู่ใน ระดับเห็นด้วยมาก (อายุต่ำกว่า 30 ปี $\bar{X} = 4.54$, อายุ 30 ปีขึ้นไป $\bar{X} = 4.50$) เมื่อพิจารณา เป็น รายด้าน พบอยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง คือ ข้อ 2 ด้านบริหารจัดการโดยทั่วไป นอกนั้น อยู่ในระดับเห็นด้วยมากทุกข้อ

ตาราง 20 ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวดู
การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในอุทยานแห่งชาติ โดยรวมทุกด้านจำแนกตามตัวแปรระดับ
การศึกษา (N = 384)

ปัจจัยองค์ประกอบ	ความคิดเห็น					
	ต่ำกว่าปริญญาตรี (N = 145)			ปริญญาตรีขึ้นไป (N = 239)		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1. ด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ โดยทั่วไปของสถานที่และ เครื่องอำนวยความสะดวก	3.52	.69	เห็นด้วย มาก	3.57	.71	เห็นด้วย มาก
2. ด้านบริหารจัดการโดยทั่วไป	4.53	.65	เห็นด้วย มากที่สุด	4.64	.90	เห็นด้วย มากที่สุด
3. ด้านบุคลากร	3.90	.73	เห็นด้วย มาก	3.80	.74	เห็นด้วย มาก
รวม	3.98	.59	เห็นด้วย มาก	4.01	.90	เห็นด้วย มาก

จากตาราง 20 แสดงว่า ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวงานุรักษ์ทั้งที่มีระดับ
การศึกษาด้านปริญญาตรีและปริญญาตรีขึ้นไป ต่อการท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่
โดยรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก (ต่ำกว่าปริญญาตรี $\bar{X} = 3.98$, ปริญญาตรีขึ้นไป $\bar{X} = 4.01$)
เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านบริหารจัดการโดยทั่วไปมีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วย
มาก

ตาราง 21 ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในอุทยานแห่งชาติ โดยรวมทุกด้านจำแนกตามตัวแปรลักษณะการท่องเที่ยว (N = 384)

ปัจจัยองค์ประกอบ	ความคิดเห็น					
	เข้าไปเยือนกลับ (N = 165)			พักค้างแรม (N = 219)		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1. ด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพโดยทั่วไปของสถานที่และเครื่องอำนวยความสะดวก	3.77	.68	เห็นด้วยมาก	3.85	.69	เห็นด้วยมาก
2. ด้านบริหารจัดการโดยทั่วไป	4.56	.64	เห็นด้วยมากที่สุด	4.51	.69	เห็นด้วยมากที่สุด
3. ด้านบุคลากร	3.97	.68	เห็นด้วยมาก	4.13	.63	เห็นด้วยมาก
รวม	4.10	.63	เห็นด้วยมาก	4.16	.58	เห็นด้วยมาก

จากตาราง 21 แสดงว่า ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทั้งกลุ่มท่องเที่ยวแบบเข้าไปเยือนกลับ และพักค้างแรม ต่อการท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ โดยรวมทุกด้านอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก (เข้าไปเยือนกลับ $\bar{X} = 4.10$, พักค้างแรม $\bar{X} = 4.16$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบอยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด คือ ข้อ 2 ด้านบริหารจัดการโดยทั่วไป (เข้าไปเยือนกลับ $\bar{X} = 4.56$, พักค้างแรม $\bar{X} = 4.51$) นอกนั้นอยู่ในระดับเห็นด้วยมากทุกข้อ

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

บทย่อ

ความมุ่งหมายของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมาย เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ในอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีการวิจัยเชิงสำรวจ โดยใช้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักท่องเที่ยวที่เป็นชาวไทย เดินทางมาท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ในเขตอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ จำนวน 384 คน เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ในอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ ตามแนวคิดของลิเคิร์ท (Likert's Scale) แบบสอบถามทั้งฉบับมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.869 ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเอง

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ ค่าร้อยละ (Percentage) สำหรับข้อมูลทั่วไป และค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) สำหรับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ในอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่

สรุปผลการวิจัย

1. การศึกษาลักษณะทั่วไปของนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ในอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ พบโดยสรุปดังนี้

เป็นเพศชาย ร้อยละ 64.64 เพศหญิง ร้อยละ 35.36 มีอายุ 30 ปีขึ้นไป ร้อยละ 55.02 อายุต่ำกว่า 30 ปี ร้อยละ 44.98 มีการศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาตรี ร้อยละ 37.70 ปริญญาตรีขึ้นไป ร้อยละ 62.30 เดินทางไปท่องเที่ยวแบบเข้าไปเย็นกลับ 42.90 พักค้างแรม ร้อยละ 57.10

2. การศึกษา ความคิดเห็นนักท่องเที่ยวต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ในอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ สรุปได้ดังนี้

2.1 ความคิดเห็นต่อด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพโดยทั่วไปของสถานที่และเครื่องอำนวยความสะดวกของนักท่องเที่ยว ทั้งโดยรวมและทุกตัวแปรอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก

คือ โดยรวม ($\bar{X} = 3.68$) เพศ (ชาย $\bar{X} = 3.52$, หญิง $\bar{X} = 3.52$) อายุ (ต่ำกว่า 30 ปี $\bar{X} = 3.67$, 30 ปีขึ้นไป $\bar{X} = 3.68$) ระดับการศึกษา (ต่ำกว่าปริญญาตรี $\bar{X} = 3.52$, ปริญญาตรีขึ้นไป $\bar{X} = 3.57$) และลักษณะการมาท่องเที่ยว (เข้าไปเย็นกลับ $\bar{X} = 3.77$, พักค้างแรม $\bar{X} = 3.85$)

2.2 ความคิดเห็นต่อด้านบริหารจัดการโดยทั่วไปของนักท่องเที่ยว ทั้งโดยรวมและทุกตัวแปรอยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด คือ โดยรวม ($\bar{X} = 4.52$) เพศ (ชาย $\bar{X} = 4.54$, หญิง $\bar{X} = 4.50$) อายุ (ต่ำกว่า 30 ปี $\bar{X} = 4.51$, 30 ปีขึ้นไป $\bar{X} = 4.53$) ลักษณะการมาท่องเที่ยว (เข้าไปเย็นกลับ $\bar{X} = 4.56$, พักค้างแรม $\bar{X} = 4.51$) ระดับการศึกษา (ต่ำกว่าปริญญาตรี $\bar{X} = 4.53$, ปริญญาตรีขึ้นไป $\bar{X} = 3.84$)

2.3 ความคิดเห็นต่อด้านบุคลากร ของนักท่องเที่ยว ทั้งโดยรวมและทุกตัวแปรอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก คือโดยรวม ($\bar{X} = 4.17$) เพศ (ชาย $\bar{X} = 3.79$, หญิง $\bar{X} = 3.89$) อายุ (ต่ำกว่า 30 ปี $\bar{X} = 3.91$, 30 ปีขึ้นไป $\bar{X} = 3.84$) ระดับการศึกษา (ต่ำกว่าปริญญาตรี $\bar{X} = 3.90$, ปริญญาตรีขึ้นไป $\bar{X} = 3.80$) และลักษณะการมาท่องเที่ยว (เข้าไปเย็นกลับ $\bar{X} = 3.97$, พักค้างแรม $\bar{X} = 4.13$)

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยเรื่องความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ มีประเด็นสำคัญที่จะนำมาอภิปรายดังนี้

1. ความคิดเห็นโดยรวมของนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ อยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจ และสนใจที่จะมาท่องเที่ยวด้วยใจรักธรรมชาติ อยากจะมาพักผ่อนตามธรรมชาติ ใฝ่หาธรรมชาติด้วยตนเอง ทำให้การแสวงหาความสะดวกสบายเหมือนกับการอยู่ในเมือง หรือบ้านตนเองลดลง เพราะความตั้งใจจะไปพักผ่อนตามธรรมชาติ โดยเฉพาะด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพโดยทั่วไปของสถานที่และเครื่องอำนวยความสะดวก สำนักงานและกองอุทยานแห่งชาติ กรมป่าไม้ ถือเป็นนโยบายว่าในการจัดพัฒนาบริเวณอุทยานแห่งชาติทุกพื้นที่ จะต้องให้เป็นไปตามธรรมชาติ วัสดุเครื่องใช้ประกอบล้วนจะต้องพยายามทำให้กลมกลืนไปกับธรรมชาติ ทั้งนี้จะต้องพยายามรักษาและคงไว้ ซึ่งลักษณะที่เป็นธรรมชาติให้มากที่สุด เพื่อให้ประชาชนมีจิตสำนึกว่า ทรัพยากรธรรมชาติ เป็นปัจจัยสำคัญที่เกี่ยวข้องกับอำนาจหรือความเจริญรุ่งเรืองของชาติ โดยที่ทรัพยากร น้ำ ดินและ ป่าไม้ เป็นแม่บทที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด (กองอุทยานแห่งชาติ. 2538 : 11-12) และจากการรณรงค์ให้ความรู้ ความเข้าใจ และประโยชน์ของธรรมชาติต่อการดำรงชีพ ของทางราชการมุ่งส่งเสริมการอนุรักษ์ธรรมชาติมากขึ้น อาจเป็นผลทำให้ประชาชนที่มาท่องเที่ยวมีความรู้ มีพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์มากยิ่งขึ้น ดังนั้นจึงเห็นด้วยกับการจัดการเรื่องสถานที่อุทยานแห่งชาติในรูปต่างๆ อย่างกลมกลืน

สอดคล้องไปกับธรรมชาติและสอดคล้องกับความเห็นของ ถนอม เปรมรัตน์ (2512 : 18) กล่าวว่า ทรัพยากรธรรมชาติเป็นมรดกอันมหาศาลที่ธรรมชาติได้ประทานมาให้ไว้เพื่อคู่แผ่นดิน ดังนั้นการดำรงรักษาดูแลพัฒนาเป็นสิ่งจำเป็นและจะต้องทำให้ทุกสิ่งทุกอย่างที่เป็นธรรมชาติอยู่ แล้วเป็นธรรมชาติที่งดงามยิ่งขึ้น ครั้นนี้ปัจจัยภายนอกที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับ อาศัย พักพิง เรียนรู้ อาศัย ปัจจัยประกอบเพื่อพักผ่อนหย่อนใจ หรือ เพื่อประโยชน์ของการสร้างสรรค์ชีวิตมนุษย์ จะต้อง ไม่ทำลายสภาพธรรมชาติ ดิน น้ำ ป่า และอาศัยที่บริสุทธิ์ ดังนั้นการก่อสร้างจัดสถานที่ พักผ่อน สำหรับผู้มาท่องเที่ยวชมธรรมชาติจะต้อง สะดวก สะอาด ปลอดภัย และคงไว้ ซึ่ง ทรัพยากรธรรมชาตินั้นๆ ให้มากที่สุด และสอดคล้องกับการวิจัยของ สุทธิวรรณ จันทร ภูมิรินทร์ (2524 : 74) เรื่องทัศนคติของประชากรที่มีต่อสภาพแวดล้อมอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ พบว่า มีทัศนคติทางบวก กล่าวคือ กองอุทยานแห่งชาติ กรมป่าไม้จัดดูแลพัฒนา รักษาอุทยาน ไว้ได้อย่างเหมาะสม อนุรักษ์ สภาพแวดล้อมในเรื่องที่ดิน ป่าไม้ สัตว์ป่า ได้อย่างดี และ ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจถึงความเสียหายในการบุกรุกทำลายป่า ทรัพยากรธรรมชาติ

สำหรับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวโดยรวม เมื่อพิจารณาโดยแยกเป็นด้าน พบ ด้านบริหารจัดการโดยทั่วไปอยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การบริหารจัดการเป็นปัจจัยสำคัญต่อการสร้างสรรค์หรือทำลายทุกอุทยานแห่งชาติได้อย่างดี เพราะการบริหารจัดการนั้นจะต้องมีกระบวนการในการสร้าง แก้ไขและปรับปรุง เพื่อให้บรรลุเป้าหมายอัน ตั้งตามนโยบาย เพื่อนโยบายของกองอุทยานแห่งชาติ และรัฐบาล มีวัตถุประสงค์ให้จัด ดำเนินการอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ให้มากที่สุด เพื่อบริการแก่นักท่องเที่ยวได้มาพักผ่อนหย่อนใจ ประกอบกิจกรรม เยี่ยมชม ดังนั้น ปัญหาต่างๆ อาจตามมา ได้ เมื่อมีประชาชนมาเยี่ยมชม กันมากขึ้น บางกลุ่มอาจมาเช่า-เย็นกลับ บางกลุ่มอาจค้างแรม ดังนั้นจึงจำเป็นจะต้องจัดให้มีที่พักผ่อนหย่อนใจ สะดวกสบาย ตามธรรมชาติ มีความปลอดภัย มีผู้ดูแลให้บริการ มีกิจกรรมเพื่อสร้างความประทับใจ มีหน่วยช่วยเหลือพยาบาลการเจ็บป่วย บริการให้ความรู้ อุปกรณ์พักค้างแรม เป็นต้น ทั้งนี้การจัดการจะต้องรวดเร็ว เพียงพอ เหมาะสม ปลอดภัย ประทับใจทั้งหมดแล้ว แล้วแต่เพื่อการบริหารให้เกิดความพึงพอใจแก่นักท่องเที่ยว และขณะเดียวกันความเป็นธรรมชาติจะต้องวางแผน จัดการเตรียมการให้เป็นธรรมชาติอย่าง ยั่งยืน ดังนั้นนักท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ย่อมปรารถนาและเห็นด้วยมากที่สุด ในด้านการบริหาร จัดการทั่วไป จะต้องจำเป็นอย่างที่สุดในการดำเนินการในส่วนประกอบต่างๆ สอดคล้องกับการ วิจัยของ อภิวรรณ เกียงขวา (2534 : 104) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยว เกี่ยวกับการปรับปรุงและพัฒนาสถานที่พักแรมที่อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ การจัดอุทยาน แห่งชาติให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติเชิงอนุรักษ์แล้วจะทำให้เป็นที่พึงพอใจแก่นักท่องเที่ยว เป็นอย่างมาก เพราะธรรมชาติ สถานที่ตั้งเอื้ออำนวยต่อการท่องเที่ยวเป็นอย่างมาก ยิ่งจากการสำรวจ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักท่องเที่ยวจำนวน 219 คน พบว่าการบริหารจัดการเพื่อการ ปรับปรุงสถานที่พักให้สมบูรณ์เหมาะสม สวยงามกลมกลืนกับธรรมชาติ และเพียงพอ แก่

ผู้ใช้บริการ อีกทั้งปรับระบบการบริการ บริการจัดการให้เป็นที่น่าประทับใจ มีความจำเป็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด

2. ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยว ต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ โดยแยกเป็นรายด้าน และตัวแปร

2.1 ด้านสภาพโดยทั่วไปของสถานที่และเครื่องอำนวยความสะดวก ทุกตัวแปร เพศ อายุ ระดับ การศึกษา และลักษณะการมาท่องเที่ยว มีความคิดเห็นอยู่ในระดับ เห็นด้วยมากทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ มีระดับการศึกษาปริญญาตรีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 62.30 ซึ่งเป็นดัชนีบ่งชี้การตัดสินใจ เลือกแสดงความคิดเห็นได้ชัดเจน และกว้างขวาง ส่วนประกอบอื่นเช่น อายุ และเพศ นั้นอาจเป็นอิทธิพลอันด้อยจากระดับการศึกษา ฉะนั้นการตัดสินใจ เพื่อเป็นข้อมูลบ่งชี้จะต้องแสดงด้านความรู้ ด้านการท่องเที่ยวอนุรักษ์เป็นสำคัญ จึงอาจเป็นผลให้เห็นความคิดปรากฏออกมาในระดับเห็นด้วยมาก เพื่อพัฒนาปรับปรุงอาคารสถานที่ เครื่องอำนวยความสะดวกและสภาพแวดล้อมให้สอดคล้องกับนโยบายการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ เพราะเป็นสิ่งอันดีงาม ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ อรุณศรี นาคะวิสุทธิ (2543 : 73) เรื่องความคิดเห็นของผู้ประกอบการต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ กรณีศึกษา อำเภอพระนาง พบว่า ผู้มีระดับการศึกษาระดับปริญญาตรี มีความคิดเห็นในด้านการพัฒนาสถานที่ และสภาพแวดล้อมทางกายภาพ เพื่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ดีกว่าผู้มีระดับการศึกษาต่ำกว่า ปริญญาตรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .05 และพบว่าระดับการศึกษามีผลต่อการได้คุณค่าต่อธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

2.2 ด้านการบริหารจัดการโดยทั่วไป ทุกตัวแปร เพศ อายุ ระดับการศึกษา และลักษณะการมาท่องเที่ยว มีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด นับเป็นความคิดเห็นสอดคล้องปรารถนาให้ดำเนินการปรับปรุงแก้ไขพัฒนาให้เป็นไปตามข้อคำถามส่วนใหญ่หรือทุกข้อรายการ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าการบริหารจัดการเป็นองค์ประกอบปัจจัยสำคัญที่สุดขององค์กร โดยเฉพาะองค์การบริการแก่ประชาชนเชิงธุรกิจแล้วยังมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งไม่ว่าจะเป็น การต้อนรับ การประชาสัมพันธ์ การดูแลเอาใจใส่ผู้ใช้บริการ สิ่งของเครื่องมือ อันเป็นปัจจัยเกื้อหนุนด้วยแล้วมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้รับบริการปรารถนาของดี ของมีคุณภาพ สวยงาม และเพียงพอ ดังนั้นการบริหารจัดการจึงควรมีระบบ ความรู้ ทฤษฎีแห่งการบริหารจัดการครบองค์รวมแห่งการบริหาร ดังกล่าวคือ 1. ต้องมีกำลังบุคลากรเพื่อการบริหาร ผู้ใช้บริการเพียงพอ 2. มีอุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้ในการบริการเพียงพอ 3. มีคุณภาพแห่งการบริการทั้งก่อนและหลังบริโภค 4. มีความสมบูรณ์ในการบริหารเอกสาร อาคารสถานที่ กลยุทธ์เทคนิคใหม่ ๆ การเงิน การตลาด และจิตวิทยาอุตสาหกรรมบริการ และจิตวิทยาสังคม ซึ่งสอดคล้องกับสุพัตรา สุภาพ (2522 : 140) กล่าวว่า การบริหารจัดการของหน่วยงานเน้นพื้นที่ของการผลิต หากการบริหารจัดการที่ไม่ถูกต้อง ไม่เป็นไปตามนโยบายและวัตถุประสงค์ ไม่ทันสมัย ไม่มีกลยุทธ์และเทคนิคใหม่ ๆ แล้วผลผลิตจะตกต่ำ

ขาดประสิทธิภาพ ไม่มีประสิทธิผล ลูกค้านัดถอย มีแต่ตรงกับทฤษฎีในการประกอบการ เพราะการบริหารจัดการนับเป็นกลไกของการหลอมรวมทรัพยากร การบริหารทุกชนิดให้เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน อันหมายถึง หลอมรวมงานบุคคล งานแผนงาน งานปฎิคม งานการเงิน งานการตลาด ฯลฯ ให้กลมกลืนต่อเนื่อง และสอดคล้องกับการวิจัย อภิวัรรณ เกียงขวา (2534 : 143 – 144) ที่ทำการวิจัยเรื่องความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวกี่ยวเกี่ยวกับการปรับปรุงและพัสดุสถานที่พักผ่อนที่อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ พบว่าการบริหารจัดการทั่วไปนั้นนับเป็นหัวใจสำคัญในการบริการธุรกิจการท่องเที่ยว ดังนั้น การพัสดุสถานที่จึงเป็นความจำเป็นและความต้องการความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวยู่ในอันดับความต้องการสูงสุด

2.3 ด้านบุคลากรทุกตัวแปรต่างก็มี ความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า การมารับบริการเพื่อพักผ่อน โดยอาศัยแผนการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์นั้น จำเป็นต้องการบริการจากบุคคลในด้าน ให้ความรู้ ได้รับความอบอุ่น ด้านบริการอย่างประทับใจ ทั้งนี้เป็นเรื่องของการบริการบุคคลภายในองค์กรสถานอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ บุคลากรต้องให้ความช่วยเหลือ แนะนำ บางครั้งต้องกระทำให้ดูเป็นต้น ฉะนั้นการบริหารจัดการเกี่ยวกับบุคคลภายในองค์กรอุทยานแห่งชาติ จึงมีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก จึงมองดูแล้วก็พอเพียงพอต่อการบริหารจัดการ อุทยานให้สอดคล้องกับนโยบายของกระทรวงการท่องเที่ยวและการกีฬา ทั้งนี้เป็นไปตามทฤษฎีแห่งการบริหารจัดการ ดังที่ สงวนสิทธิ เลิศอรุณ (2522 : 18) กล่าวว่า การบริหารจัดการโดยทั่วไปที่มีผลให้เห็นทั้งทางบวกและทางลบนั้น ขึ้นอยู่กับการบริหารด้านบุคคลทั้งสิ้น และสอดคล้องกับ สันติ สุขเย็น (2546 : 104-105) ที่ได้วิจัย เรื่องความพึงพอใจของนักท่องเที่ยงที่มีต่อการให้บริการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่อุทยานแห่งชาติหาดวนกร อำเภอทับสะแก จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ พบว่า การให้บริการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศนั้น บุคลากรผู้ให้บริการมีความสำคัญที่บ่งบอกความพึงพอใจต่อการท่องเที่ยว ร้อยละ 88 รองลงมาสถานที่ เครื่องอำนวยความสะดวก ร้อยละ 12 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบมีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด คือ การมีพนักงานต้อนรับและประชาสัมพันธ์ที่มีความรู้ มีมนุษยสัมพันธ์ และมีเจตคติที่ดีต่องาน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้ทำหน้าที่ให้ข้อมูลต้อนรับและดูแลผู้ให้บริการในด้านหน้าเป็นแรกเริ่มของการต้อนรับ ต้องสร้างความประทับใจแก่ผู้มาเยือน ที่เป็นนักท่องเที่ยว ซึ่งกำลังกระหายการรับรู้ เพื่อป้อนให้ตนเองรอดูตั้งแต่การตัดสินใจ ซึ่งคุณสมบัติดังกล่าวของบุคลากรนั้นเป็นคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของทุกคน ยังจำเป็นดังนั้น นักท่องเที่ยวย่อมตัดสินใจ เลือกใช้บริการจากบริการที่กล่าวแล้วอยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด เป็นไปตามจิตวิทยาธุรกิจ และจิตวิทยาสังคม ที่มนุษย์ต้องการพบเห็นอยู่ใกล้และได้รับบริการจากบุคคลที่มีคุณลักษณะส่วนตนและวิชาชีพอยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด (สุพัตรา สุภาพ. 2522 : 77)

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยขอเสนอแนะดังต่อไปนี้

- 1.1 การจัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ในอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ควรจัดดำเนินการให้ครบวงจร และโดยต่อเนื่องปรับปรุงพัฒนาทุกๆ ด้านที่เกี่ยวข้องกับการบริการ
 - 1.2 ให้ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์โดยทำการเผยแพร่เอกสารไว้ในหน่วยสำนักงาน บริเวณอุทยานแห่งชาติอย่างกว้างขวาง
 - 1.3 ประเด็นใดๆ ที่นักท่องเที่ยวลงความเห็นว่าเป็นด้วยปานกลาง หรือเห็นด้วยน้อย ควรนำไปพิจารณาหาทางปรับปรุง โดยเร่งด่วนเพราะการท่องเที่ยวเป็นกิจกรรมนำหน้าการเชิงบริการ ที่สามารถทำเงินตราเข้าประเทศได้อย่างรวดเร็ว
 - 1.4 ทุกด้านที่ถูกแสดงความเห็นจะพบอยู่ในระดับเห็นด้วยมากควรพัฒนาให้อยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด เพราะการพบเพียงเห็นด้วยมากอาจทำให้มีผลต่ำลงมาได้ง่ายกว่าเร่งรีบเอาจริง เอาจริงกับการพัฒนา ให้สู่เป้าหมายของการเห็นด้วยมากที่สุด
- ### 2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป
- 2.1 ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับความต้องการ หรือความคิดเห็นต่อการท่องเที่ยวในด้านอื่นๆ ให้มากกว่าที่เป็นอยู่
 - 2.2 ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบ ความคิดเห็นของตัวแปรต่าง ๆ ของนักท่องเที่ยวด้วย
 - 2.3 ควรมีการศึกษาความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับการปรับปรุงและพัฒนาแต่เพียงอย่างเดียวให้ลึกในแต่ละด้าน
 - 2.4 ควรมีการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบหรือลักษณะของการท่องเที่ยว กับความคิดเห็นอื่นๆ
 - 2.5 ควรมีศึกษาความคิดเห็นของนักท่องเที่ยว โดยเพิ่มตัวแปรด้านอื่นๆ ให้มากกว่านี้

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

กระทรวงการต่างประเทศ. (2537). แผนปฏิบัติการ 21 เพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน.

กรุงเทพมหานคร : กรมวิชาการ กระทรวงการต่างประเทศ.

กองอุทยานแห่งชาติ. (2529). แผนการจัดการอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ (2530-2534).

กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ฝ่ายแผนที่และภาพถ่ายทางอากาศและดาวเทียม,
กองวิชาการ กรมป่าไม้.

✓ กองอุทยานแห่งชาติ กรมป่าไม้. (2538). แผนพัฒนาอุทยานแห่งชาติอย่างยั่งยืน.

กรุงเทพมหานคร : กรมป่าไม้, กระทรวงเกษตรและสหกรณ์.

✓ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. (2539). นโยบายและแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิง
อนุรักษ์ พ.ศ.2539-2540. กรุงเทพมหานคร : กองนโยบายและแผน การท่องเที่ยว
แห่งประเทศไทย.

_____. (2540). การสำรวจค่าใช้จ่ายนักท่องเที่ยว ปี 2539. กรุงเทพมหานคร :

_____. (2543). การศึกษาความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในการพัฒนาการท่องเที่ยว
อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

คมกริช ด้วงเงิน. (2534). การศึกษาขีดความสามารถทางจิตวิทยาในการรองรับการ
ใช้ประโยชน์ด้านนันทนาการบริเวณน้ำตกเหวสุวัต อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่.
วิทยานิพนธ์ วท.ม. (สาขาวิชาวิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม). กรุงเทพมหานคร :
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. อัดสำเนา.

ชนินทร์ รัตตสัมพันธ์. (2529). อุปสงค์ของนันทนาการกลางแจ้ง อุทยานแห่งชาติดอยสุเทพ-
ปุย. วิทยานิพนธ์ วท.ม. (สาขาวิชาวิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม). กรุงเทพมหานคร :
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. อัดสำเนา.

✓ ชาติชาย โทณสินธิติ. (2529). ความคิดเห็นของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในการจัดตั้งสถาน
คาสีโนขึ้นในเขตพื้นที่ทุ่งกุลาร้องไห้. วิทยานิพนธ์ปริญญาสังคมศาสตรมหาบัณฑิต.
(สาขาสังแวดล้อม). กรุงเทพมหานคร : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.

ชูลีพร ไกรเวียง. (2531). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการเรียนรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากร
ป่าไม้ของนักท่องเที่ยว ในเขตอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่. วิทยานิพนธ์ปริญญา
ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. (สาขาสังแวดล้อม). กรุงเทพมหานคร : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหิดล.

ชูศรี วงศ์รัตน์. (2534). เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร. กรุงเทพมหานคร : ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- เชิดศักดิ์ โฆวาสินธุ์. (2522). การวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์.
กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ประสานมิตร.
- दनัย ดำรงค์สกุล. (2534). ความรู้และเจตคติของนักศึกษาสาขาเกษตรกรรมสถาบัน
เทคโนโลยีราชมงคลที่มีต่อปัญหามลพิษสิ่งแวดล้อม. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์
มหาบัณฑิต. (สาขาสังแวดล้อม). กรุงเทพมหานคร : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
มหิดล.
- เนาวรัตน์ พลายน้อย และคณะ. (2538). พฤติกรรมการท่องเที่ยวภายในประเทศของ
นักท่องเที่ยวชาวไทย. กรุงเทพมหานคร : คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ปกิจ พรหมกายน. (2531). ความรู้และการปฏิบัติตนในการป้องกันอุบัติเหตุจากการจราจรของ
ผู้ขับขี่รถยนต์ส่วนบุคคล ในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาสังคมศาสตร์
มหาบัณฑิต. (สาขาสังแวดล้อม). กรุงเทพมหานคร : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
มหิดล.
- ประภาเพ็ญ สุวรรณ. (2526). ทศนคติ, การวัดความเปลี่ยนแปลงและพฤติกรรมอนามัย.
กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช.
- ปรียาพร พรหมพิทักษ์. (2528). ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อแผนพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวก
ความสะอาดบริเวณอุทยานแห่งชาติภูกระดึง. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตร
มหาบัณฑิต. (สาขาวิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม). กรุงเทพมหานคร : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ปองจิต แจ่มจำรัส. (2528). ค่านิยมของนักท่องเที่ยวและประชาชนในท้องถิ่นที่มีต่อการ
อนุรักษ์สภาพแวดล้อมบริเวณสถานตากอากาศชะอำ. วิทยานิพนธ์ปริญญา
สังคมศาสตร์มหาบัณฑิต. (สาขาสังแวดล้อม). กรุงเทพมหานคร : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหิดล.
- พงษ์ไพบูลย์ ศิลาวราเวทย์. (2530). การพัฒนาการท่องเที่ยวมีผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมจริงหรือ.
จุลสารการท่องเที่ยว. 6 : 11-15, กรกฎาคม 2530.
- พงษ์ไพบูลย์ ศิลาวราเวทย์. (2528). ความคิดเห็นของประชาชนในเมืองต่อสวนสาธารณะ
ศึกษากรณีผู้ที่ใช้สวนสาธารณะในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญา
สังคมศาสตร์มหาบัณฑิต. (สาขาสังคมศาสตร์). กรุงเทพมหานคร : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหิดล.

- พันทิพา โฉมประดิษฐ์. (2530). *ความคิดเห็นของนักทอ่งเที่ยวที่มีต่อแผนพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกวกรบริเวณอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่*. วิทยานิพนธ์ วท.ม. (สาขาวิชาวิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม). กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
(อัดสำเนา)
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2536). *วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์*. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพมหานคร : ฟิงเกอร์ปรีน แอนด์ มีเดีย.
- ไพวรรณ วัตรสาร. (2524). *ความรู้และเจตคติเกี่ยวกับประชากรของผู้ใหญ่บ้านในจังหวัดสงขลา*. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพมหานคร : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- กราเดช พยัมิเชียร. (2537). "ท่องเที่ยวอย่างรู้คุณค่า รักษาสิ่งแวดล้อม", เอกสารประกอบโครงการอบรมผู้นำเยาวชนเพื่อการอนุรักษ์พิทักษ์การท่องเที่ยว ครั้งที่ 4 นิเวศสัญจรวิถีทางการอนุรักษ์ 12-17 ตุลาคม 2537. กรุงเทพมหานคร : การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.
- ภมรรัตน์ สุธรรม. (2533). *ความรู้และทัศนคติของประชาชนอำเภอเกาะพะงันที่มีต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรชายฝั่ง*. วิทยานิพนธ์ปริญญาสังคมศาสตรมหาบัณฑิต. (สาขาสังคมศาสตร์). กรุงเทพมหานคร : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- มนัส สุวรรณ. (2530). "นิเวศวิทยากับการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว", รายงานการสัมมนาเรื่องบทบาทของภูมิศาสตร์กับการพัฒนาการท่องเที่ยว 26-29 ตุลาคม 2530. กรุงเทพมหานคร : สมาคมภูมิศาสตร์แห่งประเทศไทย.
- รัฐ จำปาทอง. (2528). *ความรู้ ทัศนคติและการปฏิบัติเมื่อบริโภคผัก ศึกษากรณีแม่บ้านในเขตกรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพมหานคร : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- เรืองเวทย์ แสงรัตนนา. (2522). *ความคิดเห็นและความสนใจของนักเรียนเตรียมทหารเกี่ยวกับอัตราการเพิ่มประชากรของประเทศไทย* กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. (สาขาสิ่งแวดล้อม). กรุงเทพมหานคร : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ลลิตา โภชนพันธ์. (2539). *พฤติกรรมการท่องเที่ยวในเชิงนิเวศน์สัญจรของนักท่องเที่ยวในเขตอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่*. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพมหานคร : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.

- ลำพอง ศรีทับทิม. (2533). ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพบริเวณสะพานข้ามแม่น้ำแคว จังหวัดกาญจนบุรี. วิทยานิพนธ์ วท.ม. (วิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม). กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- วัลลีย์ กาญจนกิจสกุล. (2539). ความรู้และเจตคติของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยมหิดลเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. (สาขาสิ่งแวดล้อม). กรุงเทพมหานคร : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- วิเชียร เกตุสิงห์. (2530). หลักการสร้างและวิเคราะห์เครื่องมือในการวิจัย. กรุงเทพมหานคร : เรือนอักษร.
- ศรีพร สมบุญธรรม. (2536). "การพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน", จุลสารการท่องเที่ยว. 12 : 25-30, เมษายน - มิถุนายน 2536.
- ศูนย์วิจัยป่าไม้ คณะวนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. (2535). แผนแม่บทการจัดการพื้นที่อุทยานแห่งชาติไทรโยคจังหวัดกาญจนบุรี. กรุงเทพมหานคร : คณะวนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- _____. (2536). แผนแม่บทการจัดการพื้นที่อุทยานแห่งชาติเอราวัณจังหวัดกาญจนบุรี. กรุงเทพมหานคร : คณะวนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- _____. (2538). แผนแม่บทการจัดการพื้นที่อุทยานแห่งชาติเขื่อนศรีนครินทร์จังหวัดกาญจนบุรี. กรุงเทพมหานคร : คณะวนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- _____. (2538). โครงการศึกษาการท่องเที่ยวเพื่อรักษาระบบนิเวศ : กรณีศึกษาภาคใต้. กรุงเทพมหานคร : คณะวนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย. (2538). แผนแม่บทอุทยานแห่งชาติเขาน้ำร้อนจังหวัดกาญจนบุรี. กรุงเทพมหานคร : สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย.
- _____. (2539). รายงานขั้นสุดท้ายการดำเนินการเพื่อกำหนดนโยบายการท่องเที่ยวเพื่อรักษาระบบนิเวศ. กรุงเทพมหานคร : การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.
- สงวน สุทธิเลิศอรุณ และคณะ. (2522). จิตวิทยาสังคม. กรุงเทพมหานคร : ศิริชัยการพิมพ์.
- สมเกียรติ กรรณวัฒน์. (2540). ความรู้ของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ : ศึกษากรณีนักศึกษาสังกัดมหาวิทยาลัยของรัฐในจังหวัดนครปฐม. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพมหานคร : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.

- สมศักดิ์ สุริยะเจริญ. (2538). ความตระหนักของปลัดอำเภอเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพมหานคร : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- สันติ สุขเย็น. (2546). ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการให้บริการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ในพื้นที่อุทยานแห่งชาติหาดวนกร อำเภอทับสะแก จังหวัดประจวบคีรีขันธ์. วิทยานิพนธ์ สศ.ม. (สาขาวิชาสิ่งแวดล้อม). กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยมหิดล. อัดสำเนา.
- สุโท เจริญสุข. (2524). หลักจิตวิทยาและพัฒนาการของมนุษย์. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์แพร่พิทยา.
- สุทธิวรรณ จันท์ภูมินทร์. (2523). ทักษะจิตของประชาชนที่มีต่อการจัดสภาพแวดล้อมอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ศึกษากรณีหมู่บ้านใกล้เคียงในอำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สุพจน์ เพชรกรรพุม. (2532). ความรู้และทัศนคติของปลัดอำเภอที่มีต่อปัญหาสิ่งแวดล้อมในชุมชน. วิทยานิพนธ์ปริญญาสังคมศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพมหานคร : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- สุพัตรา สุภาพ. (2522) สังคมวิทยา. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช.
- สุรเชษฐ์ เศรษฐมาศ. (2534). ขนาดเนื้อที่และมาตรการจัดการป่าอนุรักษ์. กรุงเทพมหานคร : คณะวนศาสตร์, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สุรเชษฐ์ เศรษฐมาศ และ ดรรชนี เอมพันธ์. (2538). แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์. เอกสารอัดสำเนา.
- สุรศักดิ์ ขุนณรงค์. (2539). ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์ : ศึกษากรณีแหล่งท่องเที่ยวประเภทถ้ำ จังหวัดราชบุรี. วิทยานิพนธ์ สศ.ม. (สาขาวิชาสิ่งแวดล้อม). กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยมหิดล. อัดสำเนา.
- สุวิทย์ ยอดมณี. (2536). "การพัฒนาการท่องเที่ยวกับนิเวศทัศน์", วารสารการส่งเสริมการอนุรักษ์ธรรมชาติและคุ้มครองสิ่งแวดล้อม. 5 : 2-4, มกราคม - กุมภาพันธ์, 2536.
- เสรี วังสีไพจิตร. (2537). ท่องเที่ยวไทยในทิศทางที่ยั่งยืน. เอกสารประกอบโครงการอบรมผู้นำเยาวชนเพื่อการอนุรักษ์พิทักษ์ท่องเที่ยวไทย ครั้งที่ 4 นิเวศสัญจร - วิถีทางการอนุรักษ์ หน้า 12 - 17 ตุลาคม 2537. กรุงเทพมหานคร : การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.

- เสรี เวชชบุษกร. (2538). *การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์*. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์เกษมศาสตร์.
- เสาวลักษณ์ นวเจริญกุล. (2541). *พฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของนักท่องเที่ยวชาวไทยในเขตอุทยานแห่งชาติไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี*. วิทยานิพนธ์ สศ.ม. (สาขาวิชาสิ่งแวดล้อม). กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยมหิดล. อัดสำเนา.
- โสภณ เตชมา. (2540). *ทัศนคติของนักศึกษาวิทยาลัยครูต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้*. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพมหานคร : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- หลวงวิเชียรแพทยาคม. (2509). *จิตวิทยาสังคม*. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- อภิวรรณ เกียงขวา. (2534). *ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับการปรับปรุงและพัฒนาสถานที่พักผ่อนที่อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่*. วิทยานิพนธ์ วท.ม. (สาขาวิชาวิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม). กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. อัดสำเนา.
- อรุณศรี นาคะวิสุทธ์. (2543). *ความคิดเห็นของผู้ประกอบการต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ กรณีศึกษา อำเภอพระนาง อำเภอเมือง จังหวัดกระบี่*. วิทยานิพนธ์ สศ.ม. (สาขาวิชาสิ่งแวดล้อม). กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยมหิดล. อัดสำเนา.
- อัมพา ถ้วยงาม. (2538). *ความรู้และเจตคติในการอนุรักษ์น้ำของเกษตรกรในจังหวัดชลบุรี*. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพมหานคร : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่. (2544). *ข้อมูลสถิติการเยี่ยมชมและใช้บริการ*. ปากช่อง, นครราชสีมา : อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่.
- Best, John W. (1997). *Research in Education*. New Jersey : Prentice Hall, Inc.
- Bloom, Benjamin S. (1958). *A Taxonomy of Education Objective : Handbook I. The Cognitive Domain*. New York : Longmans, Green Co.
- Boo, Elizabeth. (1991). *Ecotourism : The Potentials and Pitfalls*. Washington, D.C. : World Wildlife Fund-US.
- Botha, B.P. (1981). "Park and Recreation Administration for Municipalities of South Africa : A Study of a Group Municipal Authorities", *Dissertation Abstracts International*. 42 October 1981 : 783 – 784 A.

- Ceballos Laseurain, H. (1998). Proprietors "Opinion on Ecotourism : A Case Study of The Roxz Bau, Sydney Australia," *Journal of Ecotourism Research*. 60 (4) : 248-A.
- Charles E. Osgood, George J. Suce and Perry H. Tennenbaum. (1957). *The Measurement of Meaning*. (Urbana, ill : University of Illinois Press.
- Claire, Seltiz and Other. (1966). "Attitude Scaling", *Attitude*. New York : Penguin Book Company. p. 315.
- Cronbach, Lee J. (1970). *Essentials of Psychological Testing*. 3rd ed. New York : Harper & Row.
- Davis, William. *The Green Light : A Guide to Sustainable Tourism*. p. 48.
- Ealine, Ruth. (1984, April). Satisfaction of Tourist in Private Park and Recreation in New York. *Dissertation Abstracts International*. 44(10) : 1120-1128A.
- Eber, Bhirley et. al. (ed.). (1992). *Beyond the Green Horizon : A Discussion Paper on Principles for Sustainable Tourism*. UK : WWF.
- Foster, C.R. (1972). *Psychology for Life Adjustment*. Chicago : American Technical Society.
- Gardner, T. and McArthur S. (1994). *Guided Nature Based Tourism in Tasmania*. Forestry Tasmania.
- Good, Carter V. (1971). *Dictionary of Education*. New York : McGraw-Hill Book Company.
- Gunn, Clare A. (1994). "Environmental Design and Landuse", *Travel Tourism and Hospitality Research A Handbook for Managers and Researchers*. New York : John Wiley & Sons Inc.
- Hahn, Mart E. and Simmel, Edward C. (1976). *Communication Behavior and Evaluation*. New York : Academic Press.
- Hendee, J.C. and Others. (1984). *Wilderness Users in the Pacific Northwest : Their Characteristics, Values and Management Preferences*. Washington, D.C. : USDA Forest Service Research Paper PNW – 61.
- Joseph, Friend and Davit Guralink. (1975). *Webster's New York Dictionary of American Language*. New York : The World Publishing Co.
- Krejcie, Robert V. and Daryl W. Morgan. (1970). "Determining Sample Size for Research Activities", *Educational and Psychological Measurement*. 30(3) : 607-610.

- ✓ Mitchell, Geoffrey Duncan. (1971). *A New Dictionary of Sociology*. New ed. London :
Rouledge & Keygan Paul.
- ✓ Morgan Clifford T. and King Richard A. (1991). *Introduction to Psychology*. Tokyo :
International Student McGraw-Hill Kogakussha, Ltd.
- Munro, N. (1984). "Growing Demans of Recreation and Leisure in Forests",
Symposium International : Human Impact on Forest, 17-22 September 1984.
France : IUFS Organization.
- Orr, J.F. (1989). *Park and Recreation*. New Jersey : Prentice-Hall, Inc.
- ✓ Oskamp, S. (1977). *Attitude and Opinion*. New Jersey : Prentice-Hall Inc.
- ✓ Parker, D.H. (1999). Youth Behaviors Concerning of Ecotourism in Yonger Tourism
Place of New York, U.S.A. *Research Abstracts* 39 (15) : 136-138-A.
- ✓ Stark Elizabeth. (1993). *Ecotourism, Information Please Environment Almanac*.
Boston : Houg Mifflin Company.
- ✓ Zadrozny, John Thomas. (1979). *Dictionary of Social Science*. Washington D.C. :
Public Affair Press.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
แบบสอบถามในการวิจัย

แบบสอบถามในการวิจัย
เรื่อง
ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์
ในอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่

วัตถุประสงค์ :

เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับสภาพต่างๆ ทางกายภาพ ของอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ :

ผลการวิจัยที่ได้สามารถนำมาใช้เป็นแนวทางในการบริหารจัดการเพื่อบริการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ บริเวณอุทยานแห่งชาติและเพื่อเป็นข้อมูลในการศึกษาค้นคว้าต่อไป
แบบสอบถามมี 2 ตอน

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

1. เพศ

ชาย

หญิง

2. อายุ

ต่ำกว่า 30 ปี

30 ปีขึ้นไป

3. ระดับการศึกษา

ต่ำกว่าปริญญาตรี

ปริญญาตรีขึ้นไป

4. ลักษณะการมาท่องเที่ยว

เข้าไปเย็นกลับ

พักค้างแรม

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถาม ตามเกี่ยวกับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในอุทยาน

แห่งชาติเขาใหญ่

คำชี้แจง โปรดพิจารณาเลือกตอบโดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่กำหนดเพียง 1 ช่องต่อ

1 ข้อ

ข้อ	คำถาม	ระดับความคิดเห็น				
		เห็นด้วยมากที่สุด	เห็นด้วยมาก	เห็นด้วยปานกลาง	เห็นด้วยน้อย	เห็นด้วยน้อยที่สุด
1.	ด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ โดยทั่วไปของสถานที่และเครื่องอำนวยความสะดวก การจัดตกแต่งบริเวณต่างๆ กลมกลืนไปกับสภาพธรรมชาติ					
2.	รูปทรงหรือแบบของตัวอาคาร กลมกลืนกับสภาพธรรมชาติ					
3.	วัสดุที่ใช้ก่อสร้างอาคารที่พัก อาคารกิจกรรมนั้นทนทานการเหมาะสม กลมกลืนกับธรรมชาติ					
4.	ผังตำแหน่งที่ตั้งอาคารสถานที่ ที่ก่อสร้างเป็นระเบียบเหมาะสม และดูเป็นธรรมชาติ					
5.	อาคารสถานที่พักอาศัยและประกอบกิจกรรมมีระบบการถ่ายเทอากาศ และปริมาณแสงสว่างเพียงพอ					
6.	ห้องน้ำห้องส้วมและสุขภัณฑ์ของที่พักและบริเวณทั่วไปเหมาะสมเพียงพอ					
7.	ปริมาณที่รองรับขยะและกำจัดขยะเหมาะสม เพียงพอไม่ก่อให้เกิดมลภาวะ					
8.	ปริมาณและคุณภาพของน้ำใช้ทั้งภายในที่พักและบริเวณต่างๆ โดยทั่วไป เหมาะสมพอเพียง					

ข้อ	คำถาม	ระดับความคิดเห็น				
		เห็นด้วยมากที่สุด	เห็นด้วยมาก	เห็นด้วยปานกลาง	เห็นด้วยน้อย	เห็นด้วยน้อยที่สุด
9.	ปัจจัยเสริมประกอบการพักผ่อนคู่อาคารสถานที่ เช่น โต๊ะ เก้าอี้ เครื่องนั้งนอน ฯลฯ เหมาะสมเพียงพอ					
10.	เส้นทางก้าวเดินติดต่อเข้าออกภายในอาคาร และนอกอาคารที่พัก และบริเวณสถานที่ประกอบกิจกรรม มีความสะดวก ปลอดภัย					
11.	อาคารที่พักมีทั้งชนิดใช้เครื่องปรับอากาศ และไม่มีเครื่องปรับอากาศให้เลือกเพียงพอ					
12.	บริเวณชมธรรมชาติ คุนุก สัตว์ และพักผ่อน ปลอดภัย สร้างขึ้นเหมาะสม สะดวก เพียงพอ					
13.	ควรมีจัดให้มีครัวและอุปกรณ์เครื่องครัวที่จำเป็นบริการในอาคารที่พักแรม					
1.	ด้านบริหารจัดการโดยทั่วไป ควรมีการบริการให้ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ โดยวิธีการต่างๆ หลากหลายวิธีแก่นักท่องเที่ยวทุกคน					
2.	ควรมีการบริการอุปกรณ์ประกอบการพักแรมแบบเดินเท้าแคมป์ ให้มากเพียงพออย่างดีและเหมาะสม					
3.	ควรมีผู้นำกิจกรรมนันทนาการแต่ละประเภทไว้บริการให้เพียงพอในทุกจุด					

ข้อ	คำถาม	ระดับความคิดเห็น				
		เห็นด้วยมากที่สุด	เห็นด้วยมาก	เห็นด้วยปานกลาง	เห็นด้วยน้อย	เห็นด้วยน้อยที่สุด
4.	ควรมีสถานพยาบาลทั้งชนิดถาวรและชั่วคราว เคลื่อนที่ได้อย่างรวดเร็ว ใกล้เคียงกันกับสถานที่บริการ จุดต่างๆ โดยรอบ					
5.	การจัดบริการนำนักท่องเที่ยวในทุกจุดที่มีในอุทยานโดยผู้นำที่มีความรู้ เข้าใจ คล่องตัว และมีคุณลักษณะผู้นำนักท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์อย่างชัดเจน เพียงพอเหมาะสม					
6.	ควรมีบริการให้ความปลอดภัย ต้องการใช้ทั้งบุคคลและเครื่องมือทางอิเล็กทรอนิกส์ เทคโนโลยีสมัยใหม่ เพียงพอ และทันสมัย					
7.	ควรมีการพัฒนาที่พักแรม อาคารสถานที่ทั้งภายในและภายนอกให้ทันสมัย สวยงาม และอยู่ในสภาพสมบูรณ์เพียงพอกับนักท่องเที่ยว					
8.	ควรมีการประชาสัมพันธ์ให้นักท่องเที่ยวทราบในทุกๆ เรื่องที่เกี่ยวข้อง จำเป็น ซึ่งนักท่องเที่ยวจะต้องทราบทั้งก่อนเดินทางและระหว่างพักค้างแรม					
9.	ควรมีสถานที่ อุปกรณ์ และพร้อมให้ผู้รับบริการแสดงความเห็น ดิชม เสนอแนะเพื่อการประเมิน					

ข้อ	คำถาม	ระดับความคิดเห็น				
		เห็นด้วยมากที่สุด	เห็นด้วยมาก	เห็นด้วยปานกลาง	เห็นด้วยน้อย	เห็นด้วยน้อยที่สุด
1.	ด้านบุคลากร มีพนักงานต้อนรับและประชาสัมพันธ์ ที่มีความรู้ มีมนุษยสัมพันธ์ และมี เจตคติที่ดีต่อการทำงาน					
2.	ควรมีการสนับสนุนส่งเสริมให้ พนักงานมีความรู้ มีความสามารถ และมีทักษะในการบริหารจัดการ เบื้องต้น					
3.	เจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการด้านต่างๆ ควรมี ชุดแต่งกายบอกรับหน้าที่รับผิดชอบงาน แยกประเภทและเหมือนกันแต่ละ แผนก					
4.	ปริมาณของพนักงานเจ้าหน้าที่ดูแล ต้อนรับ ประสานงานต่างๆ ควรมี มากขึ้นตามสัดส่วนการเพิ่มของ ประชากรที่มาท่องเที่ยว					
5.	เจ้าหน้าที่บุคลากรควรมีความรู้ หลายๆ ด้านที่เกี่ยวข้อง					

ภาคผนวก ข
รายนามผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือ

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ-สกุล	นายอโนทัย อนัตชัยมนตรี
วันเดือนปีเกิด	วันพุธที่ 10 เดือนมีนาคม พ.ศ.2514
สถานที่เกิด	กรุงเทพมหานคร
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	บ้านเลขที่ 45/251 หมู่บ้านไพศาลปาร์ควิลล์ แขวงสามวาตะวันออก เขตคลองสามวา กรุงเทพมหานคร
สถานที่ทำงาน	บริษัท นันทนาการทัวร์ จำกัด
ประวัติการศึกษา	2531 มัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดนवलนรดิศ 2536 วทบ.มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ คณะพลศึกษา สาขา สันทนาการ 2547 วทม.มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ คณะพลศึกษา สาขา การจัดการนันทนาการ